ચેતવણી—નકલી કિતાબ ખરીદતાં પહેલાં કાદરી કંપનીની રજીષ્ટર થયેલીજ કિતાબ ખરીદવાનું ધ્યાનમાં રાખવું.

મુરશીદે કામીલ,

[illegible]

બાતીની રાહબર.

બનાવનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

મીર સૈયદઅલી કાદરી,
બીલીમોરીઆ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું
દેગડી સ્ટ્રીટ—**બીલીમોરા.**

સને ૧૯૧૪ ઇસ્વી. સને [illegible] હીજરી.
આવૃત્તિ પહેલી. નકલ ૧૦૦૦
કીંમત રૂા. ૦—૧૨—૦

સુરત-ભાગાતળાવ રોડ ઉપર આવેલા ‘‘રાંદેર’’ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં રતિલાલ
દુર્લભદાસે છાપી.

૭૮૬

મુરશીદે કામીલ,

યાને

બાતીની રાહબર.

દીબાચો.

ઇનસાનને ખુદા પાકે શા માટે પેદા કીધો છે, અને તેણે શું કરવું જોઇએ ? ખુદા-તઆલાએ ઇનસાનને મોજ શોખ અને એશ આરામથી જીંદગી ગુજારવા માટે પેદા કીધો નથી. પણ તે પરવર-દીગારની ઇબાદત એટલે બંદગી ગુજારવા, અને તેનાં ફરમાનો મુજબ ચાલી, તેને ઓલખે એવા હેતુથી પેદા કીધો છે. ખુદાનાં જાહેર ફરમાનોને શરીઅત તરીકે ઓલખવામાં આવે છે. અને તેની કુદરતનાં છુપા ભેદોને તરીકતનાં નામથી પીછાણવામાં આવે છે. પણ તરીકતનાં ભેદો જાણવા બહુ મુશ્કેલ છે. અને તે જાણવા સિવાય ખુદાની ઓળખ થઈ શકતી નથી. તે ઓળખ કરાવનાર મુરશીદે કામીલ, યાને બાતીની રાહબર શોધવાની જરૂર છે. તે રાહબર કેવો હોવો જોઇએ, અને બાતીની ભેદો શું છે ? તે બાબતથી સર્વે દીનદાર ભાઇઓ

વાકેફ થાય, એવા ઇરાદાથી, કેટલીક કિતાબોનાં આધારે, ઉરદુ જબાન અને ગુજરાતી હરફોમાં આ કિતાબ **મુરશીદે કામીલ** યાને **બાતીની રાહબર**. તૈયાર કરી છપાવીછે. આ કિતાબથી દરેક દીનદાર ભાઇ હીદાયત પામી પોતાના પેદા કરનાર માલીકને બરાબર ઓળખી શકશે, અને બાતીની ભેદો જાણવાથી ખુદાની કુદરતનાં અજાએબ તમાશા જોઈ શકશે. એ જાણવું અને જોવું. આસાન નથી. માટે જરૂર કોઇ કામીલ મુરશીદ શોધી, તેના મુરીદ, (તાલીબ) થઇ, તેની મદદ લેવાની ખાસ જરૂર છે.

જણાવવાને ઘણોજ ખુશી છું, કે આ કીતાબ છપાવતાં પહેલાં મારા હાદી અને પીર મુરશીદે કામીલ, જુબદતુલ આરેફીન, શમસુલ વાએઝીન, મૌલાના **મૌલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઈ** સાહેબને, દેખાડી હતી, અને તેમને ઘણીજ પસંદ પડી હતી. અને તેઓ સાહેબે મને છપાવવા માટે પોતાની ઘણી ખુશી દેખાડી હતી. અને તેમના ફરમાન મુજબ આ કિતાબ છપાવવા હું નસીબવંત થયો છું. ખુદા પાક તેના **હબીબ** હઝરત **મોહંમદ મુસતફા** સલ,નાં તુફેલથી સર્વે દીનદાર ભાઇઓને હીદાયત નસીબ કરે, અને આ કિતાબ પઢવાની તૌફીક બખશે. આમીન.

આ કિતાબનાં પ્રથમથી ઘણાં ઘરાકો થયા છે. પરંતુ કેટલીક અડચણોને લીધે જલદી છાપવાનું બન્યું નથી, તેથી દરગુજર ચાહું છું. આશા છે, કે આ કિતાબ મારા કદરદાન ઘરાકોને જરૂર પસંદ પડશે. અને તેમ થશે, તો મારી મેહનત સફલ થઇ એમ સમજીશ.

મુ૦ **બીલીમોરા**,
દેગડી સ્ટ્રીટ

લી૦ દુઆગો.
મીર સૈયદઅલી કાદરી.

મુરશીદે કામીલ,

યાને

બાતીની રાહબર.

બિસ-મિલ્લા હિર-રહમા નીર રહીમ.

કીસ મોંહસે અલ્લાહ તઆલાકી તાઅરીફ હો, જીસને એક કતરે પાનીસે હમકો બનાયા. આંખ, કાન, નાક, મોંહ, તરેહ તરેહકી કુવ્વતેં ઓર નેઅમતેં અપને ફઝલો કરમસે અતા કીં. અગર સારી ઉમર કોઇ ઉસકી તાઅરીફ વ સના કરે, તો કરોડોંમેંસે એકભી અદા ન હો-સકે. સબસે બડી નેઅમત હમપર યેહ કી, કે હમકો ખયરે ઊમ્મત બનાયા. ઊસ નબીકી ઉમ્મત કીયા, જો સબ નબીયોંકા સરતાજ, સબ નબીયોંકા પ્યારા, સૈયદુલ મુરસલીન ખાતે-મુન નબી-ઇન યાને હઝરત મોહંમદ મુસતફા સલ, હે.

ઈનસાન કીસલીયે પયદા હુવા હે ?

સબસે પેહલે ઇસ બાતકો જાનના ચાહીયે, કે આદમી જીસમ ઓર જાન, યે દો ચીજોંસે [illegible] હુવા હે, [illegible] બાકી, ઓર

મોહબ્બતે ખુદા હે. ઔર જીસમ ઔર નફસકી ગીઝા ખાહીશાતે નફસાની હેં. જીસમકો જબ ખાહીશાતે નફસાનીકી ગીઝા મીલતી હે, તો ઉસસે ગફલત પયદા હોતી હે. ખુદા યાદ નહીં આતા, બુરે કામ કરતે હેં. ઔર જબ જાનકો ગીઝા જીકરે ઇલાહી, ઔર મોહબ્બતે ખુદા મીલતી હે, તો ગફલત દુર હોતી હે. ઔર આગાહી આતી હે. ભલે કામ ઉસસે હોતે હેં. આજ કલ બચ્ચોંકી પરવરીશ ઇસ તરેહ હોતી હે, કે ઉનકો બચપન સેહી ગીઝા ખાહીશાતે નફસાની મીલતી હે, ઇસલીયે જો કોઇ જવાન હોતા હે, ખાહ, વોહ મર્દ હો, યા ઔરત, ખુદાકી તરફસે બડા ગાફીલ હોતા હે, ઇસ ગફલતકે દુર કરનેકા યે ઇલાજ હે, કે ઉસકે સામને અયસી બાતેં કહેં, કે જીસસે ગફલત દુર હો, ઔર દીલપર ચોટ લગે, ઔર ખુદા યાદ આવે.

ચંદ મુફીદ નસીહતેં.

ઇસ જગમેં હમને આકર બાલ સરકે ગુંધાયે, ઔર પટ્ટી ચોટી ઔર બનાવ સીંગાર અપનેમેં અયસે લગે, કે વોહ ઘર અસલી, કે જહાંસે આયે. ઔર જહાં ફીર જાના હે, ઉસકો ભુલ ગયે. ઔર ઇસ બનાવ સીંગારકો હમને અયસા સમઝા, કે હમને બહોત પાયા હે, મગર યે સમઝ હમારી ગલત થી, યે સમઝ હમારી ઉલટી થી. જબ ખાલી હાથ ફીર ચલે, તો માઅલુમ હુવા, કે હમને પુંજી ગંવા દી. ચાહીયે તો યે થા, કે હમ ઇસ દુન્યામેં, કે જો આખીરી તીજારતકી જગા હે. ઔર કુછ ફાયેદા ઔર નફા ઉઠાતે. હમારી

ગફ્લત ઓર બનાવ સીંગારસે બાત યે હો ગઇ, કે હમને અસલ પુંજી અપની ઉમરકીભી ખો દી. ઓર હમ બડે નુકસાનમેં રહે. કુછ તો સમઝો !

યે જગ, યે દુન્યા, જીસમેં અછ્છા ખાતે, અછ્છા પહેનતે હો, ગુલ છરરે ઉડાતે હો, મુતનજન ઓર બીરયાની બગેર હલકસે નીચેહી નહીં ઊતરતા, તનજેબ, ચીકન, કામદાની, બુક, નેનસુખ બગેર સબ કપડા બદન પર ચુભતા હે, લેકીન યે પાની-કીસી લેહર હે. જીસપર અપના અસલી ઘર, કે જહાં જાના હે, ઓર જો સબકા ખાહ અમીર હો યા ગરીબ ઠીકાના હે, ઉસકો ભુલ ગયે હો. અય બાવલે ! અપની દાનાઇ ઓર સમઝકો કહીં ગીરવી રખ આનેવાલે, તેરી સમઝ પર યે કયા પથ્થર પડ ગયે, જો તુ અપને અસલી ઘરકો, કે જહાં સબ જા રહે હેં, ભુલ ગયા હે ?

યે આલમ. યે બનાવ સીનગાર. યે જોબન, પેહલે કબ થા ? જીસપર અયસા ઘુમંડ, અયસા બરતાવ, અયસા ગુરૂર, અયસા ઇતરાતા હે ! તુ એક ગંદા પાની, ખુનકા લોથડા, આજીઝ ઓર લાચાર. બે યારો મદદગાર થા, અગર વોહ તેરી ખબર ન લેતા, તો ફીર તુ ફના થા. ઓર અબ જો તેરા યે જમાલ હે, કે ચંદે આફતાબ ચંદે માહતાબ હે, હરએકકી નઝર તુઝપર પડતી હે. યેહભી ચાર દીનકા હે. જબ બુડહાપા આયા, ખાલ લટક પડી, મોંહપર ઝુરરીયાં પડ ગઈ, દાંત નીકલ ગયે, મોંહ કુલ્હીચાસી ડરાની શકલ હોગઇ, તો ફીર યે જોબન, યે બનાવ સીનગારભી ન રહેગા. ફીર ઇસ ચાર દીનકી જવાની પર કયા ઝુટી બાતેં બનાતા હે, કે

મેં અયસા ઓર મેં અયસા ! ઇસકો સમઝ, કે ઇસ જવાની પર, ઓર ચાર દીનકા અયેશ ઓર મઝેકી જીંદગાની પર જો ભુલે, વોહ દીવાના હે.

દેખો ઇસ દુન્યાકા કયા બુરા હાલ હે, કે ઊમરકી પુંજી તો બહોત થોડી હે, ઓર હીરસો હવા કીતની બડી હે, હર ચીજ કો યુંહી કેહતા હે, કે યેભી મેરી યેભી મેરી ! ઓર જબ ઇસ ઝુટી દુન્યા ઝુટે જહાનસે ચલે, તો કોઇભી મેરી ન રહી, ઘર બારકા તો કયા બ્યાન હો ! વોહ ચંદન-હાર જો હર વકત ગલેમેં પડા રેહતા થા, વોહ જડાવ નથ, જો કીસી વકતભી નાકસે ન ઉતરતીથી, લાશ પરસે ઉતાર લી-ગઇ. એકભી મેરી ન રહી. જીસકી થી ઉસકી હોગઇ. તબ માઅલુમ હુવા, કે હાય હાય, ગોત મેરા તો ખાક ઓર મીટટી થા, ઓર ઊસ ખાક ઓર મીટટીકો છુપાકર મેં સુહાગન હો-રહીથી. ઓર મેરા વોહ હાલ થા, કે આટા મેરે પાસ ડેરહ પાવ થા, ઓર ઉસપર યે કેહતી થી, કે ચોબારે પર જાકર હમારે વાસતે રસોઇ પકાવ, ઓર ખાના તૈયાર કરો.

અય પ્યારે ! ઝુટે જગસે, ઝુટે આલમસે, ઝુટી દુન્યાસે, ઝુટે જહાનસે મોહબ્બત કી, દોસ્તી લગાઇ, ઉસપર ગીરા જાતા હે, ઉસપર મરા જાતા હે, કયસા ઝુટા હે, કે ઇસકી ઇધરભી ઉધરભી ખાક ઓર ધુલ હે. આખીર કાર સીવાયે ખાક વ ધુલકે ઇસસે ઓર કુછ હાસીલ નહીં હે. યે નંગે સર ઓર નંગે પાઉં હે. જીસકો તુ દુલ્હન ચંદે આફતાબ ચંદે માહતાબ, લિબાસે ઝરૂરીન પેહને હુયે સમઝ રહા હે. ગઓરસે ઓર આંખે ખોલકર દેખે, તો માઅલુમ હો, કે ઇસકે તો પાઉમેં જુતીભી નહીં. સરપર દુપટટાભી નહીં. નંગે

સર ઓર નંગે પાઉં હે. ઓર અયસી હે, જયસે ચીડીયાકે પર તોડકે ઉસકો કટી બનાવેં, ઓર ઉસકા નામ કપુરી રખ્ખેં. યા બી કલ્લુકા નામ નુર–જહાં બેગમ રખ્ખેં, યા બી દાનીકા નામ મુરગા નયની ખાનમ નામ રખ્ખેં.

અયસે જગ, અયસે આલમ, અયસી દુન્યા, અયસે જહાનકો કોન અકલમંદ ઓર દાના મોંહ લગાતા હે, કે જો ફાની હે. ઓર નીત નયે એક હાલપર કીસી વકતભી નહીં. જબ ઇસમેં ઢુંડે, કે હમકો કયા હાસીલ હુવા, તો કુછભી નહીં. ઇસકી નીરી સુરતહી સુરત દેખલો. ઇસકી મોહબ્બતમેં મરે જાતે હેં, મગર આખીરકો કુછભી હાસીલ નહીં, જયસે કેસુ ફુલતા હે. તો બડાહી ખુબ–સુરત ઓર ખુશનુમા માઅલુમ હોતા હે, મગર વોહ સદા નપુત હોતા હે, ક્યુંકે બીજ ઉસમેં નહીં હોતા.

ઇસિ દુન્યામેં ઇસ આલમકી જો લાલચ હે, વોહ સબ ફાની ઓર ઝુટી હે. ઇસ લાલચમેં તુ સારી ઉમરે અઝીઝ અપની ખોતા હે, ઇસકી ખબર જબ હોગી, જબ ઉસ જગમેં જો આખીરત હે, વહાં પહોંચેગા, ઓર અપને હાલકો દેખેગા, કે હાથ પલ્લે કુછભી નહીં, તો રોયેગા ઓર પચતાવેગા, કે હાય ! દુન્યામેં મેને ભલે કામ કયું ન કીયે. હાં, અબ ઇસકી તુઝકો ખબર નહીં હે, કે તુ આંખોંહી આંખોંમેં સોતા હે, ઓર જાગતા હે. ઓર ચોરીકા ગુડ તુઝકો મીઠા લગતા હે. ખયેર જબ કબ્રમેં સોવેગા, ઓર અપને ઉસ વકતકો રોવેગા, ઓર યે કહેગા, કે દુન્યામેં આકર સુખ ઓર આરામ ન કરતા, ઓર અયેશ ઓર મઝે ન ઉડાતા, તો કાહેકો યે દુખ, યે તકલીફ, યે અઝાબ ઉઠાતા. ચાહીયે તો યે થા, કે

દુન્યામેં જાકર અયસે કામ કરતા, કે યહાં ખાતા, લેકીન કામ અયસે કીયે, કે જો યહાં ઉગલના પડા. ઓર વોહ માર પડી, કે સબ ખાયા પીયા નીકલ ગયા. દુન્યામેં તો શેખ બના હુવા થા, ઓર યહાં આકર જુલાહા નીકલા. સચ હે, કે " નાહક ચોટ જુલાહા ખાવે."

અય પ્યારે! અય જાની! યે બાત સુનલો, ઓર ખુબ સમઝ લો, કે યે વકત બડા ગનીમત હે, ઇસ વકતમેં ઇસ આલમમેં કુછ કરલો, યાને ખુદાકી બંદગી કરો. કુછ ખુદાસે દીલ લગાઓ, કે જો તુમ્હારે કામ આવે. મરને પીછે તો હોની હોગી. ફીર કુછ ઇખત્યાર નહીં રેહતા. કોયલ ભી વહીં બોલતી હે, જો ડોલા ઉસકા દેખા હુવા હોતા હે, જો દેખા હુવા નહીં હોતા, વહાં નહીં બોલતી. ઇસી તરેહ રહમતકે ફરીસ્તેભી ઉસીપર આતે હેં, કે જીસને નેક કામ કાબીલે રહમત કીયે હેં. ફીર સમઝ, કે જો કુછ કરના હો, ખુદાકી દરગાહમેં આજ કરલે, ફીર અયસા વકત નહીં મીલેગા. અય ભાઇ! ઇસસે બચ, કે કહીં " ઓછી પુંજી ખસમાન ખાઇ" ન લગ જાયે. ઓર ઇસ આલમમેં અપની પુંજીકી ઉમર ખોકર, તુ ખાલી હાથ જાયે, ઓર હાય હાયકી આવાઝ ચારોં તરફસે આવે. આજ વકત હે, ઓર આજ તેરે પર જોબન હે. જો કુછ કામ, યાદે ખુદા, અલ્લાહસે મોહબ્બત કરના હો, આજ કરલે. ફીર નીરા પચતાના હોગા. ઓર ઇસ પચતાનેસે હાથ પલ્લે કુછ ન પડેગા. યે દુન્યા તેરી ઊમરે અઝીઝમેંસે પલ પલ ઘટા રહી હે. જબ ઉમરકા પ્યાલા ભર ગયા, ફીર કુછભી બન ન આયેગા. કીસીને સચ કહા હે, કે જનમકા લેના કયા હે, કે દુખ ભરના હે. યાને ઇસ દુન્યામેં પયદા હોનાહી બડા દુખ ભરના હે. કયું કે તીન દરજે તય કરને

પડતે હેં. પેહલા બાલાપન, ઓર ઉસકે બહોત દુખ હેં, સેંકડોં બીમારીયાં ડાયનકી તરેહ મોંહ ફાડે ખડી હેં, હરએક યેહી કેહતી હે, કે મેંહી ઇસકો નીગલ લું. ઇન સબસે બચે, તો જવાનીકી મુસીબત સર પર આઇ, તો શેહવાની બુરે ખ્યાલ અપને જોર પર હેં. નફ્સ બદનમેં આગ લગાતા, ઓર ખાહીશોંકો ભડકાતા હે. ઉપર શરીઅતકા કોડા સર પર પડા. જરા ચુકે ઓર તડાકસા કન-પટી પર પડેગા, ઓર સીધા બના દેગા. ઇસ દુન્યાકા યેહી કાએદા હે, યેહી દસ્તુર હે, કે યેભી દેખા હે, તો વોહભી દેખ. યાને અગર અયેશ ઓર આરામ દેખે હેં, તો દુખ ઓર અજાબ ઓર મારભી દેખ. બાત યે હે, કે ઇસ દુન્યા ઇસ આલમમેં જો કોઇ ભલે કામ કરે, ખુદાકો યાદ કરે, ઉસસે મોહબ્બત લગાવે, વોહી બેહીસ્ત ઓર જન્નતકો જાવે, ઓર જો બુરે કામ કરે, ઓર જીસકે પાસ આખેરતમેં બુરી પુંજી હોગી, વોહ પુંજી દોજખમેં ઉસકો લે-જાવેગી. જહાં બડા સખ્ત અજાબ હોગા, બડી માર હોગી, પસ દુન્યા આખેરતકી ખેતી હે. જયસા કોઇ યહાં બોવેગા, વયસા આખેરતમેં કાટેગા, જો ઇમાન રખનેવાલા હોગા, ઉસકી ફતેહ હોગી, ઓર ગુનેહગારકી ખરાબી ઓર હાર હોગી.

અય પ્યારે! તુ કીસ ગુન પર, કીસ બાત પર, અયસા ફુલા, અયસા ઇતરાયા, અયસા અકડા, કે અપના દુન્યામેં આના. કે માંકે પેટમેં એક ઝીલ્લીમેં લીપટા હુવા આજીઝ ઓર રોતા હુવા નીકલા. ઓર ઇસ જહાનસે અપના જાના કે સબ દોસ્ત ઓર આશના, અપને ઓર પરાયે, બેટે ઓર બેટીયાં, રોતે પીટતે રેહ જાઇંગે. ઓર તુ બે બસ ઓર લાચાર સબકો ઉસ હાલમેં

છોડકર ચલા જાયેગા. સમઝ, કે અબ તુ કીતનાહી અકડ લે, કીતનાહી ઇતરાલે, કીતનાહી ફુલ લે, લેકીન આખીર કાર વહીં જાયેગા. ઓર મોતકા મઝા ચખેગા. પીર હો યા ફકીર, વઝીર હો યા અમીર, ઇસ દુન્યાસે આખેરતમેં જાનેકે લીયે મોતકા મઝા ચખના પડતા હે.

હરને યાને ખુદાને સબકો માયા દી–હે. યાને સબકો ખાહ વોહ ઇનિસાન હે, યા હયવાન, અપની કુદરતે કામીલા ઓર હીકમતે બાલી ગાસે બનાયા હે. ઓર ઉનમેં તરેહ તરેહકી ઇસતેઅ–દાદ ઓર કાબે લીયત ઓર કુવ્વતેં રખ્ખી હે. ઓર આદમીઓંમેં અપને ઇશ્ક, અપની માઅરેફતકી ઇસ્તેઅ–દાદ ઓર કાબેલીયત રખ્ખી હે. ઓર કીસી હયવાનમેં યે બાત નહીં હે. જીસને ઇસ દુન્યામેં ઉસ્સે ઇશ્ક કીયા, અપના પીયુ ઉસકો જાના, અપને ઉસ પીયુકો પેહચાના, તો વોહી પુર ઉતરા. ઓર વોહી ઇસ દરીયાસે જો દુન્યા હે, ઉતરા. જો કોઇ ઇસ દુન્યામેં અપને પીયુસે દીલ લગાના ચુકગયા, તો ફીર વોહ હાથ નહીં લગતા હે. જબ ઇસ દુન્યાસે ચલે ગયે, તો ફીર કુછ ઇખ્તયાર કીસી તરેહકા નહીં રેહતા.

અપને ખુદાકો અપને અલ્લાહકો, અપને મહબુબકો, ભર જોબન યાને સારી ઉમર પુજના, ઉસકી બંદગી કરની ચાહીયે. અગર યે સોચ કરેગા, કે આજ ઉસસે જી લગાઉં, યા કલ, યા યે સોચ કરેગા, કે મીયાં અભી ઊમરકે દીન બહોત પડે હેં, જબ થોડી ઊમર જાયેગી. ઉસકે પાસ ચલને લગેં ગે, તો ઊસસે જી લગાઇંગે, તો અયસા નહો, કે આજકલ, આજકલ ઓર સોચમેં યે જવાની ચલી જાયે, ઓર ફીર તુ પચતાયેગા. અગર કુછ કરેગા, તો પાર ઉતરેગા.

ઓર યેહી દીન તેરે કરનીકે હેં. ઇસિમેં અલ્લાહકી ઇબાદત કરની. ઓર ઉસસે જી લગાના. તેરે દીલમેં યે ચાહ હે, કે કીસી તરેહ ખુદાકી મોહબ્બત, ખુદાકા ઇશ્ક મુજકોભી હાસીલ હોજાયે, તો જવાનીકે દીનોંમેં એ કામ કર. ઓર સબ તરેહસે અપના જી હટાકર ઊસસે લગા, ઓર અયસા ઊસસે ધ્યાન લગા, ઓર અયસી ઉસકી તરફ તવજ્જો કર. કે જો પુરી હો, ઓર અપને તંઈ શરીઅત, તરીકત, જીક્ર ઓર ફીક્રમેં અયસા લગા, કે પુરા ઊતરે. ઇસ વકત જવાનીમેં તેરી કુવ્વતેં જીસમાનીભી તેરે ઇસ કામમેં મદદ કરેંગી. જવાની ઓર જોબનકે દીન ઇસ કામમેંભી જોબન અપના દીખાઇંગે. અગર ઇસ જોબનકે દીનોંમેં તુને ઇશ્કે ઇલાહીકા જોબન ન ઉડાયા, ઓર યે જોબન હો ચુકા, ઓર બુડહે હો ગયે, તો ફીર મોહબ્બતે ખુદા, ઇશકે ઇલાહીભી નહીં હો સકતા હે. કે સબ તાકતેં ઘટ ગઈ, સબ કુવા ઝઈફ હો ગયે, જીનમેં ઉસ ઇશકે ઇલાહીકા ઝુહુર હોતા, અયસે હાલમેં અગર કોઇ મોહબ્બતે ખુદાકી ચાહ કરેગા, તો ઉસપર યે મીસાલ સાદીક આયેગી, કે "**ભોલા ફીરે કીસાન કાતક માંગે મેંહ**" કયું કે કાતકકે મહીનેમેં મેંહ નહીં બરસતા હે, સાવન ઓર ભાદુમેં જો બરસાતકી જવાનીકે દીન હેં, બરસતા હે, ઓર અગર કભી કાતકમેં મેંહ બરસાભી તો યે શાજો નાદીર બાત હે, ઇસી તરેહ અગર બુડહાપેમેં કીસીકો ઇશ્કે ઇલાહી હુવાભી, તો યેભી શાજો નાદીર બાત હે. સેંકડોંમેં કીસીકો હોતા હે.

જવાની ઓર જોબનકે દીન ચાલીસ બરસ તકકી ઉમરકે હેં. ઇસ ઊમરમેં ખુદાસે પુરા ધ્યાન લગા, અગર તુ અપની ગફલતીકી વજેસે ઇસિ ઉમરમે યે કામ નહીં કર સકા, તો સાઠ બરસકી ઉમર તકભી

કર. કે ઉસ તકભી અ.ધી રૂત હે. કયુંકે સાઠ બરસકી ઉમરકે બાદ તો સરકા પીટના હે, કે પુરી ધુન નહીં રેહતી સારી તાક-તેં ઘટ જાતી હેં. ઓર ફકત ખાલહી ખાલ રેહ જાતી હે, તો ફીર કયા હો સકતા હે. ઇન બાતોંકે સુનનેસે કુછ ગફલત દુર હોતી હે, મગર કીસકી ? જો સ-ઇદે અઝલી હે, ઓર નેક બખતી ઉસકી કીસમતમેં લીખ્ખી હે, બેહરેકે પાસ ઢોલ બજાઓ, તો ઉસકો ખબર નહીં હોતી. નીમકે દરખ્તકો તુમ કીતનાહી ગુડ ઓર ઘીસે સીંચો, ઓર ઉસકી જડમેં રોજ ગુડ ઓર ઘી ડાલતે રહો, વોહ કભી ઉનસે મીઠા નહીં હો-સકતા. ઇસી તરેહ જો શ-કીયે અઝલી યાને બદ-બખ્ત હે, ઉસકે સામને ગફલતકે દુર કરનેકી કીતનીહી બાતે કરો, ઉસકે કાન પર જુંભી નહીં ચલતી, વોહ યેહ સમઝતા હે, કે યે જો અબ દુન્યાકે મઝે હેં, યે ફીર કયાં ? ઇનિ મઝોંકે છોડને ઓર ખુદાસે મોહબ્બત જોડનેકી બાતેં ઉસકી સમઝમેં નહીં આતીં. ઓર સચ હે, સમઝમેં તો જબ આવે, કે જબ ઉસકી સરીશ્ત ઓર ખીલકતમેં યે સમઝ રખ્ખી ગઇ હો. જબ સરીશ્ત મેંહી યે સમઝ ન રખ્ખી ગઇ હો, તો ફીર કયસી સમઝમેં આવે.

મુરશીદ કરનેકી ઝુરૂરત.

જીસ શખ્સને અલ્લાહકી માઅરેફતકો, કે જીસકે લીયે ઇનસાન પયદા કીયા ગયા હે. કદન ઓર મોહાલ સમઝ લીયા હે, ઓર ઇસ વાસતે ઉસકી તલબ નહીં કરતા, તો વોહ આખે-

રતમેં ખરાબ ઓર ગીરફ્તારે અઝાબ હોગા. અલ્લાહકી મોહબ્બત ઓર ઊસકી ઇબાદત, જો રૂહકી ગીઝા હેં, રૂહકે ખાનેકી પુરીયાં ખાવે તો મુરાદ પુરી પડે. આખેરત કે અઝાબસે છુટે, યે બાતેં પુરી પડની, ઓર નજાત પાનેકી કોશીશ વોહી કરતા હે, જો સ-ઇદે અઝલી યાને નેક-બખ્ત હોતા હે, સ-ઇદે અઝલીકે સામને જબ યે ગફલત દુર કરનેકી બાતેં કી-જાની હેં, તો ઊસ્કે દીલપર ચોટ લગતી હે, અલ્લાહ યાદ આતા હે, રૂહ અંદરસે તડપતી હે. ઊસકો ઇસ દુન્યાસે ચલના અયસા નઝર આતા હે, ગોયા અભી ઓર ઇસી વક જાતા હે, જીંદગી હીમેં સબકી તરફ્સે મોંહ ફેરતા હે. ઓર ખુદાકી તરફ લગાતા હે. ફરઝ કરો, કે એક સ-ઇદે અઝલીકો ઇન બાતોંકે સુન્નેસે તલબ ખુદાકી પયદા હુઇ, ઓર દુન્યાસે ઉસકા જી ખટટા હુવા, ઓર અલ્લાહકી મોહબ્બત ઓર ત-લબે મવલાકા દમ ભરને લગા, તો ઊસકી ઇસ આલી હીમ્મત ઓર બુલંદ ઇરાદેકો દેખકર આ-લ-મે આ-લ-મીયાં-મેં યે શોર પડા.

બયેત

ગદાયે મુબતીલાયે બાદ-શાહે,
અજબ કારે વ મુશ્કીલ માજરાયે.

યાને કયા તાઅજજુબકી બાત હે, ઓર મુશ્કીલકા માજરા હે, કે એક ફકીર, એક ગદા, ખાકકા પુતલા બાદશાહે જહાં ખાલીકે આ-લમ, વ આ-લ-મીયાંકા મુબતીલા હુવા હે, ઓર દોસ્તીકા દમ ભરતા હે "મા લીત તુરાબે લે-રબ્બીલ અરબાબ." કહાં ખાક ઓર મીટટી, ઓર કહાં રબ્બુલ અરબાબ. મગર ચુંકે ઇસ સ-ઇદે અઝ-લીકો ઇન બાતોંકે સુનનેસે સચ્ચી તલબ પયદા હોગઇ હે, ઓર અંદ-

રસે જાન ઉસકી બેચેન ઓર બેકલ હોકર તડપતી હે. કીસી તરેહ ચયેન ઓર કલ નહીં પડતી. મોહબ્બતકે જોશમેં ઓર ઇશ્કે ઇલાહી કે તરંગમેં જનાબે બારીકી તરફ મુખાતીબ હોકર કેહતા હે.

બયેત.

હરચંદ તુ શાહ મા ગદાઇમ,
દામન મ-કુશાં કે મુબતીલા-ઇમ.

યાને ઇસમેં કુછ શક નહીં હે, કે તુ બાદશાહ ઓર મેં ગદા હું, કહાં તેરી દરગાહે આલી, ઓર કહાં મેરા મુકામે ખાક, મગર કયા કરૂં, કે દીલકે હાથોંસે લાચાર હું. રૂહકી તડપસે બે-કરાર હું. તુ અપના અંચલ, અપના દામન, મુઝસે ન-છુડા. ઓર અપના જમાલ, અપના દીદાર દીખા, કે મેં તેરા મુબતીલા હું. જબ ઇસ તરેહ કે ખ્યાલ, ઓર વલ વલે ઉસ સ-ઇદે અઝલી,—ઓર સચ્ચે તાલીબ કે જીમેં પ-યદા હુવે, તો મોહબ્બતે ઇલાહીને ઓરભી બદનમેં આગ લગાદી. ઓર અપના દીવાના બનાયા. મગર ચુંકે, ઉસ બાદશાહે ખુબાં, સુલતાને મહબુબાંને, અપની હીકમત ઓર મશીયતસે યે કાએ-દા મુકરર કીયા હે, કે જો કોઇ ઉસસે મોહબ્બત કરના ચાહે, ઉસકે ઇશ્કકા દમ ભરના ચાહે, તો ઉસકો ચાહીયે, કે વોહ પેહલે ઉસકે મહબુબસે, ઓર ઉસ મહબુબકે મહબુબોસેં મોહબ્બત, ઓર ઇશ્ક કરે. ઓર ઉનકે વસીલેસે ઉસ તક પહોંચે. ઇસલીયે ઉસકો કે જીસકો ઇન બાતોંસે સચ્ચી તલબ પયદા હુઇ હે, આપહી આપ કરનેસે કુછ હાસીલ નહીં હોતા. ઓર મોહબ્બતે ઇલાહી ઓર ઇશકે હકીકી ઉસકે અંદરસે અયસા જોરા નહીં મારતા, કે જયસા મારના

ચાહીયે. એક તરારા આતા હે, ઓર રેહ જાતા હે, ઊઠતા હે ઓર ગીર જાતા હે. મગર રહમતે ઇલાહી જબ ઉસકી શરીક હોતી હે, તો કીસી રાહબરકો ઊસકે પાસ ભેજ દેતા હે. યા કીસીકે પાસ ઉસકો પહોંચા દેતા હે. ઓર વોહ ઉસકો રાહ બતાતા હે. ઉસ રાહબરકો મુરશીદ યા ગુરૂ કહેતે હેં. જો કોઇ બગેર કીસી મુરશીદકે બતાયે કીસીકી દેખા દેખા કુછ કરતબ કરે, ઓર કોઇ જીક્ર યા કોઇ ફીક્ર કરને લગે. કુછ ધ્યાન યા કુછ ગ્યાન, આપહી આપ ગાંઠને લગે, ઇસ ખ્યાલસે કે બગેર મુરશીદ યા બગેર વસીલેકે ઇસિ કરતબસે ખુદા તક પહોંચ જાઊં, તો ઊસકે ઇસિ આપહી આપ કરનેકો કુછભી ન સમઝ, કયું કે વોહ ખ્યાલે ખામ હે, ઊસસે કુછ હાસીલ ન હોગા. ઊસકા અયસા હાલ હે, કે જયસી અંધી ચુ-હી ધાનમેં ટકકરેં માર મારકે મર જાતી હે. ઉસમેંસે ઉસે મીલતા કુછભી નહીં.

જો કોઇ આપહી આપ સુલુક ઇલલ્લાકા ચલેગા, વોહ સીધા રાસતેમેં નહીં જાયેગા. બીચલા ચલેગા, ઓર રાસતા ભુલ જાયેગા. કયું કે વોહ અંધા હે, ઓર રાસતા નહીં જાનતા હે. પસ ચાહીયે, કે ભુલ ભટક કર જીસ તરેહ હો, ગુરૂ ઓર મુરશીદ પકડ, કે વોહ તુઝકો સીધા રાસતા બતલાયેગા. ઓર મંઝીલે મકસુદકો પહોંચાયેગા. ઓર યે બાત યાદ રખ, કે તુ આપહી આપ કુછ નકર. કીસીકા હોકર અપને બાતીનકી સફાઇ કર, કે જીસસે ઊસકા વિસાલ હાસીલ હો. “હરકો ભજે સો હરકા હોયે.”

ઇસિ મતલબકે હાસીલ હોનેકી એક બાત તુઝકો બતાઊં, વોહ બાત યે હે, કે ઊસકે સાથ હોજા, કે જો રાસતા બતાવે. જહાં

જંગલ લકવ દીક હો, ઓર. કોઇ રાસતા નહો, યા બહોત રાસતા પેચદાર ભુલ ભુલૈયાંસે હો, ઓર ચોર ઓર રાહજન જગા જગા પર હો, વહાં બગેર કીસી સીધા રાસતા બતાનેવાલે, ઓર વાકીફગાર મંઝીલે મકસુદકો પહોંચે હુયે, કે કીસ તરેહ આદમી પહોંચ સકતા હે. અયસે રાહ બતાનેવાલે અયસે મુરશીદકે સાથ લગેગા, તો તુભી મંઝીલે મકસુદકો પહોંચ જાયેગા. ઊસકે પાસ એક ઘડી નહીં, બલકે સારી જીંદગીકો કાટ, ઓરી સારી ઉમર ગુજાર, કે મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચાવે. ઓર હર વકત તુઝસે યે કહેતા રહે, કે ગીયાન ધ્યાન દોનોકો મીલાકર એક જાન કરકે સમેટો. ઓર ઇસિ બાતસે ખબરદાર રહો, કે દુશ્મન તુમ્હારા તુમ્હારે ઘરકે અંદરહી હે. કહીં બાહેર નહીં હે.

અય મુસાફીર તુ જાગ, કયું પાંઉં પસારે લંબી તાને સોતા હે. યહાં ચોરોંકા ડર હે. જરા સોયા. ઓર ગાફીલ હુવા, ઓર કાએદા ધ્યાન ગીઆનકા ભુલા. તો ચોર તેરી સારી ગઠડી સારી પુંજી ચુરાકર ભાગેગા, ઓર તુ ખાલી હાથ રેહ જાયેગા. ઓર તુઝકો શરમીંદગી ઓર નદામત હોગી, ઇસસે બેહેતર યેહી હે, કે તુ ન-સોવે. ઓર જાગતા રહે. ઓર જો કુછ તેરે પાસ ઇમાન, ઓર આમાલ-કા માલ હે, ઉસકો બચા રખ્ખે.

મુરશીદ જયસા તબીબ, ઓર હકીમ, ઇમરાઝે નફસાની ઓર રૂહાનીકા હુંડ, કે જો દુખ દુખકી દવા દેતા હે, મરઝ મરઝકા ઇલાજ કરતા હે, વોહી હર મરઝકા સબબ જાનતા હે, કે કહાંસે પયદા હુવા હે. ઓર કીસ તુસખેસે જાયગા, વોહ નફસાની ઓર રૂહાની

મરઝોંકે અસબાબ ઓર ઇલાજસેં અયસા વાકીફ હોતા હે, કે જયસે કોઈ જમીનદાર રૂત રૂતકી જીનસોંકે બોનેકા હાલ જાનતા હે.

પીરે કામીલકા બ્યાન,

મગર અલબત્તા તાલીમે સાદીકકો એક બડી મુશ્કીલ પેશ આતી હે, કે આલમમેં દોનોં કીસમકે ગુરૂ યાને મુરશીદ હેં. નાકીસ ભી હેં, ઓર કામીલભી હેં, ઓર તાલીબ અંધા હોતા હે, ઉસકો ઉસકી પેહછાન કુછ નહીં હોતી, ઇસમેંભી સઆદતે અઝલી ઓર તોફીકે ઇલાહી દરકાર હે. જીસકે સબબસે મુરશીદે કામીલ ઉસકો મીલે.

જો કોઇ પુરા ઓર કામીલ મુરશીદ પાવે. કે જીસને સુલુકકી મંઝીલેં અવ્વલસે આખીર તક તય કી હોં. ફના ફીલ્લા, બકા બિલ્લા હો. વોહ ઉસ ગુરૂ યા મુરશીદે કામીલકી તવજ્જો ઓર ખીદમતસે આપ ભી બને, ઓર કામીલ ફના ફીલ્લા બકા બિલ્લા હો જાયે. ઓર ઓરકોભી કામીલ ઓર અપને જયસા બનાવે. ક્યું કે હર, યાને અલ્લાહ ઓર ખુદા ઉસ્કા હેતા હે. વોહ હરકા યાને અલ્લાહ, ઓર ખુદાકા હોતા હે, ઓર બાત યે હે, કે **“ જીસે પીયા ચાહે વોહી સુહાગન, ”**

સુલુક યાને જોગ બહોત મુશ્કીલ હે. જીસકે જરીયેસે ખુદા તક ઉસકો વોહી બતા સકતા હે, કે જો આપ રાહ ચલા હો, ઓર જીસને ખુદ અપને મુરશીદે કામીલસે ઉસ સુલુકકો તય કીયા હો. ક્યુંકે જોપુ રે

મુરશીદે કામીલકા તાલીમ યાફતા હોતા હે, વોહી તરેહ તરેહસે મુરીદ કરતા હે. ઓર હર કીસમકે ઇલાજો રૂહાનીકે કાએદે જાનતા હે.

પસ અય તાલીબે સાદીક ! અયસે મુરશીદકો સારે જગમેં સારે આલમમેં ફીર કર ઢુંડ, કે જો કામીલ હો, ઓર સુલુક તય કરચુકા હો, ફના ફીલ્લા બકા બીલ્લા સરસે પાઉં તક નુર હો, ઓર દરીયાયે શુહુદમેં ગર્ક હો. તાકે વોહ તુઝકો મુંડકર મુરીદ કરકર, યે રાસ્તા મોહબ્બતે ખુદા ઓર સુલુકે ઇલલ્લાકા બતાવે. ઓર નફસાની ખરાબીયાં તેરી જાનસે છુડાવે. સારી મંઝીલેં સુલુકકી તય કરાવે, ઓર ઉસકી તવજ્જો ઓર ઉસકે ફયેઝસે તેરી રૂહકો ઇશ્કે હકીકી-કી ગીજા પહોંચે. ઓર તુ ઝાહીર ઓર બાતીનમેં ઉસકી તારીફ કરતા કરતા થક જાયે. ઓર યું કહે, કે “ જીસકા ખાયે ઉસકા ગાયે. ”

પુરે ગુરૂ યા મુરશીદે કામીલકા વોહી ચેલા યાને મુરીદ સુખ ઓર આરામસે પુરા ગુરૂ ઓર મુરશીદે કામીલ બનતા હે. જો અપને મુરશીદકી બાતોંકો ઓર ઇરશાદોંકો યાને હુકમકો ધ્યાન લગાકર સુનતા હે. ઓર અન મુઢ હો, ઓર મુરખ ચેલા હો, વોહ ઉસકી રીસ કરે, ઓર મુરશીદકે હુકમકો બે-સોચે બે-સમઝે બે-કહે, ઓર બે-બતાયે ચલે, તો ઉસપર સો લાતેં ઓર હજાર જુતીયાં ઇસ રાસતેમેં પડતી હેં. ઓર જો મુરશીદે કામીલકા ચેલા યા મુરીદ હો, ઓર સમઝવાલા તાબેદાર ઓર ફરમાં-બરદાર હો, તો વોહી તરેહ તરેહસે મુરશીદકી તવજ્જો ફયઝે બાતેનીકો હાસીલ કરતા હે. ઓર સમઝકર ચલતા હે. ઓર સારી મુસ્કીલાતકી બરદાસ્ત કરતા હે. ઓર સર પર ઉઠાતા હે. ઓર ઝીલતા હે, ઇસ અમલસે જબ જોબનકો જજબ

ઔર કશીશે ઇલાહીકા ઉસપર આતા હે, તો વોહ મહબુબ ઔર પ્યારા બનતા હે.

પીરે નાકીસ યાને બનાવટી પીરકા હાલ, ઔર ઉસસે બચનેકી ઝુરૂરત.

જો કોઇ મુરશીદ કરના ચાહે, ઔર બયઅત હોના ચાહે, તો પુરા ઔર કામીલ મુરશીદકી તલાશ કર, અગર મુરશીદે કામીલ તુઝકો મીલ જાયેગા, તો ઇસ રાસતેકી સબ કુછ સમઝ તુઝકો મીલેગી. ઔર જો કોઇ પુરા ઔર કામીલ મુરશીદ હોગા, વોહી ઇસિ રાસતયે સુલુકે ઇલલ્લામેં તુઝસે રીયાઝત ઔર ઇબાદત કરાયેગા, ઔર બતાવેગા, કે "સેવા કરે સો મેવા પાવે."

ઇસ બાતકો અચ્છી તરેહ યાદ રખના, કે જબ કીસીસે હાથ મીલાવે, ઔર કીસીકા મુરીદ હોવે, તો બહોત અચ્છી તરેહ સમઝ કર ઔર સોચકર મુરીદ હોવે. કીસીકી ઝુટી ઔર ચીકની ચોપડી બાતોં પર એતેબાર ન કરે. ઔર ઉસકે દમમેં ન આવે. કયું કે સર જભી દીયા જાતા હે, ઔર બેચા જાતા હે, કે જબ કોઈ પુરા મીલે. કયું કે જમાનેકા હાલ બુરા હે.

બડે મુજાહીદે બડી રીયાઝત બડી મેહનત ઔર ઇબાદતસે ઇશકે ઇલાહી દીલમેં પયદા હોતા હે. લોગ ઇસકો યાને ખુદાસે મોહબ્બત હોને, અલ્લાહસે ઇશ્ક હોનેકો આસાન ઔર સેહલ સમઝતે હેં. બસ

મોંહસે યું કેહ લીયા, કે મીયાં હમભી આશીકે અલ્લાહ હેં, હમભી અલ્લાહકો ચાહતે હેં, કપડે રંગ લીયે પાંઠ લગાઇ, તો જોગ ઓર ઇશ્ક હાસીલ હો-ગયા. વાહ ઉનકા કયા કેહના હે ! આજ બનીયે થે, કલ શેઠ બન બેઠે. હાલાંકે બનીયેસે શેઠ બનના બહોત મુશકીલ હે. નીરે મોંહસે સેઠજી સેઠજી કેહલાનેસે સેઠ નહીં બન સકતે. જબ તક હજારો લાખો કરોડો રૂપીયે પાસ નહોં. જબ ઇશકે હલાકી લોગોંકે દીલોંસે કમ હોગયા, ઓર ઇશકે હકીકી ઓર પ્રેમકી દૌલત રખનેકા સેઠ ન-રહા, તો જીતને બનીયે થે, કે જો સીર્ફ સવદા સલફકે બેચને વાલે થે, ઓર ઇશકે હકીકી ઓર પ્રેમકી દૌલતકા એક ટકાભી નહીં રખતે થે, વોહભી સેઠ બન બેઠે. ઓર પ્રેમકી માલદારીકા દમ ભરને લગે. ઓર ઓછી પુંજીકા બનાવ કરને લગે, ઉનકા અયસા હાલ હે, જયસે "અંધોં ભીતર કાના રાવ." કે જબ સારેહી અંધે હોં, તો ઉનમેં કાના રાવ હે.

જો કોઇ જોગ યા સુલુકકી ચાલ ન ચલા હો, મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કરકે અનવારે ઇસલામ, જોગ યા સુલુકકો હાસીલ ન કીયા હો, નાકેસુલ હાલ હો, ઓર ઉસ હાલમેં વોહ લોગોંકો મુંડે. તરેહ તરેહકી જાલ બીછા કર મકર ઓર ફરેબકી બાતેં બનાકર ચેલે બનાવે. આપ મહત ઓર પીરે કામીલ બને, ઓર લોગોંકો મુરીદ બનાવે. ઓર ઉનકે ગલેમેં ફાંસી ડાલે. તો વોહ ચેલે ઓર મુરીદ ફીર કીસી કામકે નહીં રેહતે. ઉસ ફાંસી ઓર જાલમેં ફંસકર મરજાતે હેં. ઇસ જુટે પીર જુટે મહંતકે તો પેટ ભરનેકી બાત ઠેહરી. ઓર ઉસ બિચારે ચેલે યા મુરીદકા કે જો જાલમેં ફંસા હે, ઉસકા મરના હો-ગયા,

ન ઓર કીસી ખુદા રસીદા પીરે કામીલકી સોહબત ઉસકો નસીબ હોગી. કે જીસકે નફસે પાકકી બરકતસે ખુદા તક પહોંચે.

જો કોઇ નાકેસુલ હાલ શયખુલ મશાયેખકા નામ રખાકર, ગુરૂ, મુરશીદ, પીર, હાદી, રાહબર કેહલાવે, ઓર ચેલે યા મુરીદોંકો બેહકાવે, જોગ યા સુલુકકા હાલ ઓર ઉસકા રાસતા બાતોંહી બાતોંસે બતાવે. ઓર કરતબ ઉસકે કુછભી નહીં જાનતા હો, તો ઉસકા અયસા હાલ હે, જયસે "**અનાડી નાઇ સરકો છીલે**" યાને બે-વકુફ હજામ ધુટનોં પર સર રખકર, સરકો ઇસ તરેહ મુંડતા હે, કે સર કટે તો ઉસકી બલાસે. ઉસકો તો અપને ટકે લેનેસે કામ.

પીરે નાકીસકે મુરીદોંકા હાલ.

જબ કીસી મુરીદકી, બનાવટી પીર યા મુરશીદસે, કીસી બાતસે તસલ્લી નહો, ઓર વોહ નાદાન મુરીદ યા ચેલા ઉસ ગુરૂસે કહે, કે જી, મેં તો તુમ્હારા ચેલા હું. યે બાત કહાં પુછને જાઉં. તો વોહ બનાવટી પીર કયા ચાલાકી કરતા હે, કે કુછ ન કુછ ઉસકો શામકી સવેર, ઓર આધા તીતર ઓર આધી બટેર, બતા દેતા હે, તો વોહ બિચારા સુનકર ચુપ હો-રેહતા હે.

જો પીર અયસા હો, કે સુલુકકી ચાલ ન ચલા હો, ઓર મુજાહીદા ઓર રીયાઝત ઓર ઇબાદત, અજકાર ઓર અશગાલસે

હરએક મુકામ સુલુકકા તય ન કીયા હો, બનાવટી પીર હો, ઓર ઉસકે પાસ ચેલા યા મુરીદ ઉસકા અપની કોઇ બાત કહે, અપના કોઇ હાલ બયાન કરે, તો ઉસકા અયસા હાલ હે, કે વોહ મીઠી મીઠી ઈધર ઉધરકી બાતેં બનાકર ઊસ અયેબકો ઢાંક દેતા હે, ઓર ઉસકો બાત અયસી બતાતા હે, કે હો કહીં કી, ઓર કહે કહીં કી. કે જીસકા સર ઓર પાંઉં નહીં.

આજ કલકા યે હાલ હે, કે જબ કોઈ ચેલા, મુરીદ, યા તાલીબ, બનાવટી પીરકા તાબેદાર હો જાતા હે, ઓર ઉસકે હાથ પલ્લેમેં કુછ નહીં પડતા હે, તો ઉસ મુરીદ, યા ચેલેકી સમઝમેં યેહી બાત આતી હે, કે જો કુછ હોના થા. વોહ હો–ગયા, અબ જહાં તક હો સકે, અપને પીર, અપને ગુરૂકી બડાઇ કરો, અગર ગુરૂ જીતા હે, ઓર જીંદા હે, તો ઉસકે અયબોંકો ઉસકે નુકસોંકો બાતોંસે ઢાંકતે, છુપાતે હેં. ઇસકે આગે ઉંસકી બડાઇ કી, ઇસકે આગે ઉસકી બડાઇ કી, ઓર કેહતે ફીરે, મીયાં હમારે પીર, હમારે ગુરૂ અયસે હેં, ઓર જબ મર ગયે, તો ફીર કયા કેહના હે. “ **મુવા બાપ બડી બડી આંખ** ” ખાહ વોહ અંધા ઓર કાનાહી કયું ન હો, બડાઇ કરને–વાલે યેહી કેહતે ફીરતે હેં, કે મીયાં હમારે બાપકી આંખેં ઇતની બડી બડી થીં. અયસે તરેહદાર ઓર સજીલે જવાન થે. ઇસી તરેહ વોહ મુરીદ યા ચેલા, યે કેહતા ફીરતા હે, કે મીયાં હમારે ગુરૂ હમારે મુરશીદ અયસે થે, ઓર અયસે થે, યે કરામત ઉનસે ઝુહુરમેં આઇ, યે યે ખીરકે આદત ઉનસે ઝાહીર હુઇ, નમકકી શકર બના દી, મુરદેકો જીંદા કીયા, ખાહ ઉનસે મુછકા બાલભી ન હીલા હોયગા.

જીસ કીસીને ગુરૂ યા મુરશીદ, હુઅતા યા નાકીસ યા ખામ બનાવટી પાયા, ઓર વોહ ઊસકા ચેલા ઓર મુરીદ ઉસકે દમ ધાંસેમેં, આકર હો ગયા, તો ફીર વોહ ચેલા વોહ મુરીદ નહીં તીર સકતા, દરીયાયે તાઅલ્લુકાતે આલમકો, કે જીસમેં એક જહાંન ડુબા હુવા હે. ઉસસે પાર નહીં હો સકતા. વોહ રીત ઓર રસતેકો ખોકર ભુલકર અધુરાહી મર જાયેગા, કયું કે વોહ બિચારા કયા કરેગા, " **મુલ્લાકી સબ દોડ મસીત** " જબ કીસી ભંવરમેં પડેગા, તો ઉસે પીરે નાકીસ યાને બનાવટી ગુરૂ કહેગા, કે મુઝે નીકાલીયો, મેરા હાથ પકડીઓ, તો વોહ કયસે નીકાલેગા ? ઓર હાથ પકડ કર ઉસકો સંભાલેગા, કયું કે વોહ ખુદ ભંવરમેં પડા હે, ઓર ગોતે ખા રહા હે, તો દુસરોંકો કયસા બચાયેગા.

જબ તક મુરશીદે કામીલસે તેરી મુલાકાત ન હો, યાને વોહ તુઝકો ન મીલે, તો રાત ઓર દીન તુ સુખસે મત સો. ઓર કીસી વકત આરામ મત કર, કુછ ન કુછ ઇબારત કરતા રેહ, અગર ઇસ બાતકા ખ્યાલ રખીઓ, કે જબ તુઝકો કોઈ મુરશીદે કામીલ મીલ જાવે, તો ઉસીકા દામન મઝબુત પકડ કર બેઠ જાઇયો, અયસા ન કીજીયો કે ઉસકો છોડકર ફીર દુસરેકે પાસ જાયે. કયું કે અયસા તાલીબ, હરજાઇ કેહલાતા હે.

હરજાઇ મુરીદ યા ચેલોંકા બયાન.

જો ચેલા યા મુરીદ હરજાઇ હો. ઓર હરએક ગુરૂ યા મુરશીદકા ચેલા બનતા ફીરે, ઉસકે મનમેં ઉસકે દીલમેં સચ્ચાઇ, ઓર

ઇખલાસ ઓર સચ્ચા ઓર નેક ઇરાદા નહીં હોતા, કપટ ઓર ખરાબી હોતી હે, ઓર વોહ મનમેં કપટી બાતેં ગીનતા હે, કુછ ઇસ ગુરૂકા બતાયા હુવા કરતા હે, કુછ ઉસ ગુરૂ ઓર મુરશીદકા, ન ઇસકા હો રેહતા હે, ન ઉસકા. ઝાહીર તો અયસા રખતા હે, કે જીસ ગુરૂકે પાસ જાતા હે, ઊસકા દાસ ઉસકા પકકા અકીદત મંદ ઓર ઉસકા સચ્ચા તાલીબ હોકર મીલતા હે. મગર દીલ ઉસ પર કાયેમ નહીં હોતા. કે બસ ઇસી ગુરૂકો પકડ કર બેઠ રહું, ઉસકા યે હાલ હે, કે નીર ભરે ઓર પ્યાસા રહે. વોહ કીતનાહી હરએકસે કુછ કુછ પાની પીતા હે, મગર પ્યાસાહી રેહતા હે, કયું કે ઉસમેં સચ્ચી અકીદત નહીં હોતી, કે જીસમેં વોહ પાની ઠેહરે " યક દર ગીર વ મોહકમ ગીર " યાને એક દરવાજા પકડ. મગર મઝબુત પકડ, ઇસકે મીસાલ હોના ચાહીયે.

અય તાલીબે સાદીક ? સીદક નિયતસે તુ એક ગુરૂ, એક મુરશીદ પકડ, મુસ્તહ-કુમ પકડ. મઝબુત પકડ. જબ એક મુરશીદકો કામીલ પકડ લીયા, તો ઉસસે અકીદત તોડકર દુસરેકે પાસ મત જા. કે જીતને મુરશીદે કામીલ હેં, વોહ એકહી જાન હેં. " અલ કુફ્રાઓ ક નફ્સીન વાહેદીન. " એકકી અકીકત સબકી અકીકત હે. એકકો છોડના સબકો છોડના હે. હર કીસીકે પાસ જાનેસે ઘર ઉજડતા હે, જો કુછ એકકે પાસ રેહનેસે હાસીલભી હો જાતા હે, વોહ દુસરેકે પાસ જાનેસે ઊસકે અકીદતકી ખરાબીસે, ઓર તરીકતકે ઇખતીલાફસે જાતા રેહતા હે. ઓર મુરશીદાંને કામીલભી ઇસ બાતકો અછછા નહીં જાનતે. ઓર અયસે ચેલે, યા મુરીદકો

બુરા સમઝતે હેં. ઓર હર જાઇ કેહતે હેં. ઓર અયસે હર જાઇકી મોંહ નહીં લગાતે. દીલસે ઊસકી તરફ તવજ્જો નહીં કરતે હેં.

સુસ્ત તબીઅતકે મુરીદોંકા બયાન.

અય તાલીબે સાદીક! એક બાત ઓરભી સુન લે, કે અગરચે કાનુને કુદરતકા યે કાએદા હે, કે જબ તક મુરશીદકા સાથ નહો, તબ તક હરકી બાત, ખુદાકા વિસાલ નહીં પા સકતા. મગર ઊસકે સાથ યે બાતભી હે, કે જો કુછ વોહ મુરશીદ ફરમાયે, ઊસકો મુરીદ જાનો દીલસે બજા લાવે, ઓર ઉસકે ઇરશાદકી બજા-આવરીમેં સરે-મુ તફાવત ઓર કુસુર ન કરે. અગર કીસીકા અયસા હાલ હો, કે પુરા ગુરૂ ઓર મુરશીદે કામીલ ખુબીયે કીસમતસે મીલે, મગર જો વોહ ગુરૂ યા મુરશીદ કહે, ઊસકે બજા લાનેમે ઓર ઊસપર અમલ કરનેમેં વોહ સુસ્ત ઓર ઢીલા હો, ઓર જાનો દીલસે ઊસકો બજા ન લાવે, તો ઉસકી બડી કમ નસીબી ઓર બદ કીસમતકી હે, કયું કે "ગુરૂ પાવે ઓર હોવે સીલા, કમબખ્તીકા આટા ગીલા." જબ કમબખ્તી ઓર કમ-નસીબી સામને આતી હે, તો આટાભી ગીલા હો જાતા હે.

કમ સમઝ મુરીદોંકા બયાન.

જો કોઈ મુરખ ચેલા, નાદાન ઓર કમ અકલ મુરીદ, અપને ગુરૂ, યા મુરશીદકી બાતોં પર ધ્યાન ન લગાવે, કાન લગાકર ગઓર ન કરે, ઓર અછી તરેહ ન સમઝે. ઓર ઉસપર ખરાબી યે કે, ઉસકી અકલે ખામ, ઉસકી કુવ્વતે ખ્યાલ, ઓર કુવ્વતે વાહીમા ઉસકો હરદમ બેહકાતી રહે. બાત તો કુછ હોવે, ઓર વોહ કુછ ઓરહી સમઝે. મુરશીદકી બાત ઉસકી સમઝમેં ન આવે, ઓર ઉસકી તેહકો ન પહોંચે, તો ઉસકા અયસા હાલ હે. કે જયસા અંધા કુત્તા ગુમેં રોલે. ઓર ઉસમેં મોંહ માર કર ઇધર ઉધર ફયલાવે. ઓર સારી જગા ગુસે ભર દેવે.

મુરશીદકી બાતકો માનનેકી ઝુરૂરત.

અય તાલીબે સાદીક ! તુઝકો યે બાત ચાહીયે, કે તુ અપને ગુરૂ. અપને મુરશીદ. અપને પીર, અપને હાદીયે કામીલકે ઇરશાદ ઓર બાતેં, જીસે, દીલસે ધીયાન લગા કર, ગઓર કર કર સુને. ઓર અપને હીરદેમેં અપને અકીદતમેં ઉનકો પુરા પકકા ઓર સચ્ચા જાને. અપની અકલ ઓર અપને ખ્યાલકા દખલ ઉસમેં ન દેવે. અગર વોહ કપડે રંગનેકો કહે, તો બાલ રંગ લે. ઓર યું ન પુછ, કે કયું રંગું. કયા વજે ઇસ રંગનેકી હે, ઈસકો સમઝ, કે જયસા દેસ વયસા ભેસ."

તાલીબે સાદીકકી કોશીશસે મુરશીદે કામીલકા મીલના.

યે ઇરશાદ, ઊસ રફીકકા સુનકર ઉસ સ–ઇદે અઝલીકે દીલમેં ત–લબે ખુદા ઓર તલાશે મુરશીદકા ઓરભી જોશ પયદા હુવા, ઓર દેહ બ–દેહ ઓર શેહર બ–શેહર મુરશીદે કામીલકી તલાશમેં ફીરને લગા, ચુંકે તાલીબે સાદીક, ઓર સ–ઇદે અઝલી થા, કીસમત ઉસકો ખેંચકર એક મુરશીદે કામીલ, મરદે ખુદા, વલી અલ્લાહકી ખીદમતમેં લે–ગઇ, હજાર જાન હજાર તમન્નાસે ઉનકે કદમોં પર ગીરા. મુરશીદે કામીલ તો યે ચાહતેહી હેં, કે કોઇ તાલીબે સાદીક, સ–ઇદે અઝલી ઊનકે પાસ આવે, ઓર–ખુદાકા નામ સીખે, મગર અયસા કહાં ! હજારોંમેં એક, લાખોમેં એક, કરોડોંમેં એક. ઉન્હોંને નુરે ફીરાસતસે આસારે નેક–બખતી, ઉસકે ચેહરે પર દેખકર ઊસકે સરપર હાથ રખ્ખા, ઓર છાતીસે લગાયા. ઓર વકતે મુનાસીબપર ઉસકો તમામ ગુનાહોસેં તોબા કરવા કે, બયઅત કીયા, ઓર ખુદાકા નામ બતાયા, ઓર ફરમાયા, કે અગરચે બહોતસી બાતેં ઇસ કામમેં કરની પડતી હેં, મગર આઠ બાતેં ઓર આઠ શરતેં અયસી જરૂરી ઓર લાઝમી હેં, કે બીદુન ઉનકે યે કામ પુરા ઓર યે સુલુકે રાહે હક તય નહીં હોતા.

પેહલા જલસા તાલીબે સાદીક ઓર મુરશીદે કામીલકા.

—⟫(૦)⟪—

શર્ત પેહલી–હર વકત પાક રહે, ઓર વુઝુ રખ્ખે, કોઇ કામ ખાને પીને સોને બેઠને જીકર કરનેકા, બીદુન બદનકી પાકી ઓર વુઝુકે નકરે. યે ઝાઝીરી પાકી હેં, ઓર બાતીની ઓર દીલકી પાકી યે હે, કે જો કામ શરીઅતમેં બુરે હે, ઊનસે દીલસે બચે, ઓર નકરે. ઇસકો તહારતે શરીઅત કેહતે હેં. ઓર બુરી ખોઓંકો, જયસે હસદ, બુખ્લ, રીયા, હીર્સ હવા, ગીલા, શીકવા, ઘુમંડ, ઇતરાના પયસે, કોડીસે મોહબ્બત વગેરા હેં, ઇનકો દીલસે છોડદે, ઇસકો તહારતે તરીકત કેહતે હેં. ઓર સીવાયે અલ્લાહકે તરફ ધ્યાન લગાનેકે, ઓર કીસી તરફકા ધ્યાન દીલમેં ન રહે. ઓર જો બાત મા–સીવાયે અલ્લાહકે દીલસે ઉઠે, ઉસકો દીલસે દુર કરે. ઇસકો તહારતે હકીકત કેહતે હેં, જબ–તક યે ઝાહીરા બાતીનકી તમામ તહારતેં પુરી નહીં હોતીં, યે શર્ત પુરી નહીં હોતી

શર્ત દુસરી–દવામ ઝાકીર રહે, કે રાત દીન સફર ઓર ઘરમેં મર્ઝ ઓર સેહહતમેં, ઝાહીર ઓર બાતીનમેં જાગતે ઓર સોતે, ચલતે ઓર ફીરતે, ખડે ઓર બયઠે. બમુજબ આયતે શરીફ " વઝ કુરુલ્લાહા કીયામન વ કુઉદન વ અલા જુનુ–બોકુમ " ઉસ તરકીબ ઓર ઉસ તરેહસે કે જીસ તરેહસે મુરશીદ બતાયે, જીક્ર જબાનસે યા ખ્યાલસે કરે.

શત તીસરી-દવામ નફીયે ખાતીર કરે, ઇસસે યે મુરાદ હે. કે જીમેં જો બાત આવે, ઊસે અપને દીલસે દુર કરે. યાને જો બાત બુરે કામ કરનેકી જો શરીઅતમેં મનેઅ હે! ઓર બુરા હે, વોહ જીમેં ઊઠે, તો ઉસકો દીલસે દુર કરે. કે વોહ ખાતીરે શયતાની કેહલાતી હે. શયતાન ઊસ બુરે કામ ઓર ના ફરમાની કરનેકા વસવસા દીલમેં ડાલતા હે. જબ જીમેં વોહ બાત આતી હે, ઓર જો બાત જીમેં અયસે કામ કરનેકી ઉઠે, કે જો શરેઅ શરીફમેં મુબાહ હે, ઉસકોભી દુર કરે. ઇસકો ખાતીરે નફસાની કેહને હેં. યે દોનોં દીલકે મરઝ હેં.

શર્ત ચોથી-યે કે અપને દીલકા રબ્ત ઓર તાઅલ્લુક અપને શેખ ઓર ઉસ્તાદકે સાથ દવામ ઓર હમેશા રખ્ખે, કે દીલકો દીલસે રાહ હે. ઇસ રબ્ત ઓર તા-અલ્લુક ઓર મોહબ્બત, અપને શેખ ઓર મુરશીદસે ફયઝે રૂહાની, ઉસ શેખ ઓર મુરશીદકે દીલસે તાલીમે સાદીકકે દીલમેં પહોંચતા હે,

શર્ત પાંચવીં+દવામ ખીલવત રખ્ખે, ઓર ઉસસે યે મુરાદ હે, કે મા સીવાયે મુરશીદકે બે-ઝુરૂરત કીસીસે નમીલે. ઓર હુજરે ઓર ગોશેમેં રહે. ઓર ઇબાદત કરે, ઓર હવાસે ઝાહીરી આંખ નાક કાન મોંહ ખ્યાલ વગેરાકો વાસતે ખુલને હવાસે બાતીની રૂહાનીકે બંદ કરે. ઓર ઉનકે કબીલે ઓર કુનબેસે નમીલે.

શર્ત છઠ્ઠી-દવામ સુકુતે માલા, યાને સીવાયે યાદે ખુદાકે ઓર મુરશીદસે કોઇ બાત, યા કોઇ કામ, યા કોઇ ફીકર બે-ઝુરૂરતે અશદકે નકરે. અપને દીલકો ઊસસે રોકે, ઓર ચુપ રહે. યે કોલ હઝરત અલી રદી, કા યહાં યાદ રખ્ખે,

કે બાત ઓર નુત્ક જો યાદે હક્ક નહો, વોહ લગુ ઓર બે-ફાયેદા હે, ઓર હર સુકુત ઓર ફીકર, કે જો ફીકર, કે જો ફીકરે હકસે ખાલી હો, વોહ ખતા હે. અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોંપર રહમ કરે. ઓર જીસકી જીકર ઓર ફીકર ઓર ઉસ્કી યાદ કરનેકી તવફીક બખશે.

શર્ત સાતવીં—દવામ સુમ રખ્ખે, યાને ઇસસે યે ગરઝ હે, કે ખાના પેટ ભરકે નખાયે. ઓર જીયાદા ખાનેસે પેટકો રોકે, મગર ઇતના કમભી નખાયે, ઓર ઇતને રોઝેભી ન રખ્ખે, કે આંખોંમે દમ આજાયે. ઓર દીમાગ ભુક પ્યાસકી ખુશકીસે પરેશાન હોજાયે. મતલબ યે હે, કે ઇતના ખાવે, કે ખાના અપના બોજ ઓર ભારી ન દીખાવે. અયસા ન ખાવે, કે પેટકો પકડે ફીરે, ઓર અયસા ખાનાભી નખાવે, કે દેરમે હઝમ હો. ઓર અયસા ખાના ખાવે, કે જીસસે મગજકો તાકત રહે. વોહ કમજોર નહો. ઓર જબ હબસે દમસે જીકર કરે, ઊસ વકત જીતના ખાવે, વોહ ચીકના ખાવે, રૂખા ઓર ખુશ્ક નખાવે, કે હબસે દમકે સાથ જીકર કર વાલેકે મગજમેં તરાવતકા હોનાભી ઝુરૂર હે, ખુશકી ન આજાયે, કે જીસસે મરઝે સવદા પયદા હોજાય.

શર્ત આઠવીં—દવામ તરકે એતેરાઝ હે, યાને હર કામમેં એતેરાઝ કરના તરક કરે, ઓર જો કુછ ઉસપર મુસ્કીલ યા મુસીબત અચ્છા યા બુરા ગુજરે. ઊસમેં કઝા ઓર કીસમત પર રાઝી રહે. માલીકકી તરફસે જો કુછ આવે, બંદેકા કામ ઊસપર રાઝી હોના હે. ન ઉસમેં હુજજત ઓર સવાલ કરે. મુરશીદકે કામ પરભી એતેરાઝ કરના બહોત બુરા હે. કયું કે અયસા કરનેસે જો ફયેઝ મુરશીદકે દીલસે તાલીબકે દીલપર આતા હે, વોહ બંદ હોજાતા હે.

ઔર યે સારી ખરાબીયોંકા બાએસ હે, દુસરોંપર એતેરાઝ કરને ઔળા તાશીએ હકકો કયા કામ. " તુઝે પરાઇ કયા પડી ,અપની નબેડ તુ."

અય પ્યારે ! ઇન બાતોં, ઇન શરતોં પર પુરા અમલ હોનેકે લીયે, પેહલી બાત યે હે, કે ઇસ મનકો ઇસ જીકો અપના કર, અપના બના. સારે કામ ગરમ ઔર સર્દ ઇસકે સરપર ધર, ઔર રખ, જબ ઇસ તરેહ ગર્મ સર્દ સેહ જાયેગા, ઔર બરદાસ્ત કરેગા, તબ યે સબ રોલે મેહનતે શાકકાકે કામ થામેગા ઔર દબેગા. "દબા બનીયા પુરા તોલે" યાને બનીયેકા યે ખાસ્સા હે, કે જબ સર ચડા હુવા હોતા હે, તો પુરા નહીં તોલતા, ઔર જબ દબા હુવા હોતા હે, તો પુરા તોલતા હે. અયસાહી નફ્સકા હાલ હે. પસ ઇસકો ખુબ જાન લે, કે તેરે અંદર એકહી ચોર હે, જીસકો નફ્સ કેહતે હેં. ઔર જો બુરાઇયોંકી, જડ, ઔર બુરાઇયોંકી માં હે. જહાં મીલે બલ ઉસકા તાકત ઉસકી જોર ઉસકા તોડ, ઔર અમ્મારાસે લવ્વામા બના. જબ વોહ ટુટ જાયેગા, તો કુછ તાકત ઔર જોર ઉસમેં ન રહેગા, તો સીધા ઔર મુત-મઇન બન જાયેગા. ઔર ઉસ પાપી નફ્સકા માલ, જો હીર્સ, હવા, હસદ વગેરા હેં, વોહ પરાપત જાયેગા, ઔર ઝાયે હો-જાયેગા, ઔર જાતા રહેગા.

ઇસ અમનકે ઇસ નફ્સકે બલ તોડને, તાકત તોડનેકી યે ગત, યે તરકીબ સુનલે, કે ઝુરૂરતસે જો જીયાદા મીલના, ખાના પીના હે, વોહ છોડ દે, કે ઉંસીસે વોહ ટુટતા હે. ઉસકા જોર કમ હોતા હે. હાં, જો ઝુરૂરી મીલના ખાના પીના હે, વોહ ન છોડ. કે વોહ ઉસકા હક હે. હકકો નહીં છોડ સકતે. ઇસિ બાતકો તું ખુબ સમઝલે, કે જો ઝુરૂરતસે જીયાદા મીલના, ખાના પીના હોતા હે, વોહ નફ્સકા

હઝ હે. હઝઝે નફ્સકો છોડતે હેં, નકે હકકે નિફ્સકો, ઝુરૂરત હર શખ્સકી અપને હાલકે લીહાઝસે હોતી હે. પસ હર શખ્સ અપને હાલકે લીહાઝસે અપની ઝુરૂરતકા, ઓર અદમ ઝુરૂરતકા ફયસલા કર સકતા હે, કે કોનસા કામ કહાંતક હઝઝે નફ્સ હે, ઓર કોનસા કામ કહાંતક હકકે નફ્સ હે, જબ હુઝુઝે નફ્સ જો મીલને ખાને પીને વગેરામેં હેં. વોહ છોડેગા, તબ યે નફ્સ કુછ ટુટેગા, જબ યે ટુટેગા તો ઉસકા જોર. ઉસકા બલ કમ હોગા. ઉસ વકત યે કુછ કામ તરીકતકે કરેગા. કયું કે " લકડીકે ડર બંદરી નાચે." ઓર ઇસ બંદરીકે પાસ તેરે બાતીનમેં એક બંદર હીલા હુવા હે. ઓર ઉસસે મીલા હુવા હે, જીસકો શયતાન કેહતે હેં. વોહ બંદર ઓર યે બંદરી મીલજાતે હેં, તો ફીર આદમીકો ફાડ ખાતે હેં. યેહી દોનોં તેરી જાન, ઓર ઇમાનકે દુશ્મન બયરી હેં. દો બયરી દો દુશ્મને નફ્સ, ઓર શયતાન ઘટમેં બાતીનમેં, જીમેં ખેલતે હેં જો જીત જાતા હે, ઉસમેંહી વોહ એહલ જાતે હેં. અગર નફ્સે દીલપર ફતેહ પાતા હે, હે, તો વોહી તુઝમેં એહલ જાતા હે, ઓર કાબુ પાતા હે, ઓર તમામ જીસમ પર ઉસીકી હુકુમત હોજાતી હે, તો જો વે ાહ ચાહતા હે, વોહ હોતા હે, ઓર અગર શયતાન જીત જાતા હે, તો નાફરમાનીયે ઇલાહીકે કામ કરતા હે. ઓર યે હાલ હોતા હે, કે " **જીસકી લાઠી ઉસકી ભેંસ** " યે દોંનો બયરી બાતીનકે દુશ્મન તો બડે જબરદસ્ત તાકત-વાલે, જોર આવર ઓર બલવાલે હેં. ઇનસે લડના તો બડે મરદોંકા કામ હે. છોકરી બિચારી સુરતમેં લડકા માઅનીમેં લડકી, વોહ ઉનસે કયા લડેગી. ઇનકે જુરરીયાત જો બાતીનમેં બહોતસે ભરે હુયે હેં, વોહ અયસે હેં. કે અયસે વયસેકો તો વોહી માર લેતે હેં, ઓર ઉસકો ભેંસકી તરેહ અપની લાઠીસે હાંકતે

ઓર ચલાતે હેં. જીસ કીસીકો યકીન નહો, વોહ અપને ગીરેબાનમેં મોંહ ડાલકર દેખે, ઓર શરમીંદા હો, કયું કે હાથ કંગનકો આરસી કી કયા જુરૂરત હે. ખુબ સમઝલે, કે ઘટકે બચ-રી, બાતીનકે દુશ્મન, હીર્સ, હસદ, ગઝબ, ગુસ્સા, વગયરા. સીફાતે મજમુમા નફસકે ઇસ કદર હેં, કે ગીને નંહીં જાતે, ઓર અયસા ઉનમેં એકકા ઓર મુવાફેકત હે, કે " કામ પડે પર સબ મીલ્ર જાન." હવા, યાને ખાહીશોંકો એક તરફસે ઉભારે, હીર્સ ઉસકો ઉસકાવે, હસદ લગાવે. ગઝબ ઓર ગુસ્સા કામ કર દીખાવે. બુરે કામ કરનેમેં યે સબ સીફાતે મજમુમા મીલકર એક હોજાતી હેં. ઇનસે જબહી બચ સકતા હે, કે જબ ઉનકો છોડે, ઓર સુલી દે, ઓર મુખાલેફાતે નફસમેં ઇતના મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કરે, કે તબીઅત-મેંસે જડ ઉનકી ઉખડ જાયે. ઓર યે નકરે, કે એકકો તો ઉખાડે, ઓર દુસરીકો બડહાવે, એક સીફતે મજમુમાકા દુશ્મન બને, ઓર દુસરીકા દોસ્ત. કે ઉસસે ઓરભી ખરાબી હોતી હે, બલકે સબકા દુશ્મન હોના ચાહીયે. ઓર સબકો એક બારહી સુલી દેની ચાહીયે. કે " ચોરોં " ટોલી એકહી બોલી." યાને ચોરોંકી ટોલી ઓર ગીરોહકી એકહી બોલી હે. ઉન સબકી એકહી ગરઝ હે. ઇસલીયે ઇન સબકો એક બારી, સુલી ઓર ફાંસી દેની ચાહીયે. કયું કે યે ઘટકે બચ-રી, યે બાતીનકે દુશ્મન, ઝુટી બાતેં કર કર, જુટી સુરતેં દીખાકર, તુઝકો ખોતે હેં. તુઝકો ખરાબ કરતે હેં. ઓર તેરે અંદર વોહ સબ મીલકર, મોહની સુરત બનાકર, તુઝકો મોહતે હેં. તુઝકો દમ દીલાસા દેતે હેં. અલબ-તા અગર હીમ્મત કરે, ઓર મુજાહીદા કરે, તો ફીર યે સબ

જુટ, અપને જુટકો છોડકર, સચ્ચે ઓર હુકમકે તાબે ઓર મુત-મઇન્ના હોજાતે હેં. કયું કે મુજાહીદા ઓર માર અયસી ચીજ હે, કે મારકે આગે ભુતભી નાચતા હે,

અગર કોઇ યે ચાહે, કે ખુદાભી મીલે, ઓર રીયાઝતભી નકરે, તો એ અગરચે ખુદાકે ફઝલસે કુછ દુર નહીં હે, મગર ઉસીકા બનાયા હુવા કાએદા કુલ્લીયા નહી હે, કાએદા કુલ્લીયા કાનુને કુદરતકા યેહી હે, કે રીયાઝત કરે, તો સબ કુછ પાવે, યાને મુજાહીદા કરનેસે તજકીયા નફ્સ, ઓર તસફીયા કલ્બ (દીલકી પાકી ઓર સફાઇ) ઓર રૂહકી તજલ્લી સબ કુછ ઉસકો હાસીલ હોતા હે, જો ઇસ રાસતેમેં ચલતા હે. હાં યે બાત જુરૂર હે, કે પેહલે વોહ મુજાહીદા, ઓર રીયાઝતમેં દુખ ઉઠાતા હે. લેકીન પીછે અયસા આરામ ઓર સુખ પાતા હે, કે ઉસકે બાતીનમેં રાજા રાજ, ઓર પરજા સુખી હોતી હે.

અય પ્યારે, અગર તુ મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કરેગા, ઓર ઇન ઘટકે બય-રીયોં, ઓર બાતીનકે દુશ્મનોંસે લડેગા, ઓર ઇન સબકો સુલી દેગા, તો સુખ પાવેગા. ઓર નુર ઇસલામકા તેરે દીલપર ચમકેગા. આફતાબ ઇસલામકા મશરીકે બાતીનસે જમીન, આસમાન, જીસમો જાનકે સબ રોશન હો-જાઇંગે. જો ઇસ બાતકો જાનતા હે, કે ઉસ નુરકા હીજાબ, ઉસ આફતાબકા પરદા, યેહી ઘટકે બય-રી, યેહી બાતીનકે દુશમન, સીફાતે મજમુમા હે. જબ યે દુર હુયે, તો ફીર આદમી " નુરન અલા નુર હે. "

અવસાફે જમીમા ચું બદલ શુદ,
હર ઊકદા કે દર તુ બુદ હલ શુદ.

વોહી તજકીયા નફસ, ઓર તસફીયા કલ્બ, ઓર તજલ્લીયા રૂહકે લીયે, દુખ ભુગતતા હે, દુખ સરપર ઉઠાતા હે, સખ્તસે સખ્ત મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કરતા હે, કીસીને કયા [illegible] કહા હે.

ઉન દુખોં પર સુખકો મેં કુરબાન કરૂં.
જીન દુખોંસે મેં પ્યારે સે મીલું.

જો અયસી હીમ્મત-વાલા હોતા હે, વોહી ઇસ લડાઇ, ઇસ મયદાનકો જીતકર ઘર આતા હે. કયું કે જો ધાવા કરતા હે, ઓર ધાતા હે, હીમ્મત કરતા હે, વોહી ફતેહ ઓર ઉસકા ફલ પાતા હે. ઓર ઇસબાતકો ખુબ જાનલે, ઓર ખુબ દીલમેં પુખતા કરલે, કે બીન કષ્ટીકે બીદુન મુજાહીદા યા રીયાઝતકે યે મારગ, યે રાસતા, યે સુલુકે ઇલલ્લા હરગીજ નહીં મીલતા, કયું કે કાયેદે હીકમત, ઓર કાનુને કુદરત, જનરલ લો, યેહી હે. પસ જબ તુજકો યે રાસતા મીલ જાવે, ઓર ઇસિ સીધે રાસતે, ઓર સીરાતે મુસ્તકીમ પર આજાવે, તો યહાંતક ચલ, ઓર અયસા મુજાહીદા કર, કે અગલોંકે સાથ ઓર ઉનકે સાથ, કે જો આગે કાફીલા કામીલોંકા જા-રહા હે, ઉસમેં શામીલ હોજાવે. મગર ઇસ બાતકો યાદ રખ, કે મંઝીલે મકસુદકો તો જભી પહોંચેગા, ઓર કામીલ તો જબહી હોગા, કે જબ કરતબ છુટેગા. યાને ઇઝાફત અફઆલકી, જો અબ ફીલ હકીકત અપની તરફ કર રહા હે, વોહ છુટ જાયેગી, ઓર ઉસકી તરફ હો-જાયેગી. ઓર યે ઉસ વકત હોગા, કે જબ તજલ્લીયે અફઆલ મીન જાનીબે અલ્લાહ આયેગી. હસતીયે મોહુમીસે છોડકર ફના-ફીલ્લા [illegible]. ઓર બીલ્લીકે નસીબસે છીંકા ટુટેગા. ઓર ઇસકા મીસદાક હોગા, કે " **જાલેકા**

ફ્ઝ-લુલ્લાહે યુતીહે મંય યશાઓ, વલ્લાહો જુલ ફ્દલીલ અઝીમ. " મગર પસ બાતકોભી જાનયે, કે યે મન અવ્વલહી અવ્વલ આડા ચલતા હે, કભી ઇધિર તો કભી ઉધર જાતાહે, યે બાત નહીં ચાહીયે, કે એક બારહી ઉસકો તોડ મસોસ કર રખ દેવે, ઓર એક બારહી ઉસકે સરપર ઇતના બોજ ઓર છપ્પર ધર દેવે, કે ઉસસેં ઉઠાયાભી ન જાયે, થકે બેલકી તરેહ દમ ચુરા જાવે, ઓર બોઝા કંધેસે ફેંક કર, જમીંમેં ગુડે ડાલકર અયસા બેઠ જાવે, કે શીર કીતનાહી લાઠીયોંસે ઇસે કુટો, તો ખબરભી નહો, દમ દીલાસેસે કાએદેસે, તરીકતસે ઇસસે કામ લેના ચાહીયે, કયું કે જયસા યે બુરા હે, વયસાહી અચ્છાભી હે. કે હમકો રૂતબા ઇસીસેં હે, હમ ફરીશ-તોંસે આગે બીદુન ઇસકે ચલભી નહીં સકતે. કે ઇસકી સવારી હમકો ફરીશતોંસે આગે લે જાતી હે, પસ ઇસકા માર ડાલનાભી એક બાર ઝુરૂર નહીં હે. બલકે યે ચાહીયે, કે રાહસે કાએદેસે થોડા થોડા ઇસકો કાબુમેં લેવે, ઓર ઇસ રાહે તરીકતમેં ફુંક ફુંકકર પાંઊ ધરે. દોડ નચલે, કે ઊખડ પડે. યાને અયસે દોડકર ચલના ના ચાહીયે, કે અપને જોરમેં આપહી ગીર પડે, જબ ઊખડ કર જમીન પર, મોંહકે બલ ગીરેગા. તો ચોટેં લગેંગી, મોંહ ટુટેગા. પસ દોડકર ચલના, ઓર એક બારહી અયસા મુજાહીદા યાને રીયાઝત કરના, કે આગે ચલનેકે લાયેક નફ્સ ન રહે, અયસી ઝુરૂર નહીં હે, મસલન પેહલેહી સાંસકો, પેટ યા દીમાગમેં અયસ બંદ કરના, ઓર હ-બ-સે દમ કરના, કે પહેર પહેર તક ન આવે. યે અચ્છા નહીં હે. કયુંકે અગર મેઅદેકી તાકતે હાઝીમા જાતી રહી, ઓર ખાના હઝમ હોનેસે રેહ-ગયા, યા દીમાગમે સવદા પયદ-

હો ગયા, તો કયા હાસીલ હુવા. કે આઇંદાકી તરકકી બંદ હોગઇ, જબ સેહહતે જીસમીહી નહો, તો રીયાઝત ઓર મુજાહીદા કીસ તરેહ હો સકેગા. પસ ઝુરૂર હે, કે કાએદા ઓર તરીકતસે નફ્સકો (મનકો) થોડા થોડા કાબુમેં લાવે. દોડ ન ચલે, કે ગીર પડે.

પસ અય તાલીબે ખુદા ! ઇસ જાનમેં ઇસ નફ્સમે મિલકર, ઇસ રાસતયે તરીકત, સુલુકે ઇલલ્લા પર ચલ, ઓર ઇતના મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કર, કે ઇસકા બલ ઇસકા જોર ટુટ જાવે, ઇતના નહીં કે મરજાવે, અગર યે મરજાવેગા, ઓર ફના ઓર અદમ હો જાવેગા, તો ફીર રાસતા કોન ચલેગા ? સુલુક કોન તય કરેગા ? ઇસકા મરના નહીં ચાહીયે. મગર ઇસ તરેહ ચલના, ઓર અયસા કરના, કે નફ્સ અપની જાતસે બિલકુલ મરભી નજાવે, ઓર જીતા ભી ન રેહજાવે. બલ ઉસકા ટુટકર અયસા મુરદા હોજાતા હે, જયસા કે સરદીસે ઠઠર કર સાંપ મુરદા હોજાતા હે, આસાન નહીં હે. કચ્ચા દુધ જબ તક ગરમ નકીયા જાયે, ઓર જમાયા ન જાવે, તો ઉસમેં સે ઘી નહીં નીકલતા, ઉસકે ગરમ કરને ઓર જમાનેકી યેહી તરકીબ હે, કે ઘટકો ઓર જીકો એક જાનકર મીલા, જી ઓર ઘટ જો ઘરકે ભેદી હેં, વોહ નફ્સકે પાસ રેહનેવાલે હેં, ઓર ઉસકે સબ અયબોંસે વાકીફ હેં. અગર વોહ મીલકર તરીકત શરીઅતકે કામ કરેંગે, ઝાહીર ઓર બાતીનમેં એક હો–જાઇંગે, તો નફ્સકો કાબુમેં લાઇગે, પેહલે ઇસ કામકો ખુબ લીપટે, ઓર સીમટા ઓર સુકડા હુવા ઇસી ગલીમેં જાવે, ઓર ઘબરાવે નહીં, ઓર પુરી ધુન લગાવે, જબ અયસા કરેગા, તો ઇસિ રાહકો ઓર ઇસ ગલીકો ચવડા પાવેગા. ઓર મઝીલે મકસુદ તક પહોંચેગા. ઓર આરામ

પાવેગા. યે મુજાહીદા યે રીયાઝત જો તરીકે ઇલલ્લામેં કીજાતી હે. ઉસકા નતીજા નુર ઓર હુઝુરે દીલ હે. ઓર યેહી અચ્છા કામ હે. લેકીન પુરી ધુન ઓર અલએલા હોકર, મએ શરાયેતકે ઇસકો કરના ચાહીયે. અગર અલએલા હોકર ઓર અયસા હોકર, ઓર કીસી તરફ ધ્યાન ન-લગાકર, ઓર ઇસ રાસતેમેં જોજો સઊ-બતેં, ઓર મુશકીલેં, તકલીફેં, પેશ આયેંગી, ઊનસે નીડર હોકર, ઇસ રાસતે ઓર તરીકે ઇલલ્લા પર ચલે, ઓર અયસી ધુન, ચલનેકા બાંધે, કે સબ તરફસે અંધા હોજાવે, કે ફકત યેહી રાસતા સુઝે, ઓર કુછ નઝર ન આવે, તબ યે રસતા તરીકે ઇલલ્લા મીલેગા. પસ પુરી ધુન, પુરી તવજ્જોસે ઇસ રાસતેમેં ધાવા કરના ચાહીયે, કયું કે ઇસ આલમકા યેહી કાયેદા હે, કે "જયસા તાવ વયસા ભાવ." જબ તુ અયસી ધુન બાંધકર ઇસ તરફ ધાવા કરેગા, ઓર તેરે ધાવેકા અયસા તાવ હોવેગા, જયસા કે લડનેવાલેકા ધાવા, ઓર હલ્લા ઘોડોંકી બાગ ઉઠાયે હુયે. એક-દમસે ટુટ પડતા હે. ઉનકો દાયેં બાયેંકી કુછ ખબર નહીં હોતી. ગુનચી ગડહેકી કુછ ફીકર નહીં હોતી, તો વોહ હલ્લેકા તાવ ઓર જોર, ગનીમકી ફોજ કે પરરેકે પરરે, ચીતરતા ચલા જાતા હે, ઓર ફતેહ પાતા હે. અયસીહી ધુન, ઓર હાલ ઓર તવજ્જો કે હલ્લેસે તુભી ઇસ રાહમેં ધાવા, ઓર ઓર યુરીશ કર. તુભી બાતીનકે દુશમનોંપર નફસાની ખાહીશોં પર, ફતેહ પાયેગા. કોઈ તેરે મુકાબીલ નહોગા, લડનેવાલે ઓર મરને વાલે કે સામને કોઇ નહી પડતા વોહ અપની મુરાદકો જલદી પહોંચ જાતા હે. હાં, જીસકા યે હાલ હો, કે અગરચે કુદાઉં, મગરચે ગીર પડું. દીલમેં અંદેશા ઓર ફીકર ઓર ડર હે, વોહ બે-હિમ્મત

એક કદમભી નહીં ચલ સકતા. મંઝીલકા તય કરના કહાં! ઉસકે લીયે હનુજ દીલ્લી દુર હે. પસ અગરચે લડાઇમેં બહોતસે ખતરે, ઓર અંદેશે હોતે હેં. ઓર મરને ઓર ખરાબીયોં ઓર મુસીબતોંમેં ગીરફ્તાર હોનેકા ડર હે. મગર ફતેહકી ઉમ્મદભી હોતી હે, ઓર જો લડાઈપર ચડતા હે, પેહલે અપના મરના ખ્યાલ કર લેતા હે. પસ તુ જો તાલીબે હક હે, ઓર નફસસે લડાઇ કરનેકો ચડતા હે. તો તુઝકોભી ચાહીયે, કે રાહે ખુદા, તરીકે ઇલલ્લામેં સબ ફીકરોં, ઓર અંદેશોંસે અલગ હોકર, ઓર ઉનકો દુર કરકે ચલે, તાકે યે બાતીનકી ગાડી, જો નફસકે ગોડેસે અટકી ખડી હે, વોહ ચલ પડે. ઓર જબ ચલ પડેગી, તો કુછ ન કુછ યે રાસતા. યે તરીક, તય હો જાયેગા. પીછલોંકો કે જીનકે બાતીનકી ગાડી, અટકી ખડી હે. છોડેગા. ઓર અગલોંસે, કે જીનકે બાતીનકી ગાડી, ઓર બાતીનકી રેલ ચલ રહી હે. બરકે મોહંમદીકા તાર બાતીનમેં લગ રહા હે, ઉનસે જા-મીલેગા, ઓર ઇસ બાતકા ખોફ નકર, કયુંકે જબ જજબ વારીદ હોગા, બનમેં ઇશ્કકી આગ લગ જાયેગી, તો સબ કુછ છુટ જાયેગા, રાહે ખુદા ઓર મોહબ્બતે અલ્લાહ મેં, કદમ રખનાહી મરનેસે પેહલે મરના હે, તાલીબે સાદીક, ઓર ખુદાકી રાહમે ચલને-વાલેકો તવજજો તામ, ઇલલ્લામેં કોઇભી અયસી ફીકર, અયસા અંદેશા ન રખના ચાહીયે, સબસે બેફીકર હોકર પુરી ધુનસે ઇસ રાહમેં ચલના ચાહીયે. પુરી ધુનકા જો આદમી હોતા હે, વોહ પુરી કરતા હે, બે-વકુફ અપની નાદાની, ઓર બે-વકુફીસે દોડતા હે. ઓર ગીર ગીર પડતા હે, ઓર યે ખ્યાલ કરતા હે, કે મેહનત ઓર મુસીબત નફસસે લડાઇ કબતક કરની પડે. ઇસમેં તો બહોત દીન લગેંગે કયા અચ્છા હો, કે

હલદી લગે ન ફીટકી. આજહી મુઝકો સબ કુછ મીલ-જાવે. આજ-વલી-અલ્લાહ, ઓર કામીલ બન જાઉં. તો કભી અયસા ખ્યાલે ખામ, ઓર બે-વકુફીકા દીલમેં ન આને દીજો. ઓર દીનોંકે બીત-નેકા ગુજરનેકા કુછ ખ્યાલ ન કીજીઓ, કે અકસર બાતેં દીનોંકે ગુજરને, ઓર મીઆદકે પુરા હોનેપર હોતી હેં. દેખો આદમીકા બચ્ચાભી પેટમેં નવ મહીનેમેં બનતા હે, ઉસકે લીયેભી મીઆદ મુકરર હે. અગરચે અલ્લાહ તઆલાકો યે કુદરત હે, કે એક આનમેં ઓર એક લમહેમેં ઇનસાનકે બચ્ચેકો પયદા કરે, મગર ઊસકી હીકમતે બાલીગીકા ઈકતઝા ઇસીમેં હે, કે વોહ એક વકતે મોઐયન મેં પયદા કરતા હે, ઓર હર અમરકો એક વકતકે સાથ ઉસને મરહુન કીયા હે. પસ હુસુલે મુરાદમેં દેર લગનેસે ન ઘબરાના ચા-હીયે. અચ્છી ચીજ દેરમેં હાસીલ હોતી હે, યેહી હાલ રાહે હક, ઓર તરીકે ઈલલ્લાકા હે, કે બહોત દીનોંમેં યે રાહ, યે સુલુકે ઈલલ્લા કટતા હે, કતેઅ હોતા હે, તય હોતા હે, યે બાતભી ઊસ વકત હાસીલ હોતી હે, કે જબ તોફીકે ઇલાહી રફીક હો. ઓર રફીકે તરીક હો. ઇસ બાતકો ખુબ અચ્છી તરેહ સમઝકર, ઓર દીલકો ઉસપર ઠેહરાકર ગયાની હોકર. ઉસકા ધ્યાન ધરો, ઓર હર વકત ઉસકે ધ્યાનમે રહો, ઓર ઊસીકી તરફ તવજ્જો તામ અપની રખ્ખો. ઓર દીનોંકે ગુજરનેસે ઓર હુસુલે મતલબમેં દેર લગનેસે ન ઘબ-રાઓ. યાને આહીસ્તા આહીસ્તા સબ કુછ હોના હે, જલદીમેં કુછ નહીં હોતા.

ખુદાસે, અલ્લાહસે, ગયાન ઓર ધ્યાન લગા, ઓર ઊસકી તરફ તવજ્જો તામ કર, ઓર જી, ઓર ઉસકી મોહબ્બત,

ઉસકે ઇશ્કકી શરાબ, ચુપ ચુપ, ઓર આહીસ્તા આહીસ્તા, છુપ છુપકર, ઓર ખુશીયા ખુશીયા ઘુંટ. ઓર ચસકી લગાકર પી. યાને થોડા થોડા પીનેસે ખુબ નશા આતા હે, ઓર ઉસકા મઝા પાતા હે, ઓર યે શરાબ એક દફાહી આંખેં બંદકર ગટ ગટ, પી જાનેસે બાવલા, ઓર મજઝુબ હોજાતા હે. ફીર ઓરોંકે કામકા નહીં રેહતા, ઓર કીસી વકત અયસાભી હોજાતા હે, કે આંખેં મીચકર મોંહ ભરકર, યે શરાબભી પી નહીં જાતી. ઉછ્છુ હોજાતા હે, ઓર દમ ગલેમેં આજાતાં હે. ઇસલીયે ઉસકો થોડા થોડા ચસકીસે પીનાહી મુનાસીબ હે, ઓર યેહી ખુબ મઝા દીખતા હે, યે ફરમાકર મુરશીદે કામીલને ફરમાયા, કે યે જો બાતેં બતાઇ હેં, ઇનપર અમલ કરના, કે બીદુન અમલકે નીરે બાચક ગયાની, ઓર નીરી બાતેં બનાનેસે કુછ હાંસીલ નહીં. જો કોઇ સીરફ નીરી બાતેં બનાકર હદીસે નફસમેં ફંસકર અપની પુંજી. અપના માલ ખો બેઠેગા. વોહ પચતાયેગા. ઓર રોવેગા, બીન કરતબ, બીન અમલ, બીન તવજ્જો ઇલલ્લાકે. યે નીરી બાતેંહી બાતેં કુછ કામ નહીં આતીં, કુછ ફાયેદા નહીં દેતીં. તુ મજદુરીમેં લગ, ટોકરી ઇબાદતકી, તવજ્જો ઇલલ્લાકી સરપર ઉઠા જો શામકો મરનેકે વકત ફના-ફીલ્લા હોનેકે વકત, કુછ દામ કુછ ટકે ઉસસે હાસીલ હોં, નીકમ્મા-પન, નીકમ્મા કર દેતા હે. ઓર કામ, કામ કરતા હે. પુરે તોરસે અલ્લાહકી ઇબાદત કર, ઉસસે જી લગા, ઓર સબસે હટા, જો દુખ ઓર તકલીફ તુઝપર પડે, ઉસકો સેહજા. ઉસ દુખકો સુખ જાન. ઓર કરતુત ઓર અમલ પુરે કર. જીસ તરેહ શરીઅત ઓર તરીકતમેં કરનેકા હુકમ ઓર ઇરશાદ હે. જબ તુ અયસા કરેગા, ઓર અપને પ્રીતમ, ઓર

અપને પીયાકો, અપને પ્યારે ખુદા, અપને અલ્લાહકો મીલ લેગા, જબ પીયા હીરદેમેં જીમેં દીલમેં બસ ગયા, અપને જલવે ઉસને દીખાયે, અપની તજલ્લીયાં કીં. તો બાહેર ભીતર સબ ફુલ ગયા. રંગ લગા ગયા. જબ ભાદું ખુબ બરસતા હે, તો ઝાડાં બુટીયોંમેં વલચા હોતા હે, ઓર બડા ગલ્લા પયદા હોતા હે. કીસી બાતકી કમી નહીં રેહતી.

જો તાલીબ, જો સાલીક, દીન, દીન રોજ રોજ અપને કરતુત, અપને અમલ, ઇબાદત, અઝકાર, અશગાલ, તસવ્વુરાતકે ઉસ તરેહસે બડહાવે, જીસ તરેહસે ઉસકા મુરશીદ ફરમાવે, ઓર ઇસ્તેકામત ઓર તસકીનકે સાથ, હીમ્મત ઓર કોશીશ કર કર, બડતા ચલા જાવે, પીછા ન હટે, વોહી ઇસ રાહકે ભેદોંકો, ઇસ રાહકે ઇસરારોંકો પાતા હે. ઓર જો સબ ગીનતી કર કર શામ કરદે, કુછ આસાર ઇબાદતકે જીકર ઓર ફીકરકે ઉસપર ઝાહીર ન હોં. તો ઉસકી ઇસ્તેઅદાદ ઓર ઉસકે કરતુતોંમેં કુસુર હે. જો બેટા કપુત હોતા હે, ઉસકા ગયાન, ઓર સમઝભી મોટી ઓર ભદ્દી હોતી હે. હાં, કોઇ સપુત, ઓર સ-ઇદે અજલી મેહનત ઓર મશક્કતસે, ઇરશાદે મુરશીદ, ઓર શરીઅત, ઓર તરીકતકે મોવાફીક અમલ કરે, તો સબ કુછ પાવે. અન કરનીસે યાને ઉનકે ન કરનેસે કુછ હાસીલ નહો. ઓર કરતબ ઓર ધ્યાનસે યહાંતક હાલ હોજાતા હે, કે જાત ઉસકી જો અન દેખીહે, ઓર કોઇ ઉસકો દેખ નહીં સકતા. વોહભી અન દેખા ધ્યાન કરને, ઓર ઉસકી તરફ તવજ્જો તામ રખનેસે, ઓર અનવાર ઉસકે નઝર આ જાતે હેં યાને અગરચે હકીકતે જાત નઝર નહીં આતી, મગર તજલ્લીયાત ઓર અનવાર ઉસકે નઝર આ જાતે હેં. જો બ-મંઝીલા દેખનેકે હેં. કયુંકે

જબ તાંત બજતી હે, તો રાગ ઉસ બજનેસે ગાનેમેં પેહલેહી માઅલુમ હો જાતા હે. કે ફુલાના રાગ હે. ઇસિલીયે જહાંતક ઇનસાન દેખ સકતા હે. વોહ તજલ્લી યાંતહી હેં. પેહલે તજલ્લીયાતે અફઆલી, ફીર તજલ્લીયાતે સિફાતી, ફીર તજલ્લીયાતે જાતી હોતે હેં. જબ યે તજલ્લીયાત વારીદ હુયે, તો ગોયા ધ્યાનમેં ઉસકો દેખલીયા. ઓર જાત ઓર કુનેહ ઉસકી મુમતનેઅ–ઉલ ઇદરાક હે. દેખી નહીં જા સકતી.

ઇસ જગમેં ઇસિ આલમમેં કર તુતોંસે નેક અમલોંસે, લાગ ઓર પુછ હે. યે બાત નહીં હે. કે બસ કાહીલે વજુદ, સુસ્ત હોકર બેઠ ગયે. ઓર કેહદીયા, કે મીયાં જો કિસમતમેં હોગા, હો રહેગા. અબ કયું તકલીફ ઓર દુઃખ ભરેં, ઉસકા ફઝલ તો હર વકત દરકાર હે મગર તા–હમ અમલ કરનાભી ઝુરૂર હે. ઓર અમલ કરનેકી તોરીકભી ઉસકા ફઝલ હે. ઓર શરીઅત ઓર એહકામે ઇલાહી નાઝીલ હુયે હેં. ઉનકા બજાલાના લાઝીમ ઓર વાજીબ હે. જો કોઈ ઇન કરતુતોંકો, ઇન અમલોંકો જો બ મુજબ શરેઅ શરીફ હોં, જીસકો જીસે, ઓર ખુલુસ નીયતસે ખાલેસન લીલ્લાહ કરતા હે. ઓર ઊન અમલોંકે કરનેસે. ઉસકી ગરઝ કીસી મજદુરી યા સવાબકી નહીં હોતી, ઉસકો ઇસી જગમેં ફના ફીલ્લાહ, બકા બીલ્લાહ, હોનેકા સુહાગ મીલજાતા હે. ઓર નુરે ઇમાન હાસીલ હો જાતા હે. વાહ કયા કેહના હો ખુદા સબકો નસીબ કરે, ઓર જો જીસે નહીં કરતા, રીયાસે ઓર દીખલાવેસે કરતા હે, ઓર બીન ઢબ ઓર બે તરીકે ચલતા હે, પરાઇકો તકતા હે, ઉસકો કુછ હાસીલ નહીં હોતા. ઉસકે લીયે ઇસા આલમમેં ખરાબી ઓર ખરાબી હે. કયું કે આગ ખાવે, સો ઇંગારે હગે. દુન્યાકે

તાઅલ્લુકાત મા-સીવાયે અલ્લાહકે, ઇલાકે જાતકી આગ ખાવેગા, તો અંગારે હગેગા.

યે સમઝ, કે તેરા પીયા, તેરા મહબુબ, તેરા પ્યારા, તેરા માલીક, તેરા ખાવીંદ, તેરા સાહેબ કોન હે ? વોહ હે, કે જીસ સાહેબ કે આગે તો છુપી, ઓર ધાડી યાને નંગી, ઓર ખુલ્લી એકસી હે. અગર હજાર કોનોંમેં, હજાર પરદોંમેં છુપી હુઇ હે, તો ઉસકે આગે હે, ઓર ઉસસે કીસી તરેહ છુપ નહીં સકતી હે. ઓર અગર ખુલ્લી હુઇ હે, તો ઉસકે આગે હે. તુ સમઝતી હે, કે વોહ મેરા મહબુબ હે. મેરા પ્યારા હે, ઓર બાત યે હે, કે તુ ઉસકી મહબુબ-હે, ઓર પ્યારી હે. તુઝકો વોહ અપની આંખો કે સામને, અપની નઝર કે સામને અયસા રખતા હે, કે તુ ઉસસે છુપ નહીં સકતી હે. ઓર તુ ઉસસે સવદા કરતી હે, પ્યાર લગાતી હે, મોહબ્બત જોડતી હે, જો તેરે હીરદેમેં, તેરે જીમેં તેરે દીલમેં જાગતા હે, સમા રહા હે, તજલ્લીયાં કર રહા હે, પસ ઇસ બાતકો અચ્છી તરેહ સમઝ લે, કે અયસે પ્યારે અયસે મહબુબસે, જી લગાકર, ફીર ઓર તરફ નઝર ઉઠાકર નદેખના ચાહીયે, જો દીલમેં કપટ હે, કે યેભી મઝા ચખા, વોહભી મઝા ચખું, યેહભી દેખા, વોહભી દેખું, ઇસિકો જાનેદે, કે યે કામ બુરા હે. ઓર ઇસકો ખુબ જાનલે, કે વોહ પી. વોહ મહબુબ, જયસા અચ્છા ઓર સબમેં ભલા. ઓર પ્યારા હે, અયસા ગયરતવાલાભી હે. યે વોહ નહીં થ:હતા, કે ઉસસે જી લગાકર, ઉસસે મોહબ્બત કરકર, ફીર કોઇ અસલી મોહબ્બત ઓર કીસીસેભી કરે. હાં, ઉસકી મોહબ્બત કરકે, ઓરોંસેભી મોહબ્બત

કરે, તો કુછ મુઝાયેકા નહીં, ઇસ સુરતમેં ઉસકી મોહબ્બત અસલી હોગી, ઓર દુસરોંકી મોહબ્બત ત–બ–ઇ. જબરી કાતીબકો લીખનેકી મોહબ્બત અસલી હોતી હે, ઓર લીખનેકી વજેસે, જો દવાત કલમસે ઉસકો મોહબ્બત હોતી હે. વોહ ત-બ-ઇ હોતી હે, પસ જો કોઇ ઉસકી મોહબ્બત ઓર પ્યારકા દમ ભરકર, ઓરોંસેભી અસલ મોહબ્બત રખતા નહીં હે, ઉપરકે જીસે, મોહબ્બત રખતા હે, ઉસકાભી કભી ન–કભી નાશ હોજાતા હે. કયું કે જો કામ ઉપરકે જીસે કીયા જાતા હે. વોહ આખીરકો બરબાદ હોજાતા હે, ઓર જો અંદરકે જીસે કીયા જાતા હે, વોહ ફુલ જાતા હે. અગરતુ, યે તરીકતકા સુલુકે ઇલલ્લાકા કરતબ કરનાચાહતા હે, તોસીવાયે ખુદાકે કુછ મત ચાહ, મા–સીવાયે અલ્લાહ કે, કહીં નઝર ઉઠાકર મત દેખ. ઇસ કરતબકા યે ખાસ્સા હે, કે ઇસમેં અગર ઓરકી યાને માસીવાયે અલ્લાહકી ચાહ, ઓર મોહબ્બત અસલી મીલ જાતી હે, તો રાહ બીગડ જાતી હે, રાસતા સીધા ભુલ જાતા હે, ઇસકો ખુબ યાદ રખ, કે પીયુકો, પ્યારેકો, મહબુબકો, ખુદાકો, વોહી પાતા હે, જો સચ્ચા હોકર સદક દીલસે ઉસપર ચલતા હે, ઓર કીસી બાતકી સીવાયે, દીદારે ઇલાહીકે ચાહ નહીં કરતા હે, જો અયસા દરખ્ત લગાતા હે, વોહી ઊસકો સીંચતા હે, ઓર પાની દેતા હે, ઓર ફલ પાતા હે, ઓર અયસે હાલ સીદકો ઇખલાસમેં રહમતે ઇલાહીભી શામીલે હાલ હોતી હે, ઓર અલ્લાહ તઆલા ઉસકે હાલપર ફઝલ કરતા હે,

જો કોઈ અલ્લાહકી ઇબાદત કરે, ઓર ઉસકે ઇવઝ ઓર બદલેમેં બેહીશ્ત માંગે, વોહ બે ફાયેદા હે, કયું કે ઇશ્ક, ઓર મોહબ્બતે ઇલાહી યેહી હે, કે ઉસકી ઇબાદત ખુલુસ, યાને સચ્ચી નિયતસે બીલા કીસી ગરઝકે મહઝ ઉસકે હુકમકી તામીલ, ઓર ઉસકે ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતમેં કી-જાયે. અગર કીસી ગરઝસે કી-જાયેગી, તો વોહ મજદુરી હોગી, ઇસમેં શક નહીં હે, કે અયસી ઇબાદતસે જો બેહીશ્ત મીલનેકી નિયત ઓર દોજખસે બચનેકી ગરઝસે કી-જાયે, બ-સુરતે મકબુલ હોનેકે, તો આખેરતમેં બેહીશ્તભી મીલેગી, ઓર દોજખ-સેભી બચેંગે. ઓર બેહીસ્તમેં કભી કભી દીદારે ઇલાહીભી હોગા. ઓર યે કામ અચ્છા ઓર નેકો-કારીકા હે. ખુદા સબ મુસલમાનોંકો નસીબ કરે. મગર આશીકે અલ્લાહકે નજદીક, જો એક હીમ્મતે આલી રખતા હે, ઇસ ગરઝસે ઇબાદત કરના, દુન હીમ્મતી ઓર મજદુરી, અયેશ ઓર આરામે નફસકે લીયે હે. કયું કે ઉસકે દીલકો જો ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતે ઇલાહી, અપની તરફ ખેચતી હે. વોહ જન્નત જાતકો, કે જો કીબલયે દીલ હે, ઉસકો આલા જાનતા હે. ઓર જન્નત, હુર, ઓર, કુસુરકો, કે જો ખાહીશે નફસ હે, ઉસકો અદના જાનતા હે, અદનાકી તમ્મના નહીં કરતા, ઓર યું કેહતા હે.

શેઅર.

હરકે દર જન્નત દીલ બીસ્તે તુ હુરે દારદ,
ગર કુનદ મેલ બ- ફીરદોસ કુસુરે દારદ.

ઓર પીરદોસ, હુર, કુસુરકી તરફ મેલ કરને–વાલેકી નિસબત યું કેહતા હે, કે અફસોસ હે, અયસે શખ્સકે હાલપર, કે જો દુએ યાને દુન્યાસે તો છોડદે, ઓર મેંઢે યાને અખેરતકો લેવે, હાલાંકે આરઝુયે નફસકે લીહાઝસે દોનોં એક હેં. "નાચ ન જાને અંગન ટેડા." યાને વોહ નાચ નહીં જાનતા, ઓર ઇબાદત કે અસલ મકસદ ઓર હિકમતસે વાકીફ નહીં, અગર ઊનમેંસે કોઈ યું કહે, કે આદમીકી ખુદાસે મોહબ્બત હોના મોહાલ હે, ઇસલીયે કે, મોહબ્બત જીન્સકી જીન્સસે હોતી હે, ગયેર જીન્સસે ના–મુમકીન હે. ખાલીક ઓર મખલુકમેં કોઇ જીન–સીયત નહીં. પસ ઇબાદતમે નિયત સવાબ ઓર બેહીસ્ત મીલનેકી–હી રખ સકતે હેં, વોહ સીરરે ઇનસાની હકીકતે હાલ "યોહીબ્બુ–હુમ વ યોહીબ્બુ–નહુ." કે વાકીફ નહીં. "નાચ ન જાને અંગન ટેડા" યાને વોહ ચુંકે યે નાચ નહીં જાનતા, કે જો જો મોહબબ્બતે હકીકી નચાતી હે, વોહ અંગને હકીકતે ઇનસાની, ઓર આલમે શહદતકો ટેડા બતાતા હે. ઓર આશીકે અલ્લાહ, જો યે નાચ નાચતા હે, ઊસકે લીયે યે અંગન અયસા કુશાદા હે, કે ઉસમેં કહીં બાંકાપનહી નહીં, ઓર વોહ "વરી અન ફોસોકુમ અ–ફલા તુબ–સેરૂન." કહેતા હે. ઓર કહેતા હે, કે "ફ ફી કુલ્લે શેઇન લહુ." ઓર ચુંકે ઇસ નાચસે કે જો મોહબ્બતે હકીકી નચાતી હે, ઇસ અંગન સીરરે ઇનસાની, ઓર હકાયેકે આલમકો, અનવાર ઓર તજલ્લીયાતે ઇલાહીસે રૌશન પાતા હે, ઓર ઉસ રૌશનીસે હર કામકે કાએદે અસલી, ઓર હર ફેઅલકે ખાસ્સે ઓર નતીજયે, હકીકીસે વાકીફ હોજાતા હે. ઇસલીયે ઇબાદતકે ઇસ ખાસ્સેસે વાકીફ હોકર, અગર વોહ ખાલેસન લિલ્લાહ, બીગૈર કીસી ગરઝે દુન્યવી,

ઓર આખેરીકે કી–જાયે તો નતીજા ઉસકા દુસી આલમમેં તજલ્લી-યાત ઓર નુરે ઇલાહી હેં. અબ્ંી વુસુલે ઇલલ્લા હે. હર કામ ઓર હર ઇબાદતમેં નિયત ખાલેસન લિલ્લાહ રખતા હે. ઓર ઉસ જાત ઓર હકીકતકી મોહબ્બત, ઓર તામીલે હુકમમેં ઇબાદત ઉસકી કરતા હે, તાલીબાંને હક, ઓર આશીકાંને અલ્લાહ, દુન્યાવી મઝાં ઓર લજ્જતોંકો છોડતે હેં, અયસેહી ઉખરવી મઝાં ઓર લજ્જતોં–કોભી છોડતે હેં. ઓર યે બાત દુસરી હે, કે ખુદાયે તઆલાકી તરફસે ઊનકો ખીલઅતે શરાફત, અપની મોહબ્બતકી વજેસે પેહનાયા જાવે, ઓર તાજે કરામત ઉનકે સરપર રખ્ખા જાવે, ઓર દુસરોંપર ઉનકો ફઝીલત બખશી જાવે, ઓર સર–ફરાજ ઓર મુમતાજ કીયા જાવે. ઉનકી અપની ગરઝ ઇબાદતમેં ઇન મરાતબકે હુસુલકી નહીં હોતી. ઊનકે દીલમેં તો ઓરહી કુછ આગ લગી હુઇ હોતી હે. યાને અલ્લાહ અલ્લાહકી હરદમ ઓર હર સાંસપર, જો દીલ-પર ચોટેં લગતી હેં, ઉસસે વોહ માહ માદદા ઇશકે ઇલાહીકા, જો ઊનકે બાતીનમેં હોતા હે, વોહ જોશ મારતા હે, ઓર અપના રંગ દીખાતા હે, ઓર સબ આરઝુઓં ઓર સબ ખાહીશોંકો, સફહયે દીલસે મીટા દેતા હે. એક વોહી યાદ રેહતા હે, જીસકી લગન, જીસકી જલંન, દીલમે લગ જાતી હે. ઓર બસ. જીસકા અયસા હાલ હો, વોહી આશીકે સાદીક, ઓર આશીકે અલ્લાહ, કહા જાતા હે. મવલાના જામી રહ, ને ક્યા ખુબ અચ્છા કહા હે.

રૂબાઈ.

બા ઇશકે તો અમ હવા ન માંદસ્ત વ હવસ,
બા આતશે સોઝંદા ચે સાં માનદ ખસ.

ખાહીદ જ તુ મકસુદ દીલે ખુદ હમા કસ.
જામી અજ તુ તોરા હમી ખાહીદા બસ.

યાને અય માઅશુકે હકીકી, ઓર અય મહબુબે તહકીકી. તેરે ઇશ્કમેં ન મુઝમેં હવા રહી હે, ન હવસ. કયુંકે ઇશ્ક તેરા ખાસીઅત આગકી રખતા હે. ઓર આગભી કયસી ધુકતી હુઇ. ફીર ધુકતી હુઇ આગમેં ખસો ખાશાક, કોરાકીટ કયા બચે ? ઓર કયસા જલકર ખાક ન-હોજાયે. તેરેસે હર શખ્સ જીસકો તેરા ઇશ્ક નહીં, અપને દીલકા મકસુદ તેરે મા-સીવા ચાહતા હે. ઓર જામી, તુઝસે તુઝકોહી ચાહતા હે, ઓર બસ. યાને પીયાસે પીયાહીકો માંગતા હે. પીયાસે પાન તંબાકુ છાલીયા નહીં માંગતા. કયસી બે-વકુફ ઓર કમ સમઝ હે. વોહ બીરહન, જો પીયાસે અપને પ્યારકા દાઅવા કરકર પ્યારસે પીયાકો ન માંગે, ઓર કયું કહે, **" અય પીયા તુઝમેંહી લગ રહા મેરા જીયા "** ઓર ઇસકે બદલે યું કહે, જરદા છાલીયા દીલવાઓ, પાન ખીલવાઓ, યેતો સમઝકા બલ હે, વોહ મોહબ્બતકે તરીકે પ્યારકે કાએદે નહીં જાનતી. ઓર જો સમઝદાર ઓર ચતર હોતી હે, સબ ચીજોંસે અપને પીયાકો અચ્છી જાનતી હે, વોહ એક રંગ હોકર ઝાહીર ઓર બાતીનકો એક કરકર પીયાકે તરફ અપને મહબુબકે તરફ, અપને ખુદાકે તરફ ચલતી હે, ઓર ધીરે ધીરે ઓર આહીસ્તા આહીસ્તા વકતન ફ-વકતન હરસે, ખુદાસે, અલ્લાહસે, મીલતી હે, ઇસલીયે ઉસકા મુજાહીદા હે, વોહ ઉસીકે મીલનેકે લીયે હે, જો રીયાઝત. હે, જો ઇબાદત હે, વોહ ખાલેસન લિલ્લાહ ઉસકે હુકમકી તામીલમેં ઉસકે ઇરશાદકી બજા-આવરીમેં હે, ન કીસી ઓર નિયત યા ગરઝસે હે, કયું કે વોહ જો ચતર ઓર દાના ઓર સમઝવાલી હે,

જાનતી હે, કે દો-દીલા હોનેમેં ઓર દો તરફ દીલકા મોંહ રખનેમેં યાને કુછ પીયાંકે તરફ, ઓર કુછ ઓર ચીજોંકી તરફ રખનેમેં મન ઓર દીલ ફટ જાતા હે, ઉસકે ટુકડે હોજાતે હેં. ઓર યે બાત સાદીક આતી હે, કે " **દુબધામેં દોનોં ગયે માયા મીલી ન રામ** " જબ મન ફટ ગયા, ઓર દીલકે ટુકડે હોગયે, તો કુછ ન મીલા, યે હાલ હુઆ, કે " **ધોબીકા કુત્તા ઘર ન ઘાટ** " યાને કહીંકા-ભી ન રહા. જો ચતર જો દાના, જો સમઝદાર હોતી હે, વોહ અયસા કામ કબ કરતી હે, વોહ સબ તરફસે દીલકો હટાકે, એક ઉસી અપને પીયાસે લગાકર યેહી કેહતી હે, કે " **યક દીલ દારમ બસ અસ્ત યક દિલ-દારમ** " યા યું, કેહતી હે, " **પીયા તુઝમેંહી લગ રહા મેરા જીયા** " પસ અગર તુ. તાલીએ ખુદા હે, તાલીએ સાદીક હે, તાલીએ કાજીબ નહીં હે, તો અપને ઝાહીર ઓર બાતીન, બાહેર ઓર ભીતરકો એક કરદે. કે ઇસીકો ઇખલાસ કેહતે હેં. ઓર યે નકર, કે ઝાહીર કુછ હો, ઓર બાતીન કુછ, મોંહપર કુછ હો, ઓર જીમેં કુછ, તો ઇસીકો નીફાક કેહતે હેં. જબ તેરા ઝાહીર ઓર બાતીન એક હોજાવે, તબ ફીર તુ યે કામ કર, ખુદાકે ધ્યાનકી તવજ્જો ઇલલ્લાકી ટેક દેદે. ઓર અયસા મુતવજ્જો ઇલિલ્લા, બ તવજ્જો તામે હો, કે ઇસ આલમકી કુછ ખબર ન રહે. ઓર ખુદાકા ધ્યાન, તવજ્જો તામે ઇલલ્લા જમી કુવાયે તબીઇ, ઓર હમમે બાતીનીસે કરની ચાહીયે, જબ યે સબ કુવાયે તબીઇ, ઓર હમમે બાતીની મીલ જાવેં, તબ મહવીયત ઓર શુહુદે ફીલ્લા હાસીલ હો, કે " **સાતકી લાઠી એકકા બોજ.** " હે. ઇસિકો જાનલે. તીન પવન તીન હવાઓં ઓર તીન બડી બડી

કુવ્વતોં, નફ્સ, અકલ, ઓર ખ્યાલકા, યા તીન ચીજેં દુન્યા, ઉકબા ઓર ખુદાકા ચાહનેવાલા, ઓર યે તીન ખાહીશેં રખને-વાલા તેરા જી હે, જબ ઇનકો એક કરેગા, ઓર ઇન સબકા મોંહ ખુદાકી તરફ કરદેગા, ઓર ઉસ ખુદાકી તરફ અયસા મુતવજ્જા બ તવજ્જોહે તામ હોગા, કે ઓર સબકો જો મા સીવાયે અલ્લાહ હે, ઉનકો ભુલ જાવેગા, યહાંતકકે અપને તઈંભી ભુલ જાવેગા, તબ પીયાકો પાવેગા. ઓર અપને ઇન કરમોં ઇન અમલોંહીસે પુરી પડેગી. બીદુન ઇન કરમોં ઓર ઇન અમલોંકે યે મુરાદ હાસીલ નહીં હોતી, કયું કે ઇસ આલમે શહાદતકા યે ખાસ્સા હે, ઓર યે હાલ હે, કે અપને કરમોં ઇન અમલોંહીસે પુરી પડેગી. ઓર જયસી કરની હે, વયસીહી ભરની હે. અગર બેહીસ્તકે મીલનેકે લીયે ઓર દોજખસે બચનેકે લીયે ઇબાદત કરેગા, તો દોજખસે બચેગા, ઓર બેહીસ્ત મીલેગી. ઓર કભી કભી વહાં ખુદાકા દીદારભી હોગા. ઓર અગર ઇન સબકો ખુદા પર છોડકર સીર્ફ ઉસીકી મોહબ્બતમેં ઇબાદત કરેગા, ઓર સબ ખ્યાલોં ઓર ફીકરોં ઓર કુવ્વતોંકો એક કરકર, ઉસીકા ધ્યાન લગાવેગા, તો ઇસી આલમમેં ઉસકા શુહુદ, ઉસકા ઇસ્તગરાક, ઉસમેં મહવીયત, ઉસકે અનવાર, ઉસકે તજલ્લીયાત, હાસીલ હોંગે. ઉધાર નકદે વકત હો-જાયેગા. કે જયસી કરની વયસી ભરની હે. યાને ઉસકે તરફસે કુછ કમી નહીં હે. કુસુર કરનેવાલેકી તરફસે હે. જયસા કોઈ કરેગા, વયસા પાયેગા.

તંબીહ—મગર ઈસ બાતકા ખ્યાલ રખના, કે યે મસઅલા કરની ભરનીકા બડા નાજુક હે. મોટી ઓર ભદ્દી સમઝવાલા ઇસકે અસલ માઅને નહીં સમઝતા. ઉલટે માઅને સમઝકર બીગડ જાતા

હે. જયસે વોહ સાલીકે, સુલુકે ઇન્નલ્લા બીગડ જાતાહે. જીસપર આમાગ્રે સુલુકસે કુછ એહવાલ, કુછ આસાર, કુછ અનવાર, જીકરો શીકકે વારીદ હોતે હેં. ઓર વોહ અપની નાદાની ઓર બેવકુફીસે ઓર મોટી ઓર ભદદી સમઝસે યે સમઝ જાતા હે, કે યે જો એહવાલ ઓર આસાર ઓર અનવાર હેં, યે મેરી કરનીકે સબબસે હેં. ઓર ઇસ વજેસે અપની કરની પર ઇતરાને લગતા હે. ગુરરસે પેટ ઉસકા ભર જાતા હે. ઓર ઉસકે ફઝલ પર નઝર નહીં રખતા, ઓર ઇસ કરની ભરની દોનોંકો ઉસકે ફઝલકા જુહુર નહીં સમઝતા, યા વોહ બીગડ જાતા, જો ફીલસુફી હે. ઓર ઉસકા સારા મદાર કારે અકલે અજીજી પર હે. અકલે કુલ્લીસે ઉસકો બહરા નહીં, ઓર અપની ખામ ખ્યાલીસે ભરની કરનીકા નતીજા લાજીમી કરાર દેતા હે. કરની ઓર ભરની દોનોંમેં ઉસકે ફઝલકો બાલાયે તાક રખ દેતા હે, ઓર યે નહીં જાનતા, કે વોહ મોઅતલ ઓર બેકાર નહીં. આલમકો બનાકર હાથ પર હાથ રખ્ખે નહીં બેઠા, જો કુછ કામ હોતા હે, ઉસીકી મશીયત, ઓર ઉસકે ફઝલસે હોતા હે, ઇકતઝાયે હીકમતકી જાનભી ઉસીકી મશીયત, ઉસીકા ફઝલ હે, ઓર ઉસપર કીસી કામકા કરના વાજીબ ઓર લાજીમ નહીં. કે ઉસકે મોઅતલ યા બેકાર હોનેમેં, યા ઉસપર કીસી કામકા કરના વાજીબ યા લાજીમ હોનેમેં ઉસકા ઇજઝ લાજીમ આતા હે. ઓર આજીજે ખુદા નહીં હોતા. પસ જો કુછ જુહુરમેં આતા હે, વોહ સબ ઉસકા લુત્ફ ઓર ફઝલ હે. યાને અગરચે નતાયેજ ઓર એહવાલ, ઓર આસારકે અસબાબ ઓર ઇલલભી. ઇસ વજેસે કે, ઉસને અપની કુદરતે કામીલા ઓર હીકમતે બાલીગાસે, અશીયા ઓર આમાલમેં

ખવાસભી રખ્ખે હેં. કે "ગંદુમ અજ ગંદુમ બે-રૂયદ, જવ જ જવ." મગર ઇન સબ અસબાબ વ ઇલલકી જાન ઓર રૂહ, ઉસકી મશીયત, ઓર ઉસકા ફ઼ઝલ હે. ઓર ઉસકે વુસુલ ઓર ઉસકે કુર્બમેં તો અસબાબ, વ ઇલલ હેચ હેં, જો કુછ હે, વોહ ઉસકા ફ઼ઝલે અઝલ હે.

યે તંબીહ ઇસલીયે કી ગઈ હે, કે ઇસ મસઅલે નાજુક, યાને કરની ભરનીકો ગઓરસે સમઝા જાયે, કે જયસી કરની વયસી ભરનીભી હે. ઓર ઉસકા ફ઼ઝલભી હે, યાને કરનીભી ઉસકા ફ઼ઝલ હે. ઓર ભરનીભી ઉસકા ફ઼ઝલ હે. ફ઼ઝલ નહો, તો કુછભી નહીં. ન કરની ઝુહુરમેં આવે, ઓર ન ભરની, પસ તો જો કુછ કરે, વોહ અપને મનસે ઓર દીલસે મીટા દેના. ઓર ઉસકા ખ્યાલ અપને દીલ પર ન આને દેના. કે મેંને અયસા કીયા. ઓર મેંને અયસા કીયા. બલકે નીહાયત આજીજીસે ઓર ગડગડા કર યેહી કેહતે રેહના, કે તુનેહી મુજકો ઇન અમલોંકી તોફીક દી. તેરીહી મેહરબાની ઓર ફ઼ઝલકા ઝુહુર હે. જો મુઝસે કુછ ઝુહુરમેં આતા હે. વર ન મેં કયા ચીજ હું. જો મુઝસે કોઇ અમલ, કોઇ ઝીકર, તેરી જનાબકે લાયેક હો. કહાં ખાક ઓર કહાં તેરી જનાબે પાક. યે હીદાયત ઇસ ગરઝસે હે, કે અયસા ન હો, કે યે ખ્યાલ ઓર યે આજીજી ઓર ગડગડાના તેરા ન રહે. ઓર કહીં તેરાભી પેટ ભર જાયે, ઓર તુઝકોભી ગુરૂર ઓર ઘુમંડ આ જાયે. અસતગ ફીરૂલ્લા! અસતગ ફીરૂલ્લા! અય તલીબે ખુદા, તુ કીસ ગુન પર, કીસ અમલ પર, કીસ લછન પર, ફુલતા હે. ઓર કાએદે તરીકત, આજીજી ઓર ગડગડાનેકો ભુલતા હે. યહાં તો ઘર ઘરમેં

મીટટીકે ચુલ્હે હે. ચાંદી ઓર સોનેકા કીસીકાભી નહીં. સારે નબી સારે વલી, યેહી કહેતે ગયે હેં, કે હમ ખાક હેં, હમ કુછ નહીં. તુહી હે, તુહી હે, તેરેહી ફઝલકા ઝુહુર હે. જો કુછ આમાલ હમસે હોતે હેં, વોહ "લા-ફાએલો ફીલ હકીકતે ઇ-લલ્લા" હી કેહતે હેં.

જો કોઇ જલ્દ બને, ઓર જલ્દ તાસીરાત જીકરો ફીક્ર, ઓર ઇબાદાતકે ઉસપર ઝાહીર હોં, ઓર વોહ ઇસ આજીજીકે રાસતે ઓર ગડગડાનેકો, ઓર જો કુછ ઉસકા ખ્યાલ દીલસે મીટાનેકો છોડદે, વોહ બે-વકુફ હે. ઓર મીસકીન હે. ઉસકે પાસ કુછ માલ નહીં, ઉસકો કુછ હાસીલ નહીં. ઉસને ઇસ રાહકો છોડ દીયા. ઉસને મુરશીદ ઓર પીરકે ઇરશાદ પર અમલ નહીં કીયા. મુરશીદકો પુરા નહીં પકડા. અગર તુ ઇસ રાહ સુલુકે ઇલલ્લામેં કદમ રખના મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચના ચાહતા હે, તો મુરશીદકો પુરા પકડ. ઉસકે કેહને પર પુરા અમલ કરના. કવાએદે તરીકત, સુલુકે ઇલલ્લાકેભી કભી બર-ખીલાફ ન કરના, દીલ પર અયસા ખ્યાલ ન આને દેના, અગર તુ અયસા ન કરેગા, ઓર પીરકો પુરા ન પકડેગા, તો તુભી ઇસ રાહકો ભુલેગા. ઓર જગા જગા ઓર કદમ કદમ પર ભટકેગા. ઓર તેરાભી વોહી હાલ હોગા, કે આગે દોડ ઓર પીછે ચોડ. હર મુરશીદ અપને મુરીદકો યુંહી સમઝાતા હે, કે કરતુતોંસે ઓર અમલોંસે, કે જીનસે તાસીરાત પયદા હોં, ઉનસે માન મત કર. ગુરૂર મત કર. ધુમંડ મત કર. યે "મે" ઓર ખુદી હે. ઇસમેં ઓર ખુદીસેભી માઅરેફતકો દીમક લગ જાતી હે. ઓર યે "મે" ઓર ખુદી, ફેઅલ ઓર અમલકી અસલી ઓર હકીકી ઇઝાફત અપની તરફ કરના, માઅરેફતકો અયસા ખા-જાતા હે, જયસે દીમક

ભકડીકો ખા-જાતા હે. ઇન તાસીરાતે આમાલ, તાસીરાતે જીકર પર મત ફુલ. ઓર મત ભુલ. ઓર મત કેહ, કે મેં અલ્લાહકા પ્યારા હું, વલી અલ્લાહ હું. ક્યુંકે વોહ શાને બે-નિયાઝી રખતા હે. વોહ જરાસી બાતમેં થોડીસી દેરમેં નારાઝ હોજાતા હે. મોંહ નહીં લગાતા, ભલા સોચ તો સહી, કે "રાજા જોગી કીસકે મીત." પસ હરગીજ હરગીજ ગુરૂર ઓર ઘુમંડ ઓર દાઅવા પ્યારે હોનેકા પાસ ન આને દેતા, ઓર હર વક્ત અપને તઇં યાને અપની જાતકો હેચ, ઓર અદમ સમઝના, ઓર ઉસ પ્યારેકી નાઝુક મીજાઝીસે, ઓર શાને બે-નિયાઝીસે ડરતે રેહના.

હરકે, યાને ખુદાકે મારગ, તરીકે ઇલલ્લાકો સહેજ ઓર આસાન ન જાન, કે બસ ઇધર ઉત્તરકે દો-ચાર અમલ કરતેહી પહોંચ જાયેગા. વાસીલે બિલ્લાહ હો-જાયેગા. યે મારગ, યે રાસતા, યે તરીક, બડા કઠીન બડા મુશકીલ હે. સારી મુરાદેં, ઓર સારી ખાહીશેં, અપની છોડની પડતી હેં. ઓર સબકો છોડકર, એક ઉસીસે ધ્યાન લગાના પડતા હે. ઓર જબ પુરી તરેહસે ઓર બિલકુલ સબ તરફસે દીલકે તાઅલ્લુકાતકો હટા લેતે હેં, તબ ઉસકી તરફ કુછ ધ્યાન લગાતા હે, ઓર ઊસપરભી ડર હે, યાને કદમ કદમ મંઝીલ મંઝીલ પર, ઘાટ બાટ પર ડર હો, કે કહીં ઉંટ ચડેભી કુ-તા કાટે, યાને અયસા નહો, કે ચડને પર, યાને કુછ સફાઇ બાતીનકી હોને પરભી નફસકા કુ-તા કાટ ખાયે. ઓર જો કુછ હાસીલ હુવા હે, વોહ જાતા રહે, કે અકસરકો જો ઉસકા ડર નહીં રખતે, ઉનકો યે કુ-તા કાટ ખાતા હે. ઓર ઊસકા જેહર ચડ જાતા હે, તીફલે રૂહાની નુરાની બચ્ચા ઉનકા જો સફાઇયે બાતીનસે પયદા હુવા થા, વોહ મરજાતા હે.

અગરચે હરકે, ખુદાકે, અલ્લાહકે, સભી તાલીમ હેં. ઔર હર એકકો હર ચાહતા હે, ઔર હર એક ઉસ હર, ઉસ ખુદા, ઉસ અલ્લાહકી તરફ, સરકો કદમ બનાકર જાતા હે. મગર ફીરભી યે માઅલુમ નહીં હે, કે હર કીસકા હો. કીસકે અમલકો કીસકી મોહબ્બતકો પસંદ ઔર મકબુલ કરે. કયુંકે બહોતસે લોગ ઇસ રાસતેમેં ચલકર નફસ ઔર શયતાનકે બેહકાનેસે ભટક ગયે હેં. રાસતા ગુમ કરદીયા. મંઝીલે મકસુદ ફના-ફીલ્લા, બકા-બિલ્લાકો નહીં પહોંચે, ઇસલીયે સાલેકાને તરીકે ઇલાહલા, ઔર ઇસ રાહકે ચલને-વાલે હર વકત ડરતે રેહતે હેં. ઔર યેહી કેહતે હેં, દેખેં, " કીસ કલ બેઠે ઉંટ " હાં, હરને, ખુદાને, અલ્લાહને, સબકો સારે આલમકો, સારે આદમીઓંકો અપની માયા, અપના જમાલ, અપના નુર દીયા હે, મગર ઊન સબમેં આદમીયોંકો વોહ માયા, વોહ-ઇસ્તેઅદાદ, અપને ઇશ્ક, અપની માઅરેફત, અપની પેહછાન દી હે. જો કોઇ ઇસ બાતકો સમઝા, ઔર જીસમેં યે ઇસ્તેઅદાદે ઇશ્કે ઇલાહી, માઅરેફતે હકકી કુવ્વતસે ફેઅલમેં આઇ, બાતીનસે ઝાહીર હુઇ, ઉસને સબકુછ પાયા, સારે જહાંકી નેઅમત ઉસે મીલી. મગર યે દૌલત ઉસકો મીલતી હે, જો અપને ગુરૂ, અપને મુરશીદકે ઇરશાદોંકો બજા લાતા હે, કદમ બ-કદમ ઊસકે અવ્વલ સુલુકસે આખીર તક ચલતા હે. તુઝકોભી યે બાત હાસીલ હોગી, અગર તુ કમર બાંધકર સર ગરમીસે ઇસ કામ પર ઇસ્તેકામત રખ્ખે. તાલીમે કરામત નહો, તાલીમે ઇસ્તેકામત હો. કયુંકે જયસી બડી સડક, ઔર બડા રાસતા મંઝીલે મકસુદ તક જાતા હે. અયસીહી પગડંડી ઉસસે લીપટી હુઇ, ઉસકે પીછે મંઝીલે મકસુદ તક ચલી જાતી હે.

તાલીબે સાદીકકા રીયાઝતમેં મશગુલ હોના, ઓર ઉનમેં દીકકતોંકા પેશ આના.

યે સુનકર તાલીબે સાદીકકા શૌક ત-લ-બે ખુદાકા એક ચંદસે હજાર ચંદ હુવા. હઝરતે મુરશીદને ઉસકો રૂખસત કીયા. ઓર અપને મુકામ પર જાકર, જીકરો ફીક્ર ઓર ઇબાદત, રીયાઝતમેં ઉસ તરેહ મશગુલ હુવા. જીસ તરેહ હઝરતે મુરશીદને તાઅલીમ ફરમાયા થા.

મગર ચુંકે મુબતદીકા દીલ સુલુકમેં કદમ રખનેસે પેહલે અકસર મરઝે ખતરાત, હદીસે નફસ, ઇન્તકાશે સુ-વ-રે મહસુસાતમેં બીમાર ઓર બહોત કમ-જોર હોતા હે. વોહ જીકર ઓર શુગલ બા-શરાયેત, ઓર તવજ્જો તામે ઇલલ્લા, જયસીકે ચાહીયે નહીં કર સકતા. ઇસલીયે બડી બડી દીકકતેં ઓર મુસ્કીલેં પેશ આતી હેં. ઇસલીયે ઝુરૂર હે, કે ઉસ તાલીબે સાદીકકોભી વોહ દીકકતેં ઓર મુસ્કીલેં ના-ગુજીર પેશ આવેં.

તાલીબે સાદીકકા અરઝે હાલકે લીયે મુરશીદકી ખીદમતમેં જાના.

ફરઝ કીજીયે, કે ઉસકોભી યે દીકકતેં ઓર મુસ્કીલેં પેશ આઇં. કે જબ વોહ જીકર ઓર ફીકર કરને બેઠતા હે, તો કહીં ખતરાત સામને આ ખડે હોતે હેં. કહીં હદીસે નફસ, કહીં નુકુશે સુ-વ-રે

મહસુસાત. અગર એકકો હીમ્મત કરકર દુર કરતા હે, તો દુસરા ઉસકી જગા આ-ખડા હોતા હે. ઇસી કશાકશમેં હે. ઇસલીયે કે પેહલેસે વોહ દીલમેં અયસે ભરે હુયે હોતે હેં, જયસે ઘરમેં ધુંવાં, યા ઇંજીનમેં ભાંપ, ઓર એક બારહી વોહ નહીં નીકલતે. રફતા રફતા કાએદે ઓર તરીકેસે નીકલતે હેં. ચુંકે બીમાર ખુદ અપના ઇલાજ સખ્ત મરઝકા નહીં કર સકતા હે. જબ તક કીસી તબીબ, યા હકીમકી તરફ રૂજુ નહીં કરે. ઓર ઉસસે અપના સબ હાલ ના કહે. અવ્વલ—ઇસ વજેસે કે, ઉસકો બીમારીકી માઅરેફત નહીં હોતી. દુસરી—ઇસ વજેસે કે, વોહ ઉસકા ઇલાજ નહીં જાનતા. તીસરી—ઇસ વજેસે કે, રાયે અલીલકી અલીલ હોતી હે. યેહી હાલ તાલીબે સાદીકકા હોતા હે. કે અપને દીલકી બીમારીયે બાતીની ઉસકે ઇલાજ અવ્વલહી અવ્વલ નહીં જાનતા હે. ઓર દીલકી ઉસ બીમારી ઓર કમ જોરીકી વજેસે અજકાર ઓર અશગાલકે શરાયેત ઉસસે પુરે નહીં હોતે હેં, ઓર ઇસલીયે ઉસકે આસાર ઓર અનવાર જયસે ચાહીયે વયસે ઝાહીર નહીં હોતે, પસ ઝુરૂર હે. કે તાલીબે સાદીક ઇબતીદાયે સુલુકમેં જલ્દ જલ્દ અપને મુરશીદકી ખીદમતેં હાઝીર હોતા રહે, ઓર સબ હાલ અપના કેહતા રહે, ફરઝ કીજીયે, કે યે તાલીબે સાદીકભી ઇન હાલાત, ઇન ખરાબીયોં, ઈન દીકકતોંકો અરઝ કરનેકે લીયે હઝરત મુરશીદે કામીલકી ખીદમતેં હાઝીર હુવા, ઓર સબ હાલ અપના અર્ઝ કીયા.

દુસરા જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

હઝરત મુરશીદે કામીલને ફરમાયા, કે તેરા દીલ તીન બીમારીયોં (૧) ખતરાત, (૨) હદીસે નફ્સ. (૩) ઇંતેકાશે સુ–વ–રે મહસુસાતમેં બીમાર હે. ઇસ વજેસે યે કામ બા–શરાયત તુઝસે પુરા નહીં હોતા, ખતરાત દીલપર બે–કસ્દ, બે ઇરાદેકે વારીદ હોતે હેં. વોહ ચાર કીસમકે હેં. શયતાની, નફ્સાની, મલકાની, રહમાની, ખાતીરે શયતાની ઓર ખાતીરે નફ્સાનીકા બયાન મુખ્તેસર પેહલે કીયા ગયા હે, ખાતીરે મલકાની ઇબાદતમેં, ઓર ખાતીરે રહમાની ઇલહામાતમેં હોતી હે. ઓર ચું કે અકસર ખવાતીર મુશ–તરકભી વારીદ હોતે હેં. ઓર એકકા દુસરેસે કરીબ કરીબ મેલ હોતા હે, ઇસલીયે મુબતદીકો ઉસકી માઅરેફત ઓર પેહચાન, કે કોનસી નફ્સાની, ઓર કોનસી શયતાની, ઓર કોનસી રહમાની હે, યા મલકાની, યાને યે બાતેં માઅલુમ કરની, કે કોનસી ખાતીર નફ્સકી તરફસે હે, ઓર કોનસે ઇલકાયે શયતાનસે, ઓર કોનસે ઇલકાયે મલકસે હે. ઓર કોનસે કબીલે ઇલહામાતસે મુશ્કીલ હોતી હે, બાઅઝ બુઝુરગાંને રીદવા–નલ્લા અલયહીમને ફરમાયા હે, કે ખત–રયે શયતાની, ઓર ખત–રયે નફ્સાનીમેં ફરક યે હે, કે નફ્સ એક ખાતીર પર હટ કરતા હે, ઓર શયતાન મુખતલીફ ખાતીરોં પર. ઓર જબ ખતરાત મુશ–તરીક ઓર મીલે હુયે આવેં, તો એક તમીજ ઉનકી યેભી હે, કે અકસર અવ્વલ ખતરા હકકો તરફસે, ઓર દુસરા શયતાનકો તરફસે હોતા હે. જયસે

એક શખ્સકે જીમેં પેહલે યે બાત આવે, કે મે નેક કામ ખાલેસન લીલ્લાહ કરૂં, ઓર ફીર ઉસી વક્ત ઉસકે જીમેં યે બાત આવે, કે તુને જો ઇસ નેક કામ કરનેકા કસ્દ કીયા હે, વોહ રીયા હે. યા કોઇ દેખેગા, તો રીયા સમઝેગા. ચલો ઇસ કામકો ન-કરો, ઇસમેં પેહલી ખાતીર રહમાની થી, ઓર દુસરી શયતાની. ઓર બાઅઝ વકત અયસી ખાતીર મુશ-તરીક વારીદ હોતી હે, કે ઇસકી તમીજ મુબતદીકો મુશ્કીલ હોતી હે. બતાનેસેભી યે નહીં આતી. જબ તક કોઇ હાલ ઉસપર વારીદ નહો, ઓર ગર્મ સર્દ સબ હાલતેં દેખકર પુખતા-કાર ન હોજાયે. ઇસલીયે મુબતદીકો યેહી મુનાસીબ હે, કે માઅરેફતે ખાતીરકા ખ્યાલ છોડકર, ઓર ઉસકા ધ્યાન ન કરકર, કે યે જો ખાતીર વારીદ હુઇ હે, કોનસી હે ? આયા ખાતીરે નફસાની હે, યા શયતાની. મલકાની હે. યા રહમાની, નફી ખવાતીરમેં જો કુછ ઉસકે દીલપર યેકાયક બીલા ઇરાદે વારીદ હો, તો ઉસકે દુર કરનેમેં ઓર દીલસે ઉસકો હટાને ઓર મીટાનેમેં કોશીશ કરે. પેહલેહી પેહલે તો નહીં, મગર રફતા રફતા હર અમલસે ખતરાતમેં કમી હો-જાયેગી. ઓરભી ઇસકે ઇલાજ હે. ચુનાંચે ઇસકા એક ઇલાજ યે હે, કે સુ-રતે શેખ, યાને અપને મુરશીદકી સુરત અપને ખ્યાલમેં હાઝીર રખ્ખે, ઓર ઉસકી તરફ મુત વજ્જા હો, ઓર ઊસકે રૂબરૂ ઇજઝો જારી કરે, અગર સારી સુરત શેખકી ખ્યાલમેં ન આ-સકે, તો જો કુછ ખ્યાલમેં આ-સકે, ખાહ વોહ રીશે મુબારકકા એક બાલહી ક્યું નહો, ખ્યાલમેં રખ્ખે; કે તાલીમ મુરીદે સાદીકકે બાતીન પર બડા મોઅસ્સર હે. એક ઇલાજ યે હે, કે ઇસમ " યા ફઅઆલો " કે માઅનેમેં

ઇસ્તગાલ્ર કરે, ઓર ખ્યાલમેં યે ઇલ્રતી-માસ કરે, કે અય મલેકુલ્ર મુલ્ક, જો કુછ હોતાહે. વોહ તેરે હુકમસેહી હોતા હે. યે જો ખવાતીર મેરે દીલ્રપર ખતરે કર રહે હેં, યે તેરેહી હુકમ ઓર મશીયતસે ખતરે કર રહે હેં. ઓર ઇસ્મ "ફ્અઆલ"કા મએ ઇસ માએને ઇલતીમાસ કે ચંદબાર દીલ્રપર ઝર્બ લગાયે, એક ઇલાજ યે હે, કે ઇસતેગ-ફાર પરહે, કે અસતગ-ફીરૂલ્લ હે મીન જમીઇન મા કરા-હુલ્લાહો, કવલન વ-ફેઅલ્રન, વ અ-મ-લ્રન, એતેકાદન, વ ખાતેરન, વ સામેઅન, વ-નાઝેરન, વલ્રા હવલા વલ્રા કુવ્વતા ઇલ્રા બિલ્લાહ ઓર દીલ્રમેં યે ખ્યાલ્ર કરે, કે યે ખતરા જો નિસબતે બાતીનકા મઝાહમ હુવા હે; દાખીલે મા- કરાહ હે, ઇસસે તોબા કરતા હું, ઓર અમુરજશ ઓરબખશીશ તેરી ચાહતા હું. એ રભી ઇલાજ ઇસકે હેં, જીનકે બ્યાનકી ઇસ વકત-ઝુરૂરત નહીં હે. ફીર કીસી વકત બ-સુરતે ઝુરૂરત બ્યાન કી જાયેગી. યહાં સીર્ફ ઇતના સમઝ લે, કે ઇલાજકે બહોતસે તરીકે હેં. ઇસ વજેસે કે, મીજાજે બાતીન તાલીઓંકે મુખતલીફ હોતે હેં. ઇખતીલાફે મીજાજકે બાએસ કીસીકો કીસી નુસખેસે ફાયેદા હોતા હે. ઓર કીસીકો કીસીસે. મગર ઇસ મીજાજકી કેફીયત મુરશીદાંને કામીલહી અપને બાતીનકી કુવ્વત, અપને મતીએ તીબ્બે રૂહાનીકે તજરૂબેસે માઅલ્રુમ કર સકતે હેં. ઓર ઉસકે મુવાફીક ઇલાજ બતાતે હેં. ઓર વોહી ફાયેદા દેતા હે. ઓર જો ઇન બાતીની મીજાજોંકા પેહછાનના નહીં જાનતા હો, ઉસકે રૂબરૂ સબ ઇલાજોંકી તફસીલ ઓર તેઅદાદકા બ્યાન કરના લા-હાસીલ હે. ઓર યેભી વજે હે, કે દીલપર ખતરાતકા વારીદ હોના કઇ હાલતોંમેં હે, કે કભીતો વોહ બહોત થોડી કુવ્વતસે

આતા હે, ઓર થોડી રીયાઝત ઓર કોશીશસે દુર હોજાતા હે. ઓર કભી મીસલે શેરકે અચસી તાકતસે આતા હે, કે સારી જમીઅત સાલીકકો ખાજાતા હે. ઓર કઇ કઇ દીન રેહતા હે. વોહ કભી સખ્ત મુજાહીદાકે એક અમલસે, ઓર કભી દો અમલસે, ઓર કભી કઈ અમલોંસે, કે જો મોવાફીક ઉસકી કુવ્વતકે કુવ્વત રખ્ખે, ઉસસે જાતા હે. ઓર ચુંકે ખતરેકે કુવ્વતકી પેહછાન, ઓર મુજાહીદોં ઓર અમલોંકી કુવ્વતકી પેહછાનભી, મુરશીદાને કામીલ-કોહી હોતી હે. ઓર વોહી મુતાબીકે કુવ્વત ખતરેકે મુજાહીદા, ઓર અમલ બતાતે હેં. ઇસલીયે તાલીબે મુબતદી અપની તજવીજસે મુકાબીલા ખતરાતકા નહીં કર સકતા. ઉસકોતો એક યેહી અમલ ચાહીયે, કે જહાંતક હોસકે વહાંતક નરી ખવાતીરમેં ઓર ઉનકો દીલસે મીટાનેમેં કોશીશ કરે. ઓર યે બાત જાનની ચાહીયે, કે તાલીબકે હકમેં ખતરાત બહોત આડે આતે હેં. જબ તક ઇન ખતરાતકી કુછભી બુન્યાદ બાકી રેહતી હે. ખતરા દીલપર આજાતા હે. તો ઇલહામકા આના મૌકુફ હોજાતા હે. ઓર જબ ખતરા બંદ હોજાતા હે, તો વારેદાત અપના ગલબા કરતે હેં. અગરચે દુસરે દરજેમેં શીલ-વાકેઅ વોહ વારેદાતભી ખતરાતહી હેં મગર અવ્વલન સાલીકકો બીદુન ઉસકે ચારા નહીં, ઓર ઉનકે હકમેં કેહતે હેં, કે "હાજેહી વારે દાતુન તુરબા બેહા ઇતફાલુત તરીકા" યાને ઈતિફાલે તરીકત બચ્ચેહાને રુહાનીકો ઇન વારેદાતકા દુધ પીલાયા જાતા હે. જીસસે વોહ પરવરીશ પાતે હેં. મરઝે હદીસ——યે હે, કે આદમી અપને ઇરાદેસે અપને જીહી જીમેં બાતેં કરે, ઓર મનસુબે ઘડે. શેખ ચીલ્લી બન જાયે. જબ કોઇ રાત દીન હદીસે નફસમેં ફંસા

રેહતા હે, તો યે મરઝ બઢત્તા જાતા હેં. ઓર દીલમેં અપના ઘર કર લેતા હે, ફીર બડી મુશ્કીલસે દુર હોતા હે. જીસ આદમીકે દીલપર ઇસ મરઝકા ગલબા હો, ઉસકો જીકરકે વક્ત યે મરઝ બહોત સતાતા હે. મરઝે ઇનતેકાશે સુ—વરે મહસુસાત—યે હે, કે આદમીકા બાતીન એક આઇના હે. જો જીસમકે મકાનમેં રખ્ખા હુવા હે. ઓર ઇસ મકાને જીસમકે પાંચ રોઝન હેં. હવાસે ખમસા. યાને બાસેરા, (દેખના) સામેઆ (સુનના) શામ્મા (સુંઘના) જાયેકા (ચખના) લામેસા (છુના). ઇનકી મહસુસાતકા નક્શ, યાને ઉન ચીજોંકા નકશ જો દેખી જાતી હેં. સુરતેં વગેરા, ઓર ઊન ચીજોંકા નકશ, જો સુંઘી જાતી હેં. જયસી ખુશબોયેં વગેરા, બહોતસી કીસમકી હેં. ઓર ઉન ચીજોંકા નકશ, જો, ચખ્ખી જાતી હેં, જયસે ખટાસ મીઠાસ વગેરા, બહોતસે ઝકસામકી હેં. ઓર ઊન ચીજોંકા નકશ, જો છુઇ જાતી હેં. જયસી સખતી નરમી વગેરા, બહોતસી ચીજોંકી હેં. ઇન હવાસોંકે રોજનોંસે આઇનયે બાતીન પુર હોજાતા હે. ઓર ઉસસે બાતીન ખરાબ ઓર મયલા હોજાતા હે. જબ કોઇ જીકર કરને, યા તવજ્જો ઇસ્લલા કરને બેઠતા હે. તો વોહ અકસ ઓર નકશ સામને આ જાતે હેં. ઓર ઇસ કામકે માને ઓર હારીજ હોતે હેં. પસ તાલીબે સાદીક, ઓર સાલીકે તરીકતકો અપને આઇનયે બાતીનકો ઇનતેકાશ, સુ—વરે મહસુસાતસે અયસાહી બચાના ચાહીયે, જયસા કે ફોટોગ્રાફર યાને અકસી નકશા ખેંચનેવાલા કાંચકી ઉસ પલેટ ઓર તખતીકો રૈશનીસે બચાતા હે. જીસપર અવ્વલ મસાલા લગાયા જાતા હે. ઓર જીસપર અવ્વલ અકસ, વકતે અકસ કશીકે પડતા હે. ઓર ઉસકો અવ્વલ અંધેરે મકાન યા પરદોંમેં રખના હે. જહાં રોશનીકા ઉસપર અસર નહો.

ઔર રોશની મકાન યા પરદેકે કીસી રોજનસે આકર, અપને અસરસે ઉસકો ખરાબ ઔર દાગદાર ન કરદે. ઔર ફીર વોહ અકસ-કશીકે કાબીલ ન રહે. ઇસ ગરઝસે હરએક રોજને મકાન, યા પરદેકા કે જીસસે રોશની બાહેરસે અંદર આની બંદ કરતા હે. અયસેહી તાલીમે સાદીક, સાલીકે તરીકે ઇલ્લલ્લાકો ચાહીયે, કે મહસુસાતકા રોશની મકાને જીસ્મકે રોજનહાયે હવાસે ખમસાસે આઇનયે બાતીન, યાને દીલપર આને ન દે. ઔર ઉસકો દાગદાર હોને ન દે. ઔર એક રોશની નામે અલ્લાહકી જીકરકે વકત ઉસ પર, પડનેકે લીયે ઊસકો તૈયાર મોહૈયા રખ્ખે. યાને આંખોંકો અયસા બંદ રખ્ખે, કે ઝુરૂરતે અશદ ઔર જાયેજકે સીવા, વોહ કીસીકો ન દેખે. કાનોંકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ, ઔર જાયેજકે સીવાયે કોઇ આવાઝ ન સૂને. નાકકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ ઔર જાયેજકે સીવાયે, કીસી શયકો ન સુંઘે. જબાનકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ, ઔર જાયેજકે સીવાયે કીસી ચીજકો ન ચખે. હાથ મોંહ ઔર બદનકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ; ઔર જાયેજકે સીવાયે કીસીકો ન-છુયે, જબ અયસા અમલ કરેગા, તબ આઇનયે બાતીન જીલ્લા પાયેગા, ઔર કાબીલ ઊસકે હોગા, કે અનવારે અસમાયે ઇલાહીકા અકસ ઉસપર પડે, યા ઇસકો યું સમઝો કે, યે તીનોં મરઝે ખતરાત, હદીસે નફસ, નુકુશે સુ-વરે મહસુ-સાત મીસ્લે હવાકે હેં. ઔર દીલ મીસ્લે ખાલી બરતનકે. જીસમેં વોહ હવા ભરીહુઇ હે, ઔર જીકરકે અનવારમીસ્લ પાનીકે હેં. જો ઇસ ખાલી બરતનમેં ભરના હે. જો કોઇ ઇલ્મે ખવાસે અશીયાસે કુછભી વાકીફ હે, વોહ ખુબ જાનતા હે, કે જબ તક બરતનમેંસે

હવા ન નીકલે, પાની બરતનકે અંદર નહીં જા સકતા. ઇસલીયે કે હવા પાનીકો આને નહીં દેતી, રોકતી હે, યે તમાશા ઇસ વકત દેખા હોગા, કે જબ કીસી મટકેકો ઊલટા કરકે તાલાબમેં છોડતે હેં. ઓર વોહ નહીં ડુબતા. વજે યેહી હોતી હે. કે હવા જો પેહલે મટકેમેં ભરી હુઇ હોતી હે, વોહ પાનીકો મટકેમેં આને નહીં દેતી. હાં જબ મટકેમેંસે હવા નીકાલકર પાની ઉસમેં ભર દેતે હેં, ઓર મોંહ તક વોહ ભર જાતા હે, તો ફીર પાની હવાકો ઉસમેં આને નહીં દેતા. અયસેહી ઝરફે દીલકા હાલ હે, કે જબ તક ખતરાત, હદીસે નફસ, ઓર નુકુશે સુ-વરે મહસુસાત ઇસમેં ભરી હુઇ હે, વોહ અનવારે ઝીકરે ઇલાહી, ઓર તજલ્લીયાતે અસમાયે ના-મુત તનાહી,"કો ઉસમેં આને નહીં દેતી. ઓર જબ ઊનકો તરકીબ ઓર કાય-દયે તરીકતસે નીકાલ દીયા જાતા હે, ઓર ઊનકી જગે અનવારે અસમાયે ઇલાહી ભર જાતે હેં. ઓર દીલ ઉનસે પુર હોજાતા હે, તો ફીર વોહ ખતરાત, હદીસે નફસકો ઊસમેં આને નહીં દેતે. ઓર સુ-વરે મહસુસાતકે નુકુશકો ઉસમેં જમને નહીં દેતે. મુરશીદાંને કામીલ ઇન ઇમરાઝકો દીલસે દુર કરનેકી, ઓર ઝરફે દીલકો ઇનસે ખાલી કરનેકી, યે તરકીબ બતાતે હેં, કે કોશીશ કરકે ઝીકરકો કાયેમ મુકામ ખતરાતકે, ઓર મુલ્લાહીઝા, મોઆનીયે ઝીકરકો બજાયે હદીસે નફસકે, ઓર વાસ્તયે [શેખકા તસવ્વુર] કો બજાયે નુકુશે સુ-વરે મહસુસાતકે કાયેમ કરો. ઓર ઇન તીનોંકી તકમીલ મફહુમે મુલાહીઝાસે હોતી હે. જીસકી તફસીલ બિલ-મુશાફા બતાઇ જાયેગી. ઇસ વજેસે કે રાબેતા, ઓર મુલ્લાહીઝા, ઓર મફહુમે મુલાહીઝા, હર ઝીકરકા અલ્લાહેદા હે. સબકો ઇસ દીલકી ખરાબી. મનકી ખરાબીને ખોયા હે. મન અચ્છા તો સબ કુછ અચ્છા. પસ તો ઇસિ મનકી ગત, ઇસિ દીલકા હાલ,

અબ કાન લગાકર સુન, જો દુન્યાવી ફીકરોંમેં સુબ્હોસે શામ કર દેતા હે. યે મન યે દીલ, હરસે, અલ્લાહસે, અપને પ્યારે અપને મહબુબસે છુટકર જુદા હોકર, અલગ હોકર, મોંહ ફેરકર, ઇસ દુન્યાકે, ઇસ જહાંકે કીચડમેં ફંસ ગયા હે. કભી જીકર કરને બેઠતા હે, તો અયસા હે, જયસા "**નયા મુસલ્લા મસજીદ બીચ.**" કે અગર યે વોહ જીસમકો મસજીદમેં લેઆતા હે, મગર દીલ ઉસકા બાહેર દુન્યાકે કામોંમેં પડા રેહતા હે. ઓર વહાં અયસા તંગ ઓર ધીરા હુવા હોતા હે, કે જયસે પીંજરેમેં જાનવર. પીંજરેમેં જાનવર હે, યા નયા મુસલ્લા મસજીદકે બીચ હે. જો કહો વોહ સચ હે. દોનોંકી એકહી હાલ હે. ઇસ મનકો, ઇસ દીલકો યું સમઝાઓ, કે અય દીલે નાદાન, કયું બાહેર ભુલા ભટકા ફીરતા હે કભી તો અસલી બાત સમઝ. ઓર અપને અસલી ઘરમેં, કે જો આગાહી ઓર યાદગારીયે ઇલાહીકા હે આ. ઓર ઇસ પરાન, ઇસ દમ, ઇસ સાંચકી ખબર લે, જો બીદુન યાદે ઇલાહી, ઓર બીદુન ઇબાદતે શરઇકે કયસા બરબાદ ઓર કયસા મુફત જા રહા હે. અપને દમોંકા ઓર અપને સાસોંકા શુમાર ઓર હીસાબ કર. ગીનતી કર, કે દીન ભરમેં કીતની બાર આતે હેં, ઓર કીતની બાર જાતે હેં. ઓર કોનસા ઉસમેં યદે ઇલાહીમેં ગુજરતા હે. અંદરકે દમકે સાથ "અલ્લાહ," ઓર બાહેરકે દમકે સાથ "હુ" કેહતા હે યા અંદરકે દમકે સાથ નહી, ઓર બાહેરકે દમકે સાથ અસાબાત કરતા હે. ઓર ઇન દોનોં દમોંકે સાથ "લા ઇલાહા ઇલ-લલ્લાહ" કો નહીં છોડતા. દેખ સમઝ ઓર ફીર સમઝ, ઇન અનફાસકા પાસ રખ. ઓર ઇસ પાસે અનફાસકો ન ભુલ. અયસા વકત ફીર નહીં મીલેગા, અયસી જગા ફીર

નહીં મીલેગી, કે હર નફસ, હર સાંસ પર તુઝકો ઇખ્તેયાર દીયા હુવા હે. ચાહે "અલ્લાહ" કહે, ચાહે "હુ." જબ યે દમ નીકલ ગયા, તો ફીર તુઝકો કોન પુછતા હે. "ધી મુઈ જવાંઇ ચોર." યાને જવાંઇકી કદરભી ઉસી વકત તક હોતી હે, કે જબ તક ધી યાને લડકી જીતી હે. જબ ધી મર ગઇ, તો જવાંઇભી ચોરકે મીસાલ હો ગયા, ફીર ઘરમેંભી નહીં ઘુસ સકતા.

અય મન, અય દીલ, મા-સીવાયે અલ્લાહકે, ધ્યાનોંકો, દુન્યાવી ખ્યાલોંકો છોડ. તેરા કયા બુરા હાલ હે, "કે જગ ચીંતામેં દોડે દોડ." દોડ દોડતા હે, ભાગા ફીરતા હે. કભી ઇધર કભી ઉધર. કભી યહાં ઓર કભી વહાં. એકદમ કીસી જગા કરાર નહીં. કયું બે-વકુફ હો-રહા હે. કયું નાદાન બન રહા હે. ધીકે ભુલાવેમેં કપાસ ખા-રહા હે. ઇસ જગકો ઇસ દુન્યાકો, ઇસ જહાનકો કે, જો ઝાહીરમેં બડા ચટકીલા ઓર બડા મઝેદાર, ઓર બડા મીઠા હે. અયસા સમઝ, કે જયસે "ઉંચી દુકાન ઓર ફીકા પકવાન." કે બાતીનમેં બહોતહી કસીલા ઓર બહોતહી બદ મઝા, બહોતહી ફીકા હે. બચ્ચોં ઓર તમાશાઇયોંકી તરેહ દુકાનકી ટીમ ટામ, ટીપ ટાપ, ઉંચા રંગીલા સજીલા હોનેપર નજા. આકીલોં ઓર દાનાઓંકી તરેહ ઇસકે પકવાન, ઇસકે ખાનેકે અસલી ઓર બાતીની મઝેપર નઝર રખ. કોઇ દાના ઉસ સાબીત મીરચકો નહીં ખાતા. જીસકે ઉપર બુરા શકકર લીપટી હુઇ હો, વોહ જાનતા હે, કે ઉપરકી મીઠાસકા મઝા થોડી દેરકા હે. ફીર મોંહમેં મીરચેં લગેંગી. મોંહપર થપ્પડ મારને પડેંગે. અયસેહી ઇસ જગકા હાલ હે. કે ઉપરસે મીઠા, અંદર ઇસકે મીરચેં હેં. મઝા ઇસકા બે-સબાત ઓર ફાની હે. ફીર અયસે બે-સબાત ચંદ રોજા

ફાની જગકે ધ્યાનકો છોડ, ઓર ઉસીસે ધ્યાન લગા. જો બાકી ઓર દાયમ ઓર લા-ઝવાલ હે. ઓર વોહ મીઠાસ ઉસકે પકવાન ઉસકે તજલ્લીયાતમેં હે. કે અગર એક લુકમાભી ઉસમેંસે ખાલે, તો સારી ઉમર તેરી જાનસે ઉસ મીઠાસકા મઝા ન જાયે. જબાન ચાટતાહી રેહ-જાયે.

અય મન. અય દીલ, તુ યે કયા મનસુબે અંદરહી અંદર, જીહી જીમેં ગાંઠ રહા હે. ઓર આપહી આપ બાતેં કર રહા હે. ઓર શેખ-ચીલ્લી બનકર ઇન મનસુબોંમેં ખેડા ઓર શેહર બસા રહા હે. દેખ તો સહી. તેરે ઇસ હદીસે નફસકો સુનકર, તેરા દુશ્મન શયતાન, કયસા તેરે સર પર હંસ રહા હે. ઓર કેહ રહા હે, કે ખુબ હમારે દમમેં આયા હે. કયસા હમારી દાડી પર લગા ફીરતા હે. તુ કુછ સમઝ ઓર સોચ, યે જો ચેટક જીકી હે, યે જો ચીંતા જગકી હે, યે જો હદીસે નફસકી હે, ઓર જો તુઝસે પ્યાર મોહબ્બત જોડ રહી હે- અયસી હે કે બાતોં મેં તો ચીકની ચોપડી હે, બડી બડી મીઠી મીઠી બાતેં બનાતી હે. ઓર કામોંમે ખાર હેં, ફીટ ફીટ, તુ ઇસકે ફરેબમેં ઇસકે દમમેં ન-આ. કુછ કરતબ કુછ કામ, કુછ ઇબાદત કુછ તવજજો ઇલલ્લા ખાલે-સન લિલ્લાહ કર. ઓર નીરી બાતેં બનાની છોડ. ઓર હદીસે નફસકા સર તોડ. યે બાત દીલકો સમઝાકર, યે બાત સમઝ. કે તુજે હરકે ધ્યાન, તવજજો તામે ઇલલ્લાકો છોડકર 'મનકી બાતોં, હદીસે નફસ. ઓર દીલકે ખતરોમેં લગ રહા હે. સારી માયા સારી દૌલત, સારી નેઅમતે બાકી,-ઝવાલ, સચ્ચીકો છોડકર. ઝુટે જગ ઓર ફાની, ઓર ચંદ રોજાકો કે, આજ હે કલ નહીં. નહીં નહીં આજ હે, ઓર

આજહી નહીં હે. ઇસિકો લે-રહા હે, ઓર ફીર મોંહસે કહેતા હે, કે મેં હરકી સાધના કરતા હું.ક્યું તેરી અકલ મારી ગઇ હે, ક્યું તેરી મત મારી ગઇ હે. સારી મત સારી અકલ તુ મત ખો. કુછ તો સમઝ, યાને નીરી બાતેં બનાનેસે, ઓર કુછ કામ ન કરનેસે, ઘર ઉજડતા હે. ખરાબી આતી હે. અયસે કામ ન કર, કે જીસસે ઇસિ ઉમરકી તીજારત ઓર સવદાગરીમેં ટોટા આવ. અગર તુ પ્રેમ રસ ઓર મોહબ્બતે હકીકી-કી મીઠાસ ચાહતા હે, તો હરસે ધ્યાન લગા. ખુદાકી તરફ તવજ્જો કર, દીલકા મોંહ ઉસકી તરફ ફેર. સારી સાખોંકો છોડકર, સારે રીશતોંકો તોડકર, સારે દ્દલાકોંસે મોંહ મોડકર ખુદાકે સાથ, કે જો પ્યારા હે, ઓર મહબુબ હે, ઉસસે દીલકો બાંધ. ઉસીસે અપના રીશતા જોડ, ઓર તુઝકો કુછ ખબર નહો, કે અબ વકત શામકા હે, યા સવેરકા. દીન હે યા રાત. ઓર અગર ઇસ ધ્યાન કરનેકે હારીજ ઓર માને ઓર ખ્યાલાત હોં, ઓર ઇસ ધ્યાનમેં કીસી કીસીકા ધ્યાન. કીસી કીસીકા ખ્યાલ આવે, તો અપને દિલકો અપને જીકો સમઝા, કે “ તુઝે પરાઇ કયા પડી તુ અપની તો નબેડ ” અગર તુ અયસા ધ્યાન કરેગા, કે જીસકો તવજ્જો તામે ઇલલ્લા કેહતે હેં, તો વોહ રસ વોહ મીઠાસ, કે જીસકો પ્રેમરસ કેહતે હેં, વોહ તુઝકોભી હાસીલ હો-જાયેગા. મગર યે ખ્યાલ રખ્ખે, કે યહાં સાખ ઓર કુંબેકે છોડનેસે, ઝાહીરી સાખ, ઓર કુંબા, માં, બહેન, ઝનો ફરઝંદ છોડના. ઓર ઉનસે બિલકુલહી કતે તાઅલ્લુક કરના મુરાદ નહીં હે. બલકે બાતીની સાખ, ઓર કુંબેકો યાને તાઅલ્લુકાતે દીલીકો, કે જો માસીવાયે અલ્લાહાકી તરફ હેં. ઓર વોહ તાઅલ્લુકાત ઉસકી માં, બહેન, ઝનો ફરજંદ હો રહે હેં. ઉસકો છોડના મુરાદ હે. કયુ કે ઇનકે છોડનેસ તવજ્જો તામ

હાસીલ હોતી હે, અયસા નહીં કે ઝાહીરી કુંબા, ઝાહીરી સાખકે છોડનસે. દેખો કોઇ ઝાહીરી કુંબે, કબીલે ઝનો, ફરજંદ, માં, બહેન, કો છોડકર, ઉનસે કતે તાઅલ્લુક કરકર જંગલમેં જા બેઠતા હે. ઓર બાતીની કુંબે, બાતીની કબીલે. દીલકે બુરે બુરે ખ્યાલાત દીલકે મા-સીવાયે અલ્લાહકે તાઅલ્લુકકો નહીં છોડતા, તો ઉસીસે પુરા ધ્યાન ઓર તવજ્જો તામે ઇલલ્લા નહીં હો-સકતી. ઝાહીરી કુંબે, ઝાહીરી સાખ, ઝનો, ફરઝંદ, માં, બહેનમેં રહે. ઉનસે આરીઝે તાઅલ્લુક હો, અસલી ઓર હકીકી તાઅલ્લુક. બાતીની સાખ, ઓર ઇલાકા મા-સીવાયે અલ્લાહકે ન રખ્ખે. તો વોહ પુરા ધ્યાન, તવજ્જો તામે ઇલલ્લા કર સકતા હે. ઇસ મસઅલેકી હકીકત ઇસલામને બતલાઇ હે. ઓર ઇસ મસઅલેકો* ઇસલામને સીખાયા હે. ઝાહીરી ઝનો ફરઝંદ, માને તવજ્જો તામે ઇલલ્લા નહીં. એક ઝનકી જગા ચાહો તો ચાર ઝન કરો. સીર્ફ માને તવજ્જો તામે ઇલલ્લાકે બાતીની ઝનો ફરઝદ દીલકે હેં, ઓર ઝાહીરી ઝનો ફરઝંદ તો બાઝે વકત બાએસે તવજ્જો ઇલલ્લા હો જાતે હેં. યાને જબ કોઇ દાના અપને ફેઅલ ઓર ફરઝંદકી સુરતપર નઝર કરતા હે, તો હજાર દર હજાર હીકમતેં, સુનઅતેં, કારીગીરીયાં, ઉસ હકીમે અલલ ઇતલાક સાનેઅકી ઉસપર ઝાહીર હોતી હેં. અગર વોહ હીકમત દોસ્ત હે, તો ઇસ નઝરસે ઉસકો ખુદાકી હીકમતસે મોહબ્બત ઓર તાઅલ્લુક પયદા

---

*અહલે ઈસલામકે સીવાયે ઓર કોમોંને, કે જો સાલીક તરીકે ઇલલ્લા થે. જયસે નસારામેં રોહબાન, ઓર હુનુદમેં જોગી, ઇન લોગોંને ઝનો ફરઝંદે ઝાહીરીકો છોડનાભી તરીકતકે લીયે લાઝીમી કરાર દીયા થા. લેકીન ઈસલામમેં યે બાત નહીં હે.

હોતા હે, ઔર ઇસ હીકમત ઔર સુનઅતે ઇલાહીકી મોહબ્બતસે અપને ઝનો ફરઝંદકો બહોતહી પ્યારા સમઝતા હે. ઔર યેહી કેહતા હે.

દેહદ નુતફે-રા સુર-તે ચું પરી,
કે કર્દ અસ્ત બર આબ સુરત-ગરી.

ઝાહીર હે. કે ખુદાકી હીકમત, ખુદાકી સુનઅતસે મોહબ્બત હોના, ખુદહીસે મોહબ્બતકા હોના હે. ઔર યે મોહબ્બતે તબઇ મોઐયદે મોહબ્બતે હકીકી હે. ઔર હુસુલે તવજ્જો ઇલલ્લા હે. યા યું સમઝો, કે સીફાતકે આસારકી મોહબ્બતભી સીફાતકી મોહબ્બત હે. ઔર સીફાતકી મોહબ્બત જાતકી મોહબ્બત હે. યા ઇસકો યું સમઝો, કે જાતકી મોહબ્બતસે સીફાતકી મોહબ્બત, ઔર ઉનકે આસારકી મોહબ્બત હોતી હે. ઇસકી હજારહા મીસાલેં દુન્યામેં મૌજુદ હેં. હાજત જ્યાદા તશરીહકી નહીં. પસ ઝાહીર હે, કે ઝનો ફરઝંદ સાથે ઝાહીરીસે, ઇસ નઝરસે મોહબ્બત ઔર તાઅલ્લુક રખના તબઇ, ઔર જેસી મોહબ્બત ઔર તાઅલ્લુક હે. ન અસલી ઔર હકીકી. ઇસલીયે માને તવજ્જો ઇલલ્લા નહીં, હાં જીસકી યે નઝર ફુટ જાવે, ઔર ગફલતસે આંખોંપર ચરબી ફીર જાવે. ઝનો ફરઝંદકો દેખે. હીકમત ઔર સુનઅત ઔર કુદરતે ઇલાહી ઉસમેં નઝર ન-આવે, અપની કીસી ગરઝ યા નુકસસે ઉનસે અસલી પ્યાર ઔર મોહબ્બત અયસી રખ્ખે, કે દીલમેં ઉન્હીંકી મોહબ્બતકો જગા હો. ઔર કીસી મોહબ્બતકી ગુંજાઇશ-હી નહો. તબ તો યેભી દુન્યા હેં. ઔર માને તવજ્જો તામે ઇલલ્લા. પસ ઇસકો ખુબ સમઝ લે, કે—

ચીસ્ત દુન્યા અજ ખુદા ગાફીલ બુદન,
ની કુમાશો નુકરાઓ ફરઝંદો ઝન.

હાં, જીસ કીસીને સારી ખાહીશ, સારી તવજ્જો, હરકે સંગ. પીચાકે સાથ, અલ્લાહકે સાથ લગાયે, તો ફીર વોહ કોસકા. ઓર ઉસકા કોન ભાઇ હે. ઓર કીરકે સાથ ઉસકા રીશતયે દીલી ઓર અસલી રેહતા હે. "સબ સાખોંદે આગ લગા." વોહ દીલકી સબ સાખોં ઓર તાઅલ્લુકોંકો કે જો માસીવાયેકી તરફ, અસલી ઓર દીકીકી સુરતમેં હોતી હેં, ઉનકો આગ લગા દેતા હે. ઓર એક ખુદા, અલ્લાહીસે દીલકા અસલી રીશતા ઓર બાતીની ઇલાકા રખતા હે. ઓર ઉનસે અગર ઝાહીરી રીશતા ઓર તાઅલ્લુક રેહતાભી હે, તો વોહ અસલી ઓર દીલકા તાઅલ્લુક નહીં હોતા. આરેઝી ઓર ઝીમની તાઅલ્લુક હોતા હે. ઓર જબ ઉસકી મોહબ્બતે અસલી હરસે, ખુદાસે, અલ્લાહસે લગ ગઇ, ઓર દીલકા રીશતા ઓર તાઅલ્લુકે અસલી ઉસસે મઝબુત ઓર મુસ્તહ-કમ હોગયા, તો ફીર ઉસકો ઓરોંસે મોહબ્બતે અસલી છોડનેમેં, ઓર તોડનેમેં કુછ લાજ ઓર શરમ નહીં રેહતી. હાં, અલ્લાહકી મોહબ્બત ઓર ઉસકે તાઅલ્લુકકે જેલ ઓર ઝીમનમેં ઓરોંકોભી મોહબ્બત રેહતી હે. અયસી સુરતમેં ઓરોંકી મોહબ્બત અલ્લાહીકી મોહબ્બત હે. વોહ ખરાબી નહીં લાતી, પસ જો તુ યે ચાહતા હે, કે હરકા મેલ, ખુદાકા વીસાલ હો, તો કુટમ ઓર કબીલા તાઆલ્લુકાતે દીલી, ઝાહીરી ઓર બાતીની, મા-સીવાયે અલ્લાહકા છોડકર, જીકરે ઇલાહીકી ઝરબેં લગા નફસસે મુકાબીલ હોકર લડ. ખાહીશાતે નફસાનીકો પાસ ન આને દે. યે અયસી બાત હે, ઓર અયસા અમલ હે, કે ઇસમેં બડાહી મઝા હે. જુગ જીવન જહાંકી ઉમર તક ઇસકા ચટકા, ઇસકા ચસકા નહીં જાતા. ફીર તો નફસભી તાબે

હોજાતા હે, અપની બદ રંગીયાં છોડ દેતા હે. ખુચે કુત્તેકા યેહી કાયદા હે, કે જબ તક મટકેમેં આટા હોતા હે, તો વોહ ખાને આતા હે. ઓર જબ આટા નીબડ જાતા હે, ઓર મટકેમેં નહીં રેહતા, તો ખુચાભી અટક જાતા હે. ઓર ફીર નહીં આતા ઇસી તરેહ જબ તક દીલમેં મોહબ્બત, તાઅલ્લુકાતે ઝાહીરી ઓર બાતીની મા-સીવાયે અલ્લાહકી અસલી હે, ઓર યે આટા ઉસમેં ભરા હુવા હે. તબ તક યે નફસ ખુચા કુત્તાભી ઉસ આટેકો ખાને દોડતા હે. ઓર આતા હે. ઓર દીક કરતા હે. ઓર જબ આટા નીબડા ઓર ન રહા, તો ખુચા સટકા ઓર ચલ દીયા. ઓર જો કોઇ યે ચાહે, કે મેં કુટમ કબીલે, ઝાહીરી ઓર તાઅલ્લુકાતે બાતીની, દીલી, મા-સીવાયે અલ્લાહસેભી મોહબ્બતે અસલી રખું, ઓર ઉસકો ન છોડું. ઉસકે સાથ ખુદાકે, અલ્લાહકે પાસ ચલું, ઓર ઉસસેભી મોહબ્બત જોડું, તો યે દો-દીલા પન હે. દીલ તો એકહી હે. ઉસકો કીસી તરફ લગા લે. ચાહીયે ઓરોંસે લગા, ચાહે અપને ખુદાસે. દોનોં તરફ દીલ નહીં લગ સકતા. ઓર દોનોં તરફ દીલકો રખનેસે કુછભી હાસીલ નહીં હો-સકતા. દો દીલા-પન રખનેમેં ખુદા, અલ્લાહ, ક્યસે મીલે. તુ મોંહસે કેહતા રહે, કે અય અલ્લાહ, મેં તેરીહી મોહબ્બત રખતા હું. ઓર ફીર તુ ઓરોંસેભી અસલી મોહબ્બત રખ્ખે. ઓર તુ યે કેહતા રહે, કે "ઇયાકા નસ્તઇન," મેં તેરેહીસે મદદ ચાહતા હું. ઓર ફીર જબ કોઇ મુસીબત પડે, ઉસ વકત ઓરોંસે મદદ ચાહે, તો યે નહીં હો-સકતા. કે વોહ તેરે ઇસ ઉપરકે દીલસે કેહનેસે દમ ઓર ધાંસેમેં આવે. કયું કે વોહ તેરે સારે હાલ, સારી નીયતેં જાનતા હે. ઓર વોહ અયસા હે, જયસે દાઇ, કે વોહ સારી બાતેં જાનતી

હે. ફીર કયસે હો-સકે. કે, "**દાઇ આગે પેટ છુપાવે.**" હાં જીસકે દીલમેં પીયા, મહબુબે હકીકી, ખુદા, અલ્લાહ, હક, સમા જાતા હે. ઓર અપની તજલ્લીયાં, ઓર અપને જલવે, દીખાતા હે, માયા, ઓર આલમ મા-સીવાયે અલ્લાહકી લજ્જતેં ઓર મોહબ્બતેં ફીર ઉસકો નહીં ભાતીં, ઓર અછ્છી નહીં લગતી, સચ હે, કે જીસકી ધુન હર સાથ લગે, જીસકા ખ્યાલ ખુદાકી તરફ હો-જાવે, ઓર કીસી તરફ ન-રહે, તો વોહ સબસે અલગ રહે. ઓર ઉસકે દીલકા તાઅલ્લુક અસલી તોર પર સબસે છુટ જાવે. ગોકે આરેઝી તોર પર તાઅલ્લુકે ઝાહીરી રહે, તો વોહ કભી ચીકના ઓર કભી રૂખા, ન કીસીકી ગીબત ઓર ગીલા કરનેસે બુરા માનતા હે, ન કીસીકી ખુશામદ ઓર તારીફ કરનેસે ખુશ હોતા હે. ઉસકે નજદીક ઉસકી ગીબત ઓર ગીલા ખુશામદ ઓર તારીફ, મદહે ઓર બુરાઇ સબ એકસી હેં. ઓર વોહ "**સાવન હુરા ન ભાદું સુખા**" ઇસકી મીસાલ હે. પસ અય પ્યારે, અય તાલીબે ખુદા, જો તુઝકો ખુદાકી તલબ હે, અલ્લાહકે મીલનેકી ખાહીશ હે, તો સારે કુટમ કબીલે, સારે કુંબેકો યાને તાઅલ્લુકાતે ઝાહીરી ઓર બાતીની દીલી મા-સીવાયે અલ્લાહકે છોડ. ઓર ઉનસે અસલી મોહબ્બત ન રખ. હાં, ખુદાકી મોહબ્બતકી વજેસે ઉનસે મોહબ્બત હો, તો કુછ મુઝાયેકા નહીં. ઇસ તરેહ દીલકો એક અલ્લાહીસે લગાકર, એક ઉસીકી તરફ ફરકર ઉસ હર. ઉસ ખુદા, ઉસ અલ્લાહકો યાદ કરનેકી ઓર ઉસકો મીલનેકી સીડી ચડ. ઓર ઇસ બાતકો જાન. કે ગંગાકો જાતે હેં, તો સબ કુછ મુંડા આતે હેં, "**ગંગા ગયે મુંડ આયે સીધ**" ઇસી તરેહ ઊસ હરસે, ઉસ ખુદા, ઊસ અલ્લાહસે, જબ જી લગાતા

હેં, ઓર પ્યાર જોડતે હેં, ઓર ઉસકે ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતકી ગંગામેં નહાતે હેં, તો ઓર સબ કુછ છોડના ઓર મુંડાના પડતા હે.

અય પ્યારે, અય પીસર, અય નુરે ચશ્મ, અય મુરીદ, અય તાલીબે સાદીક, જીકરે ઇલાહીકે તરીકેકી યે બાત સુનલે, ઓર ઇસકો સમઝ લે, કે અપને હીરદે, અપને મન, અપને જીમેં, અપને ખ્યાલમેં, અલ્લાહકે નામકા વીર્દ રખના ચાહીયે, ઓર કીસ તરેહ દીલમેં જીકરે ખુદા કરના ચાહીયે, કે જીસ તરેહ અપને ગુરૂસે, અપને મુરશીદસે, પાયા હો. ઇસ તરેહ ન કરે, કે ઓર કોઇ મુરશીદ ઓર ગુરૂકે સીવાયે બતાયે ઉસકો કરે. યા કીસી કિતાબસે દેખે, ઉસકે મુવાફીક કરે. નામ અલ્લાહ કા, ગુરૂ ઓર મુરશીદકા બતાયા હુવા રંગ લાતા હે. ઓર કીસીકા બતાયા હુવા કામ નહીં દેતા. ઇસલીયે કે મુરશીદ તો જીક્ર ઓર ઉસકા તરીકા ખ્યાલી હો, યા દુસરા, તાલીબકે મીજાઝે બાતીની ઓર ઇસ્તેઅ-દાદકો માલુમ કરકે મોવાફીક ઉસકે બતાતા હે. દુસરા ઇસ બાતકો કયા જાને? પસ મુરશીદ, અલ્લાહ કે નામકી ઝરબ લગાનેકી તરકીબ બતાવે, તો ફીર મુસ્તઅદ હોકર, દીલપર ઉસકો અયસા કુટ, કે જયસા ચાંવલ છડનેવાલા મુસલ લેકર ચાંવલ છડતા હે. ઓર ચાંવલકો ઉસકે છીલકેસે અલગ કરતા હે. ઇસી તરેહ તેરી રૂહસે જો નફસ લીપટ હુવા હે, ઊસપર અલ્લાહકે નામકી ઝરબેં લગાનેસે અલગ હો-જાયેગા. ઓર ફીર ઇશ્કે ઇલાહી, રૂહકે અંદરસે નીકલે ઓર જોશ મારે. જબ તુ હરકો ભજે, અલ્લાહકા જીકર કરે, તો ગીઆનકો, ફીકરકોભી જગાઓ, ઉસ જીકરકે માઅને ઓર મફહુમ પર, વકતે જીકરકે ખ્યાલસે નઝર રખો, ઓર અયસા ઇસ ગીઆનમેં

હુએ, કે બાહેર ઓર ભીતર, ખાતે પીતે સોતે જાગતે ઉસકો મત ભુલો, તાકે ઇસ મશ્કસે અયસા હાલ હો–જાયે, કે ઉસ હરેકા ઉસ પીયાકો " જબ ઢુંડે તબ અપને ઘર રે. " આંખેં બંદ કીં, ઓર અનવારે તજલ્લીયાત સામને આયે. નહીં નહીં ઇસ ગીયાનકે જગાનેસે અયસા હાલ હો–જાયે, કે આંખેં ખુલ્લી રહેં. ઓર અનવારે તજલ્લી-યાતે ઇલાહી નઝર આયેં. યે દૌલતે તજલ્લીયાત, યે માલે અનવાર તેરે બાતીનમેં હે. ઇસ માલ ઇસ દૌલતકો ચુરાનેકે લીયે ઇસકે પાસ ચોર લગે હુયે, ઓર દબકે હુયે હેં. જરા ગાફીલ હુવા, ઓર જીકરે ઇલાહીકો ભુલા, ઓર ઉન્હોંને ઉનકો ચુરાયા. અય મુસાફીર જાગ, ઓર જીકરે ઇલાહીસે ગાફીલ નહો, કે યહાં ઇસ આલમમેં ઇસ દુન્યામેં ફના હોનેસે પેહલે ચોરોંકા બડા ડર હે. ઇસ જાગનેકી ઇસ ગીયાનકે જગાનેકી તરકીબ યે હે, કે હીરદેમેં ખ્યાલમેં અપને જીમેં હરદમ ઓર હર સાંસ પર જીકર કરે. ઓર પાસે અનફાસ રખે. હર સાંસકા વાકીફે હાલ રહે. કોઈ સાંસ બીદુન ઉસકી યાદકે ન જાને દે. ઓર અયસા ઉસકી મશ્ક ઓર ખ્યાલમેં ગર્ક હો. કે બીન ધ્યાન, ઓર ઇસ પાસે અન-ફાસકે ઉસકો નીંદ ન આવે. અગર નીંદ આવેભી તો ઉસીમેં સોવે, ઓર સોનેમેં ખુદ બખુદ કસરતે જીકરકી વજેસે, ઓર હર દમ પર, ઉસકા ખ્યાલ રખનેકી વજેસે યે જીકર જારી રહે. ઓર અગર ખુદા ન–ખાસ્તા કીસી સબબસે વોહ બંદ હોજાયે, ઓર કબ્ઝ વારીદ હો જાયે , તો ગીયાનકો જગાના ચાહીયે, ઓર ઇસકા ખ્યાલ બાંધના ચાહીયે, કે મેં નહીં હું, વોહી હે, ક્યુંકે જબ નાઇકે પાસ કોઇ હજામત કરાનેવાલા નહીં હોતા, તો વોહ ઉસતરેકી ધારકોહી સંવારતા રેહતા હે, ઇસી તરેહ જબ કીસી તાલીબે હકકા જીકર, જો ખુદ

અખુદ હોતા હો, ઓર બંદ હોજાવે, ઉસકો ચાહીયે, કે ગીયાનકો જગાવે, ઓર ધ્યાનકો લગાવે, ઓર અસતગ-ફીરૂલ્લા અસતગ-ફીરૂલ્લા કસરતસે પરહતા રહે. ઓર મીસદાક ઇસકા બને, કે **"ઠાલા નાઈ ધાર સંવારે"** ફીર ઇસ બાતકો દો-બારા સુન, કે હરસે, ખુદાસે અલ્લાહસે, અયસા ગીયાન લગાવે, અયસી ઉસકી તરફ તવજ્જો તામ કરે, કે સુધ ઓર બુધ, હોશ ઓર ખ્યાલ સારે બીસરાવે, ઓર ભુલ જાવે, જબ અયસી કોશીશ કરે, તો વોહ અલ્લાહકા દોસ્ત પ્યારા, વલી બને. ઓર હર વકત વોહ ઉસકે જમાલકે દીદાર ઓર વીસાલમેં મસ્ત રહે. કયું કે ઇસકે દીલમેં હર વકત વોહ હર, વોહ ખુદા, વોહ અલ્લાહ, બસ ગયા હે, ઓર યે કાયદેકી બાત હે, કે **"મનમેં બસે સો સપના દિસે"** ખુદાસે, અલ્લાહસે, અયસા ગીયાન, અયસા ધ્યાન લગાવે, અયસી તવજ્જો તામ ઉસકી તરફ કરે, કે સારા હોશ ઓર અકલ અપની ભુલ જાવે, ઓર અપને હોશ ઓર અકલકી કુછ ખબર ન રહે, ખુદાકે સાથ ધ્યાન લગાના, ઓર પુરા ગીયાન ઉસકા કરના બડા બનજ બડા બેપાર હે, **"બનજ કરે તો હોવે શાહ."** જો કોઇ બેપાર કરતા હે, વોહ શાહ ઓર શાહુકાર લખપતી કરોડપતી હોજાતા હે. પસ અય તાલીબે હક, તુને અગર મોહબ્બતે અલ્લાહ, ઇશકે ઇલાહીકા દમ ભરા હે, ઓર ઉસકા નામ લીયા હે, તો ઇસકો આખીર તક નીબાહ. પુરા ધ્યાન ઓર ગીયાન ઉસકી તરફ કર.

અય તાલીબે હક, અગર તુ અલ્લાહકી માઅરે-ફત, હકકા ઇશ્ક, ખુદાકી મોહબ્બત, પુરી ચાહતા હે, તો ફીર તમામ આલમે શબાબ, ઓર જવાનીમેં અલ્લાહકી, ખુદાકી ઇબાદત કર,

ઉસકા જીકર કર, ઉસસે ધ્યાન, ઊસસે લવ લગા. કીસી વકત ઉસકો મત ભુલ. જો અયસા ન-કીયા, ઓર જવાનીકી મસ્તીમેં ઓર ગફલતમેં ઉમર બીત ગઇ, ગુજર ગઇ ચલી ગઇ, તો ફીર કહીં તેરા ઠામ ઠીકાના નહીં હે. વોહી હાલ હોગા, કે " ઉતરા શહના મરદક નામ. " જબ શહના યાને કોતવાલ શેહરકી કોતવાલીસે ઊતર જાતા હે, ઓર મૌકુફ હોજાતા હે, તો ઉસકા નામ ફીર મરદક પડ જાતા હે, કુછ ઇજજત ઓર આબરૂ ઊસકી નહીં રેહતી. ઓર કોઇ ઉસકો નહીં પુછતા, કે કહાં જુતીયાં ચટખાતા ફીરતા હે.

પસ જો કોઇ હરકે સંગ, ખુદાકે સંગ, અલ્લાહ કે સંગ, પુરા ધ્યાન લગાયે, ઉસકી તરફ અપની પુરી તવજ્જો કરે, તો વોહી પીયુકા, ખુદાકા, અલ્લાહકા પયગામ, વીસાલ પાતા હે. ફના ફીલ્લાહ, બકા-બિલ્લાહ હોજાતા હે. જબ પીયાકા પયગામ, ઉસકે અનવાર ઓર તજલ્લીયાત, અસમા વ સિફાતકા ઝુહુર ઉસને અપનેમેં પાયા, ઓર ફના-ફીલ્લાહ ઓર બકા-બિલ્લાહ વોહ હુવા, તો ફીર વોહ પીયા, વોહ ખુદા, વોહ અલ્લાહ, " ન છોડે ન છોડન દે " યાને નતો આપ ઉસકો છોડતા હે, ન ઉસકો છોડને દેતા હે. કયા અછછા હાલ હે, કયા અચ્છા વીસાલ હે. કયા અચ્છા પીયાકે સાથ બ્યાહ હે. ખુદા સબકો અયસા બ્યાહ અયસા સુહાગ નસીબ કરે. આમીન.

દુસરી બાર તાલીબે સાદીકકા જીકરો ઈબાદતમેં મશગુલ હોના, ઓર કુછ કામયાબ હોના.

યે ફરમાકર મુરશીદે કામીલને તાલીબે સાદીકકો રૂખસત કીયા,

ચુંકે મુરશીદે કામીલકી દુસરી સોહબતસે તાલીબે સાદીકકે બાતીનકી બનિસબતે સાબીકકે કુછ જીલા હો—ગઇથી, કે યે કાનુને કુદરત [નેચરલ લો] હે. કે કામીલકી હર સોહબત કુછ ન કુછ ઝંગ, તબીઅતસે દુર કરતી હે. તાલીબે સાદીક, બડી સર ગરમી ઓર ચુસ્તઅદીસે, ઊન કવાએદ ઓર તરીકોંસે, કે જો મુરશીદે કામીલને બતાયે થે. અપને કામમેં મશગુલ હુવા. ઓર ચુંકે સ-ઇદે અઝલી થા, ઇસ બારે દોયુમકે મુજાહીદોં, રીયાઝત અજકાર ઓર અશગાલમેં કામયાબ હુવા, કુછ આસાર ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતે ઇલાહીકે ઝાહીર હોને લગે. કે અલ્લાહકે નામ પર જી લગને લગા. ઉસપર ઠંડી સાંસ ભરને લગા, ઉસકે નામ પર અંદરસે જોશ આને લગા. જીક્રકે અનવાર જો દીલપર વારીદ હુયે, તો કારખાના દુન્યાકા સબ ખેલ તમાશા નઝર આને લગા. મગર યે બીમારી ફીરભી રહી. કે કભી કભી જો વલવલા ઓર જઝબ ઇશ્કે ઇલાહીકા દીલમેં ઉઠતા થા, તો હયા ઓર શર્મ. નંગો નામોસ, ઉસકે માને આતેથે. જઝબ વારીદ નહીં હોને દેતેથે. ઓર ઇસ બાતકો વોહ નહીં જાનતા થા, કે એક જઝબ અલ્લાહ તઆલાકે જઝબાતક અયસા રૂતબા રખતા હે, કે દોનોં જહાંકે અમલોંસે બડા હે.

તીસરા જલસા, તાલીબે સાદીક ઓર મુરશીદે કામીલકા.

ઇસ હાલકે અર્ઝ કરનેકે લીયે, તાલીબે સાદીક, ફીર હઝરત મુરશીદે કામીલકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા ઓર જઝબકે મુકદ્દમે.

જજબકે આસારકા હાલ અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદે કામીલ, ઇશ્કે હકીકીકે ઝુહુરાત, ઓર આસારકા હાલ સુનકર બહોત ખુશ હુયે. ઓર ફરમાયા, કે યે ઇશ્ક ઓર લાગ ઇસ કામકી જાન હે.

યાને જબ લાગ ઓર મોહબ્બત અલ્લાહસે લગ જાતી હે, ઓર ઇશ્કે હકીકી અપના ઝુહુર કરતા હે, તબકી પાર ઉતરતા હે. કયું કે ફીર હર અમલ, હર કામમેં ઉસકી નીયત અલ્લાહીકે વાસતે હોતી હે. વોહ એકકા ઓર યગાના હોજાતા હે. તબ દરગાહે ઇલાહીમેં બાર ઓર દખલ પાતા હે. સબ ખ્યાલાત ઓર સબ તમન્નીયાત ઉસકે ઉસ વકત સીમટ જાતે હેં. ઓર તેહ હોજાતે હેં. જબ બીરહા ઓર ઇશકે હકીકી દીલપર છા-જાતા હે, ઓર અપના કબઝા ઓર ગલબા કર લેતા હે, તો જમીને નુકસે બશરીયતકો અપને અનવારે કમાલસે છુપા દેતા હે. કયુંકે જબ રંગ આતા હે, તો સુફેદી છુપ જાતી હે. પસ જીસકે બદનમેં બીરહા, ઇશ્કે ઇલાહી, મોહબ્બતે હકીકી, અપની આગ લગાતી હે, તો ફીર ઉસકે બદનમેં ઉસકે બાતીનમેં જો કુછ પાતી હે, જયસે ખાહીશાતે નફસાની વયગરા હેં, બીન પુછે ઓર બગેર કીસીકે દર્યાફત કરનેકે જલાતી હે. જીસકો ઇશ્કે હકીકી, ઓર મોહબ્બતે ઇલાહીકી આગ જલાતી હે, તો વોહ અદમ ઓર ફના હોજાતા હે. ઓર ફના હોનેસે સારી મુરાદ, ખાહીશેં, ઓર સારી મુરાદેં, ઓર સારી આરઝુઓંકા મરજાના, ખુદી ઓર પીંદારે હસતીકા મરજાના હે. બાઝે બે-વકુફ, બાઝે નાદાન, યે સમઝતે હેં, કે મોહબ્બતે ઇલાહીસે સબ કુછ દુન્યાવી મુરાદેં હાસીલ હોતી હેં, ઓર જો કુછ માંગો મીલતા હે. આઓ ચલો, અહલ્લાસે મોહબ્બત લગાયેં, ફીર કીસી બાતકી કમી ન રહેગી. મીટ્ટીકા સોના બનાકર,

ચોંકા મેહલ બનાવેંગે. ઓર ઇસ ગરઝસે ઉસકી મોહબ્બતકા દમ ભરતે હેં. ઓર ઇસ રાહમેં કદમ ધરતે હેં. વોહ યે નહીં સમઝતે, કે યે ઇશ્કે હકીકી, મોહબ્બતે ઇલાહી, સીતલા (ચેચક) કી માઈ હે. સીતલાતો બચ્ચોંકો ખાતી હે, ઓર લેતી હે, દેતી નહીં. ઇસ તરેહ યે ઇશ્કે ઇલાહી, સબ નફસાની મુરાદોં, સારી તબઇ ખાહીશોંકો ખા-જાતા હે. દેતા કુછ નહીં હે. અપનાહી કદમ ઓર રંગ જમાતા હે. ઓર સબ કુછ ફના કરતા હે. ઇસિ ગરઝસે કે, હમ અવલીયા-અલ્લાહ બન જાઇંગે. તો ફીર સારી દુન્યા હમારે તાબે હો-જાયેગી. અલ્લાહસે મોહબ્બત લગાના બડી ખામ ખ્યાલી હે, જહાં ઊસસે મોહબ્બત લગાઇ, ઓર ઇશ્કે ઇલાહી આયા, ઓર ઉસને સબકો ખાયા. મગર યે હાલ ઉસ વકત હે, કે જબ ઉસકા ગલબા હો જાયે. ઓર જબ કુછ કુછ આસાર ઉસકે ઝાહીર હોં, ઓર બહોત કમજોર હો, તો થોડી બાતસે ઉસકા ઝુહુર રૂક જાતા હે. બઢને નહીં પાતા યે એક ખરાબી હે. જીસસે તાલીબે સાદીકકો બચના ચાહીયે. યે સુન-કર તાલીબે સાદીકને અર્ઝ કીયા, કે જીકરો ફીક્રસે યે હાલ હોગયા હે, જહાં કહીં અલ્લાહકા નામ સુનતા હું, યા અલ્લાહકા નામ લેતા હું, યા કોઇ તજલ્લી વારીદ હોતી હે, ઓર જજબા અંદરસે પયદા હોતે હે, ઓર બાતીનકી દેગમેં જોશ ઓર ઉબાલ આતા હે, મગર ફીર મુજકો શરમ આજાતી હે, ઓર યે ખ્યાલ આજાતા હે, કે અગર જજબેકે ગલબેસે મુઝપર વારેદાત હોગઇ, તો લોગ મુજકો ક્યા કહેંગે. ઇસ લીયે અંદરહી અંદર જજબા ઓર જોશે બાતીનકો રોકતા હું. યે સુનકર મુરશીદે કામીલને ફરમાયા, કે જબ અલ્લાહકે ધ્યાનકી, ઓર ઉસકે ખ્યાલકી, ઉસકે વીસાલકી ધુન લગ ગઇ, ઓર

તેરા ધ્યાન, તેરા ખ્યાલ હર વક્ત ઉસી તરફ રેહનેલગા, ઓર અયસા હાલ હો-ગયા, કે બીદુન ઉસકે ધ્યાન ઓર ખ્યાલકે બેચેની, ઓર બે-કરારી, ઓર બે-કલી રેહને લગી. ઓર ઉસકી પુરી ધુન લગ ગઇ. તો ફીર ગર્મ સર્દ એકહી રંગ હે. કીસ લીયે કે ગર્મ ઓર સર્દભી ઉસી વક્ત તક હે, કે જબ તક ઉસકે સાથ ધુન નહીં લગતી. અપને સાથ ધુન રેહતી હે. જબ ઉસકે સાથ ધુન લગ ગઇ, તો ગર્મ સર્દ એકહી રંગ હો ગયા. ઓર ઉસકી ધુનમેં ગર્મ સર્દકી ખબરહી નહીં હોતી. જબ યે હાલ હો-ગયા, તો "ફીર ક્યા સુઝે અયસા વયસા," ઓર કીસ તરેહ અયસે વયસે અછ્છે બુરેકા ખ્યાલ રહે. સચ હે. "નાચન નીકલી ધુંઘટ કયસા." જબ પીયાકે સાથ, અલ્લાહકે સાથ ધુન લગાઇ, તો ધુંઘટ કયસા. લોગોંકી શર્મ નંગો નામોસકા પાસ ક્યા રહે.

જો તુ હરકા ભજના, અલ્લાહકા જીકર કરના. ઉસકી મોહબ્બતમેં ફના હો જાના ચાહતા હે, તો અયસા ખુલકર ચલ, કે જીસસે શર્મકા બલ ઓર જોર ટુટ જાયે. યાને ઇસિ કામ કરનેમેં શર્મ ઓર લાજ માને નહો. બેધડક અપના કામ કર. જજબા આવે તો આને દે. વારેદાત હોવે તો હોને દે. અગર લોગોંકે મેહનોં ઓર તાઅનોંકા ખ્યાલ કરેગા. ઓર બાતીનકે જોશકો રોકેગા. તો ઇસિ લાજ ઓર શર્મસે કીયા કરાયા અકારત જાયેગા. જો કુછ હાસીલ હુવા હે, ઉસ્કો ખો-બેઠેગા. ભલા યે કયસા હોસકે, કે સાથકા સોનાભી ચાહે, ઓર મોંહકા છુપાનાભી.

પસ જબ તુને યે કામ શુરૂ કીયા, તો ખુલકર ચલ. ઇસ કામકે કરનેમેં કીસીકી લાજ ઓર શર્મ નકર.

તીસરી બાર તાલીબે સાદીકકા જીકર ઓર ઇબાદતમેં મશગુલ હોના, ઓર બાતનકી સફાઇમેં તરકકી કરના.

યે ઇરશાદ સુનકર તાલીબે સાદીક રૂખસત હુવા. ઓર અપને તંઈ વકતકો સોંપા, ઓર ઇબ્નુલ-વકત બના. આપસે આપ કામમેં લગા રહા. ઓર જબ બ-ઇકતઝાયે વકત મુકામે જીક્ર પર, યા કીસી ઓર જગા જજબા વારીદ હુવા, વારીદાત હોને દી. ઇસસે કુછ જજબા કુવ્વત પાને લગા. જીક્રભી અપના રંગ દીખાને લગા. ઓર જબ જીક્ર અપના રંગ દીખાને લગા, તો ઉસસે આઇ-નયે બાતીન, તાલીબે સાદીકકા જીલા પાને લગા.

આદમીકા આઇ-નયે બાતીન એક અજીબ નાદીર ચીજ હે. ઇસમેં તમામ આલમ ઓર ઉસકી સીફાતકા અક્સ પડતા હે. ઓર અલ્લાહ તઆલાકી સીફાતે કામીલાકા મઝહર હો જાતા હે. કયા અજબ બાત હે. કે હમ અયસા આઇ-નયે બેશ બહા અપની બગલમેં લીયે ફીરતે હેં. ઓર ફીર હમકો કુછ નઝર નહીં આતા. યે ઉસકે ઝંગ-આલુદ હોનેકા બાએસ હે, કે લઝ્ઝાતે હીસ્સી, ઓર ખાહીશાતે તબઇ, જીનમેં હમ રાત દીન હુએ હુયે હેં, અયસે તેજાબ હેં, કે ઉસ આઇ-નયેકે સતેહ રૂ-નુમાકો ખા-ગયે હેં. ઓર ઉસકી અસલી ઓર જાતી સફાઇ ઓર જીલાકો ચાટ ગઇ હેં. ઉસકો અયસા મયલા ઓર દાગદાર કર દીયા હે. કે કુછ ઉસમેં નઝરહી નહીં આતા હે. યા યું સમઝો, કે યે આઇ-નયે બાતીન એક લાલે બે-બહા હે. જો હમારે જીસમે

ઇનસાનીકી ગઠડીમેં બંધા હુવા હે. અફ્સોસ હે, હમારે ઇસ હાલપર, કે લાલે બે-બહા તો હમારી ગઠડીમેં બંધા હુવા હે, ઓર ફીર હમ ભુકે, મુફ્લીસ ઓર કંગાલ હેં. કયા અચ્છા ફરમાયા હે, મીરાં સૈયદ બીકન સાહેબ ચીશતી રહ, ને.

દોહરા.

ભીકા ભુકા કોઇ નહીં સબકી ગઠડી લાલ,
ગીરેહ ખોલ નહીં જાનતેં ઇસ બુધ હુયે કંગાલ,

હાયે હાયે, હમારાભી કયા હાલ હે! કે હમ અયસે માલદાર હેં, કે સારે જહાંકી કીમતકા લાલ હમારી ગઠડીમેં, યાને ઇસ્તેબ-દાદે બાતીનમેં અલ્લાહકી તરફ્સે ઉસકી હીકમતે કામીલાસે બંધા હુવા હે. ઓર એક વાકીફે હાલ ઓર કામીલને બતાભી દીયા હે, કે યે મનકા યાને લાલ તુમ્હારે દીલકા, કે જીસકો તુમને એક બેકદર પથ્થર સમઝા હે, લેકીન લાલ બેશ કીમત હે. જો તુમ્હારી જીસ્મકી ગઠડીમેં બંધા હુવા હે. તુમ કયું ભુકે મરતે હો, ફીર હમ ઇસ વજેસે મુફ્લીસ ઓર કંગાલ હેં, કે ઇસ ગઠડીકી ગીરેહ ખોલનાભી નહીં જાનતે હેં. ઇસ ગઠડીકી ગીરેહ મુરશીદકે બતાનેસે ઓર ઉસ જીકરો ફીકસે, કે જો મુરશીદ બતાયે, ઉસસે ખુલતી હે. ઓર હમ આપહી આપ કીતનીહી ટકકરેં મારેં, ઓર સર પટકેં, લેકીન કીસી તરેહ નહીં ખુલતી.

જબ ઇસ તરેહકા જીકરો ફીક અપના રંગ લાતા હે, ઓર ઉસ ઝંગકો, કે જો આઇ-નયે બાતીન પર, તેઅબે લઝ્ઝાતે હીસ્સી, ઓર બાહીશાતે તબઇસે લગ ગયા થા, ઉસકો દુર કરતા હે. તબ સાલીકે તરીકે ઇલલ્લાકો કુછ કુછ બાતેં નઝર આને લગતી હેં. મગર યે કોઇ

ફાએદા કુલ્લીયા નહીં હે, કે પેહલે કોનસી બાત નઝર આતી હે. કીસીકો કોઇ, ઔર કીસીકો કોઇ બાત પેહલે નઝર આતી હે. ઇસ વાસ્તે કે, સાલીકોં ઔર તાલીબોંકે બાતીનકી ઇસ્તેઅ-દાદ મુખતલીફ હોતી હે. ઔર ઇસી વજેસે ઉનકે મુકાશેફાત ઔર મુશાહેદાત--ભી મુખતલીફ હોતે હેં. બાઝોંકો પેહલે રોયાયે સાલેહા, યાને નેક ખાબ નઝર આને લગતે હેં. યાને બાતીનમેં જો કુછ તગૈયુર સીફાતકા હોતા હે, ઉસકી નકશબંદી કભી કભી આઇ-નયે ખ્યાલ પર ખાબમેં હો જાતી હે. યાને સુલુકસે પેહલે જબકે આઇ-નયે બાતીન, ઉસકા બીલકુલહી ઝંગ-આલુદ મોરચોંકા ખાયા હુવા થા. ખાબ જો કુછ નઝર આતા થા, વોહ હુકમ પરેશાન ખાબોંકા રખતા થા. અબ વોહ ખાબ સાલીકે મુબતદીકા અગરચે બ-વજે બહોત કુછ નુકસ, ઔર ઝંગે તબીઅત બાકી હોનેકે સબબસે, બીલકુલ તો એતેબાર નહીં રખતા. મગર નુર ઔર નાર, જીકસે આઇ-નયે બાતીનકી કુછ સફાઇ હો જાનેસે કુછ એતેબાર રખતા હે. ઇસ લીયે વોહ કુછ રોયાયે સાલેહા, યાને નેક ખાબમેં દાખીલ હો ગયા હે. ઔર ચુંકે અયસે સાલીકકો કે જીસપર કુછ કુછ આસાર, રોયાયે સાલેહાકે ઝાહીર હોને લગે. અવ્વલ તો યે તમીઝ કર સકે. કે કોનસા ઇસમેં મોઅતેબર હે. ઔર કયા હકીકતે હાલ ઉસકા હે ઔર કોનસા ગયેર મોઅતેબર, ખાબે પરેશાન હે. કયું કે અભી જો કુછ ખાબમેં નઝર આતા હે, વોહ રૂહકે દીદયે દુરબીનસે નઝર નહીં આતા હે. નકશબંદી સચ્ચી હોતી હે. ઔર કભી જુટી હોતી હે. સાદીક ઔર સચ્ચી તો ઇસ વજેસે, કે બાતીનકી કુછ સફાઈ હો ગઇ હે. કભી રૂહ કારગર હો જાતી હે. ખ્યાલ ઔર નફસ અપની બદરગી કરને નહીં પાતે. રૂહકે તાબે

હોકર સચ્ચાઇપર આ જાતે હેં. બાતીનમેં જો જીક્રકે અનવારસે સીફાતકા તબદ્દુલ વાકે હો-રહા હે. ઉસકી કીસી મુનાસેબત ઓર મુશાબેહતસે ખાબમેં ઉસકી નકશબંદી કર દેતે હેં. ઓર કાજીબ ઓર જુટી ઇસ વજેસે, કે અભી બહોત કુછ નુકસે તબીઅત બાકી હે. બસા અવકાત બાતીન પર ગલબા નફસ ઓર ઉસકે તાબેદાર ખ્યાલકાહી હોતા હે. ઉનકા અસલી કામ ઓર જાતી ખીદમત જુટી હે. ઓર જુટી બાતેં દીખાનેકા હે. જબ વોહ અપના કાબુ પાતે હેં, તો અપની બદરગીસે બાઝ નહીં આતે, ઓર સીવાયે જુટકે કુછ નહીં દીખાતે. મસલન દો રોજ બાદ કીસીકી જુતીયાં લગને વાલી હેં. તો નફસ ઓર ખ્યાલને ઉસકો ખાબમેં યે દીખાયા, કે વોહ કહીંકા નવ્વાબ હોગયા હે. દુશાલા સરસે બાંધા ગયા, ઓર ઉસકી બડી ઇજ્જત ઓર તવકીર હુઇ, ઇસલીયે અવ્વામકે ખાબકે નીસબત કેહતે હેં, કે ઉસકી ઉલટી તાબીર હોતી હે. ઓર યે શાજ ઓર નાદીર બાત હે, કે અવ્વામમેંસે કીસીકો ખાબ વોહ મોમીન હો, યા કાફીર. કીસી વક્ત ઇત્તેફાકન કોઇ ખાબ સચ્ચા નજર આવે. અયસી ઇત્તેફાકીયા ઓર શાજ ઓર નાદીર બાત, કુછ હુકમ નહીં રખતી હે. દુસરે સાલીક મુબતદીકો ખાબે મોઅતેબર ઓર ગયેર મોઅતેબરકી પેહછાન ઓર તમીઝમેં યે દીકકતભી પેશ આતી હે, કે બ-સુરતે સીદક ખાબકે વોહ ઉન મુનાસીબતોં ઓર મુશાબે-હતોંકો નહીં જાનતા. જીન મુનાસીબતોં ઓર મુશાબેહતોંમેં નફસ ઓર ખ્યાલ, અપની નકશબંદી કરકે ખાબમે ઉસ વાકેઅકો કે, જો બાતીનમેં હો-રહા હે, યા હોનેવાલા હે, વોહ દીખાતે હેં. ઇસલીયે સાલીકે તરીકે ઇલલ્લા મુબતદીકે લીયે, કે જીસપર અનવારે જીક્રસે અયસે ખાબે સાલેહા

શુર હોજાયેં. તરીકતમેં યે દસ્તુર, યે કાએદા ઓર યે કૂલ, કરાર દીયા ગયા હે, કે જો કુછ વોહ ખાબમેં દેખે, ઉસમેં ખુદ ફીકર નકરે. વકતે ખાસમેં ઉસકો અપને મુરશીદ, ઓર અપને હાદીસે અર્ઝ કરે. તાકે વોહ અપની કુવ્વતે બાતીનસે ઓર ઉસ તજરૂબેસે. કે જો ઈસ કામમેં ઉસકો હે, ઉસમેં તમીઝ કરે. ઓર બતાવે, કે કોનસી ગયેર મોઅતેબર હે. ઓર ખ્યાલ રખનેકે કાબીલ નહીં હે, જો સાલીક મુબતદી, ઇસ કાએદે પર અમલ નહીં કરતા, ઓર આપહી આપ અપને ખાબોંમેં તમીઝ કરતા હે. ઓર કભી ઇત્તેફાકીયા અયસાભી હોજાતા હે, કે જીસ ખાબકો ઉસને સચ્ચા જાના થા, વોહ સચ્ચા નીકલ આતા હે. તો ફીર વોહ અપની તમીઝ પર ભરોસા ઓર એતેબાર કર લેતા હે. ઓર ઇસ ગલતીસે કભી ગયેર મોઅતેબર. ઓર ખાબે કાઝીબા, યાને જુટે ખાબકો સચ્ચા જાન લેતા હે. ઓર બીગડ જાતા હે. ઓર જો સાલીક મુબતદી એહતીયાત કરનેવાલા હોતા હે, ઓર કવાએદે તરીકત પર ચલનેવાલા હોતા હે, તો વોહ અપની તમીઝ પર એતેબાર નહીં કરતા. મુરશીદસે ઉસકા હાલ અર્ઝ કરતા હે. ઓર જયસા વોહ બતાતા હે, ઉસપર યકીન કરતા હે.

ચોથા જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક પરભી અનવારે જીકસે, પેહલે રોયાયે સાલેહા યાને સચ્ચે ખાબોંકા મુકામ ખુલા. ઓર એક

રોજ ખાબમેં કયા દેખતા હે, કે ગધેસે લડ રહા હે, ઔર ગધા ઉસકો લાતેં માર રહા હે. ઔર ગધેને ઇસ તાલીબકો દબા રખ્ખા હે. જબ તાલીબે સાદીક, ખાબસે બેદાર હુવા, તો હયરાન ઔર પરેશાન હોકર, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા. ઔર ખાબકા યે હાલ અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે જીકરકી આગ જો સૌદાયે દીલસે બુખારે લતીફકે સાથ આઝામેં પહોંચતી હે, તો વોહ સબ ચીજોંકો, જો ઉસ જનાબકે લાયેક નહીં હોતી હેં, જયસે સીફાતે મજમુમા હેં, ઉનકો જલા દેતી હે. ઔર જીકરકા નુર, કે જો જીકરકી આગકે તાબે હે, ઉન ચીજોંકો, કે જો ઉસ જનાબકે લાયેક હેં, જયસે સીફાતે મહમુદા હેં. ઉનકો તાકત બખ્શતી હે. ઔર સાફ કરતી હે. પસ જીકરકી આગ ઔર નુર દોનોં સીફાતે જમીમાકો, હમીદામેં તબદીલ કરનેમેં અસર કરતે હેં. સાલીક મુબતદી ઉન સીફાતે જમીમાકો યાતો ખાબમેં, યા વાકેઅમેં ઉન હયવાનોંકી સુરતમેં દેખતા હે. કે જીનસે વોહ મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હેં. મુરશીદાંને કામીલને બડે બડે તજરૂબે ઔર મુશાહીદે વાકેઆતસે, કે જો ઉનકે તાલીબોં પર સુલુકે ઇસ્લામેં વાકેઅ હુયે હેં. ઉનસે યે બાત માલુમ કી હે.

સાલીકકે ખાબકી તાબીર.

શેહવતે ફરજી-ગધેસે મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હે. કે ઉસપરભી શેહવત ગાલીબ હોતી હે. સાલીક અપને બાતીનમેં

ઇસ શેહવતે ફરજીકો ગધેકી સુરતમેં દેખતા હે. અગર દેખે, કે ગધા ઊસકો ઇજા દેતા હે, ઔર ઉસપર હમલા કરતા હે. યા ગધા બહોત મોટા ઔર તાજા હે, ઔર ઊસપર બોજા લાદને ચાહતે હેં, લેકીન વોહ લાદને નહીં દેતા હે, ગીરા દેતા હે, તો ઇસસે સમઝ, કે શેહવતે ફરજી ઉસકે બાતીન મેં ગાલીબ હે. ઉસકે તોડનેકા ઇલાજ કરના ચાહીયે, ઔર કેશીશ ઔર મુજાહીદા કરકે ઉસકો તોડના ચાહીયે, ઔર અગર યે દેખે, કે ઉસકે પાસ ગધા હે, ઔર વોહ મરગયા હે, યા ઉસપર બોજ લાદકર કહીં લેજાતા હે, તો સમઝે કે, ઉસ શહવતે ફરજી પર બાતીનમેં ગાલીબ આ ગયા હે. ઉસકા જોર કમ હોગયા હે. ઇસી તરેહ યે બાત જાને કે, શેહવતે બાતીની-બેલ ઔર મેંઢેસે મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હે, કે કોઇ ઉસસે મગલુબ હોગા, તો બેલ ઔર મેંઢા ઊસકા વોહી હાલ કરેંગે, જો ગધેને કીયા. યાને ઉસપર હમલા કરાવેંગે, ઔર ઊસકો ઇજા દેંગે. હીર્સ ઔર લાલચ-ચુહે ઔર ચ્યુંટીસે મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હેં. જબ હીર્સ ઔર લાલચ કીસી પર ગાલીબ હેગી, તો ખાબમેં દેખેગા, કે ચુહા ઔર ચ્યુંટી ઉસકે રફીક હેં.

મુરશીદાંને કામીલને અપને તજરૂબોંસે દુસરે અખલાકે જમીમા, ઔર રજીલાકી બાબત ઇસ તરેહ ઇરશાદ ફરમાયા હે,

કુવ્વતે ગઝબી-કાલે કુત્તે ઔર રીંછસે મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હે.

બખીલી-ચુહેસે મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હે.

લાલચ-બંદર ઔર કુત્તેસે મુનાસેબત ઔર મુશાબેહત રખતી હે.

ગુરરી-ચીતેસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે. ત-લ-બે ઉલ્લુ, ઓર ઇંતાઅતે મરદુમ-શેરસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

હસદ-ભેડીયેસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતા હે.

જ્યાદા ચશમી-ચીતેસે મુનાસેબત રખતી હે.

મકરો ફ્રેબ-લુમડીસે મુનાસેબત રખતી હે.

કીના-વરી-ઉંટસે મુનાસેબત રખતી હે.

અદાવત-સાંપસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

જબાંસે લોગોંકો ઇજા પહોચાના—બીછ્છુસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

ખાતીરે શયતાનીયા—ઝંબુરસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

તાઅના-જની—મેંડક ઓર છીપકલીસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

ઇસીપર દુસરે હયવાનોંકો કયાસ કરલો, યાને જો સીફતે જમીમા જીસ હયવાન પર ગાલીબ હે, વોહ સીફતે જમીમા, ઉસ હયવાનસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે. ઓર ખાબમેં સાલીક મુબતદી પર ઉસ હયવાનકી સુરતમેં ઝાહીર હોતી હે. ઓર ઉનકે હાલતસે ઉસકા ગાલીબ યા મગલુબ હોના પાયા જાતા હે. મગર યેભી યાદ રહે, કે ગધેકો ખાબમેં મુરદા દેખ લીયા હે, તો બસ અબ શેહવતે ફરજી મરગઇ, ઓર ઉસકી તરફસે બે-ખટકે હોગયે. રીયાઝત ઓર મુજાહીદા જો ઉસકે તોડનેકે લીયે થા, વોહ છોડ દીયા, નહીં યે સીર્ફ એક બ્યાન હે. જો કાર આમદ હે,

રૂલ ઓર કાય-દયે અકલ યે હે, કે અગર સાંપકા સર કુચલનેસે મુરદા દેખો, તો ફીરભી ઉસકા સર કુચલેહી જાઓ, શાયદ વોહ દમ ન ચુરા ગયા હો. શાયદ વાકેઅમેં વોહ ન મરા હો, ઓર તુમ્હારા ઉસકો મુરદા સમઝના ગલતીયે ફહમ હો.

ઇસી તરેહ ઇન હયવાનાત પર ખાબમેં ગાલીબ આના, સપના દેખકર ઉસપર યકીને કુલ્લી ન કરલેના. કે જો સીફતે જમીમા ઉનસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે, બાતીનમેં વોહ મરગઇ હે. શાયદ કે વોહ ખાબ નફસકી બનાવટ હો. હકીકતમેં વોહ સીફતે જમીમા, બાતીનમેં ગલબા રખતી હો. ઓર નફસને જુટી શકલમેં જીસકા કામ અયસીહી જુટી નકશબંદીયાં કરનેકા હે, ઉસકો દીખાયા હો. પસ ઇસ મુકામપર રૂલ, ઓર કાય-દયે તરીકત યે હે, કે અગર સાલીક મુબતદી, ખાબમેં ઇન હયવાનોંમેંસે કીસી હયવાનકો અપને ઉપર ગાલીબ દેખે, તો ઉસ સીફતે જમીમા કે તોડનેકે લીયે બનિસબત સાબીકકે જ્યાદા ઓર સખ્ત મુજાહીદા કરે, ઓર અગર ઉસકે ઉપર અપને તઈં ગાલીબ દેખે, યા ઉનકો મુરદા દેખે, તબભી મુજાહીદાકો ન છોડે. ઓર કુછ ન-કુછ કરતા રહે. જબ વોહ મર જાઉંગે, યા દીલ ઓર બાતીનકે મયદાનસે ઉનકા ડેરા (ખેમા) ઉઠ જાયેગા, તો વોહ ખાબમેં દીખાઇ દેનેસે ખુદ બંદ હો-જાઇંગે. કયું કે " મનમેં બસે વોહી સપનેમે નઝર આવે " જબ મન ઓર દીલકી આબાદીસે ઉજડ ગયે, તો ફીર ખાબમેં આનેસે રેહ ગયે. ઉજડ જાનેસે મુરાદ યહાં દવામી ઉજડના હે, ન ચંદ રોઝા, કે કીસી બડી તાકત વાલે મુજાહીદે, ઓર ઝીક્ર ઓર ફીક્રને ઉનકો દીલસે ઉજાડ દીયા. ફીર જબ વોહ કમ હો ગયે, ઓર તાકત ઉનકી કમ હોગઇ, તો વોહ ઉજડે હુયે ફીર

આ–બસે, ઔર ખાબમે કીસી ન કીસી હાલમેં દીખાઇ દેને લગે, ઔર મીસદાક ઇસકે હુયે, કે "મનમેં બસે સો સપને દીસે." પસ સપના ઔર ખાબભી દીલકી આબાદીકા એક પરતવ હે. ઔર અકસ હે. ઇસ પરતવે, ઔર અકસી ઝુહુરસે, સાલીકાને તરીકે ઝલલા, તહજીબે અખલાકમેં લગે રેહતે હેં. ઔર અખલાકે જમીમાકી જડ મુજાહેદાત ઔર ઔર રીયાઝાત, ઔર જીક્ર ઔર ફીક્રસે ઉખાડતે હેં, નીરી બાતેંહી બાતેં નહીં બનાતે, યા યું સમઝો, કે યે ખાબો ખ્યાલ સાલીકે મુબતદીકે લીયે નફસકી બાતેં હેં. ઇસકે તમાશે પર જ્યાદા ધ્યાન નકરના ચાહીયે, ઇન બાતોંકો ઇસ તમાશેકો મત દેખો, ઔર અપને કામમેં લગો.

ચોથી બાર તાલીબે સાદીકકા જીકરમેં મશગુલ હોના, ઔર બાતીનકી સફાઇમેં તરકકી કરના.

યે સુનકર તાલીબે સાદીક, આદાબ બજા લાયા, ઔર હઝરતે મુરશીદસે રૂખસત હોકર, અપને મુકામ પર જાકર, અપને કામમેં મશગુલ હુવા, અબ તો કુછ ઔરહી રંગ આને લગા. એક તરફ ઇશ્ક બાતીનમેં જોશ મારને લગા, દુસરી તરફ નુરે જીક્ર અપના કામ કરને લગા, બાતીનકી રેલ ચલ પડી. રોયાયે સાલેહાકા તાર લગ ગયા, બહોત અચ્છે અચ્છે ખાબ નઝર આને લગે. ખાબમેં વોહ અજાયેબ સયેર હોને લગી, કે જો કભી દેખી ન સુની, મગર યે તાલીબ અબ કુછ ઉનકી તરફ ખ્યાલ નહીં કરતા. અપને કામ, યાને

જીક્રમેં ઓર રીયાઝતમેં લગા રેહતા હે, જીનકી બ--દવલત યે મુકામ નસીબ હુવા. ઇસ શએ રોજકી મેહનતકો બહોત કુછ મંઝીલેં બાતીનકી તય કર ગયા. ચું કે અકસર સાલીકોંકો રોયાયે સાલેહા, યાને અચ્છે ખાબમેં મુરશીદકી રૂહકે ફ્યેઝસે મદદ પહોંચતી હે. ઇસલીયે ઇનકો સુલુકે ઇલલામેં મુરશીદકી સુરત મુબારક ખાબમેં તરેહ તરેહસે નઝર આતી હે.

ખાબમેં મુરશીદકા નઝર આના.

કેહતે હેં, કે ઇસ મુકામ પર, સાલીકકા નફ્સ, બાતીનકી સફાઇસે પસ્ત ઓર પસે-પા હોજાતા હે. ઓર સાલીકકી રૂહકા નુર, મુરશીદકી રૂહકે ફ્યેઝસે ખુદ અપની તમાશા-ગીરી કરતા હે. ઓર તરેહ તરેહકે અજાયેબ વાકેઆત દીખાતા હે, વોહ સબ બાતીનમેં સચ્ચે હોતે હેં. ઝુટે નહીં હોતે. કીસલીયે કે નફ્સકા કામ ઝુટા હે. ઓર રૂહકા કામ સચ્ચા હે, પસ ફરઝ કીજીયે, કે જીક્રસે ઓર ઇબાદતસે, ઓર તરીકતકે અમલ બજા લાનેસે, ઇસ 'તાલીબે સાદીક પરભી, યે મુકામ બાતીનકી સફાઇસે ખુલા, તો નફ્સ પીછે પાઉ હટા, ઓર રૂહકા નુર અપના તમાશા દીખાને લગા, કભી ખાબમેં દેખતા હે, કે એક બડે લક ઓર દીક જંગલમેં ગીરફતાર હે, કીસી તરફ રાસતા નહીં મીલતા, ઓર એક સવાર ઘોડે પર ચડા હુવા આયા, ઉસને રાસતા બતાયા, ઓર ઉસ જંગલસે નીકાલા, ગઓરસે દેખા, તો હઝરતે મુરશીદ હેં, કભી દેખા, કે એક જંગલ-

મેં દરીંદોંને ઘેર લીયા હે, ઓર ચારોં તરફ ભેડીયે લીપટ પડે હેં. ઓર એક શખ્સ તલવાર હાથમેં લીયે હુવે આયા, ઓર ઉન ભેડીયોંસે બચાયા, જબ અછ્છી તરેહસે. દેખા, તો માલુમ હુવા, કે હઝરત મુરશીદ હેં. ખાબમેં બેદાર હુવા, ઓર હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હોકર, યે ખાબ અર્ઝ કીયા. ઈત્તિફાકસે ઉસકે દુસરે પીરભાઇઓંનેભી, કે જીનપર વોહ મુકામ ખુલા હુવાથા, ઓર અયસેહી ખાબ દેખેથે. ઓર જીનમેં મુરશીદકી સુરતને બડી મુશ્કીલમેં મદદ કીથી. ઉન્હોંનેભી ઉસ જલસેમેં અપને અપને ખાબોંકા હાલ હઝરત મુરશીદસે અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદને તાલીબાંને સાદીકકી તરફ મુખાતીબ હોકર ફરમાયા, કેઃ—

પાંચવા જલસા તાલીબે સાદીક ઓર મુરશીદે કામીલકા.

અય તાલીબે સાદીક, તુમને જો કુછ ખાબ દેખે, વોહ સચ્ચે થે, મગર વોહ શખ્સ, કે જીસકો તુમને દેખા, વોહ મેરા યે જીસમે ઉનસરી, જો તુમકો નઝર આ રહા હે, ઓર ખાકકા બના હુવા હે, યા યું સમઝો, કે, આગ, પાની, હવા, ઓર મીટ્ટીકા બના હુવા હે. યે નહીં થા, યે મેરા જીસમે ઉનસરી ઓર વોહ કે જીસકો મેં, મેં કેહતા હું. વોહ રાતકો બીસતરપર યહાં દુરીકી ચાર પાઇપર પડા રહે, ઓર દીન વાકેઆતકી, કે જો તુમ બયાન કરતે હો, ઉસકી મુઝકો ખબરભી નહીં, કે મેં નાકેસુલ હાલ, પાબંદે ખુર્દ ઓર નોશ હું. પીઠ પીછેકા

ઇલ્મ નહીં રખતા, આલીમે-ગેબ જાતે બારીહી હે. ઓર એક વકતમે મેરા જીસમ ઓર શખસે ઉનસરી દસ જગા ઝાહીર નહીં હો-સકતા. મગર હાં. અલ્લાહ તઆલાને અપની કુદરતે કામીલાસે એક આલમ બનાયા હે. કે જીસકો મીસાલ કેહતે હેં. વોહ આલમે અરવાહસે નીચે, ઓર આલમે ઇજસામમે ઉપર હે. ઉસમેં હર શખસકી હજારોં સુરતેં રેહકી હોતી હેં. ઉન સુરતોં કો અલ્લાહ તઆલાને કુવ્વત બખશી હે, કે વોહ એક આનમેં સો જગા, યા હજાર જગા એકહી સુરત સે ઝાહીર હો-સકતી હે. જીસપર અલ્લાહ તઆલા, અપની રહમત કરતા હે, ઉસપર ઉસકે મુરશીદકી સુરતે મીસાલી રૂહીકો ઝાહીર કર દેતા હે. ઓર બાતીનમેં ઉસકી રહમતે કામીલા ઉસકી દસ્તગીરી કરતી હે. અગરચે ઉસ મુરશીદકો ઉસકી ખબરભી નહીં હોતી. ઓર અગર હોતીભી હે, તો આલમે અરવાહમેં હોતી હે. આલમે ઇજસામમેં નહીં, પસ યે સબ ઉસકી કુદરતકે ખેલ હેં. જો બાતીનમેં હો-રહે હેં. અગર મુઝકો કીસી મોકેપર ખાબમેં દેખતે હો, યા તો અપની અરવાહકો દેખતે હો, જો મેરી શકલ બનકર તમાશા કરતી હે. યા મેરી સુરતે માસાલીકો દેખતે હો, જો ઉસકે કબઝયે કુદરત ઓર ઇરાદતમેં હે. યે ખ્યાલ કભી ન કરના, કે મેરા જીસમે ઉનસરી કહીં આતા જાતા હે, હાં કામેલીન અયસેભી હેં. કે અપને જીસમે ઉનસરીકો આનન ફાનનમેં બહોત દુર લે જાતે હેં. મગર તાહમ વોહ જીસમે ઉનસરી, એકહી જગા હોગા, દુસરી જગા નહોગા, દુસરી જગા અગર નઝર આયેગા, તો સુરતે મીસાલી ઉસકી હોગી, સુરતે ઉનસરી નહોગી.

ઓર અયસે કામેલીનભી હેં, કે અપની સુરતે મીસાલીસે જહાં ચાહેં, ઓર જીતની જગા ચાહેં, વહાં ઇરાદતન ઝાહીર હેં, ઓર

સબકી એક શકલ એક આનમેં હોજાવે ફીર ઉન સબમેંભી જીસમેં ઉનસરી એકહી જગા પર હોગા.

નકલ—હે, કે હઝરત ખ્વાજા અઝીઝાં અલી રામતની રહ, કી એક રોજ તેરા જગા દાઅવત હુઇ, આપ આને વાહીદમેં સબ જગા દાઅવતમેં મૌજુદ થે એક જગા આપકા જીસમેં ઉનસરી થા. ઓર બાકી જગા સુરતે મીસાલી રહી થા.

"**નફહતુલ ઇન્સ,**" મેં મવલાના જામી રહ, ને ફરમાયા હે, કે હઝરત શેખ મુહરરેહ મીસરી રહ, કો એક શખ્સને અરફેકે દીન અરફાતમેં દેખા થા, ઓર ફીર હજસે વાપીસ આકર, એક દુસરે શખ્સસે ઉસને જીકર કીયા, કે મેંને હઝરત શેખ મુફરરેહકો અરફેકે દીન અરફાતમેં દેખા થા, ઉસ શખ્સને કહા. કે મેંને અરફેકે દીન ઊનકો યહાં ઘર પર સુબોહસે શામ તક દેખા થા. દોનોંને કસમ ખાઇ, કે જો હમમેં ઝુટા હો, ઉસકી જોરૂ પર તલાક. આખીર વોહ દોનોં શખ્સ ઇસ બાત પર ઝગડતે હુયે, હઝરત શેખ મુફરરેહ રહ. કી ખીદમતમેં હાઝીર હુયે, ઓર યે હાલ અર્ઝ કીયા. આપને ફરમાયા, કે તુમ દોનોં સચ્ચે હો, કીસીકી જોરૂ પર તલાક નહીં પડી.

એક સાહેબ અકાબરીહમેંસે ફરમાતે હેં, કે મુઝકો યે હાલ સુનકર બડા તાઅજજુબ હુવા, કે દોનોં સચ્ચે કયુંકર હોસકતે હેં. મેંને હઝરત શેખ મુફરરેહ રહ, સે પુછા, કે હરઝત, ઇન દોનોંમેંસે એક સચ્ચા થા, ઓર દુસરા ઝુટા. ફીર કયુંકર અકભી જોરૂપર તલાક નહીં પડી ? વહાં એક જમાઅતે ઉલમા હાઝીર થી, આપને ઊનકી તરફ ઇશારા કરકે ફરમાયા, કે ઇસકા જવાબ દો. કીસીને ઇસકા જવાબ કાફી ઓર ઓર સાફી નહીં દીયા, ઇસી અસનામેં જવાબ ઇસકા મુઝપર ઝાહીર હુવા. શેખ રહ, ને મેરી તરફ ઇશારા કીયા, કે તુમહી

જવાબ દો. મેંને કહા, કે જબ વલી વીલાયતકા દરજા પાતા હે, ઓર અપસી કુવ્વત ઉસકો અતા કીજાતી હે. કે વોહ અપની રૂહાનીયત કીસી સુરતમેં મુસવ્વર કર સકે, તો હો સકતા હે, કે શખસે હાજીને હઝરત શેખકી કોઇ સુરત ઊસ સુરતોંમેંસે દેખી હો, ઓર ઘર પર દેખને વાલેનેભી ઊનમેંસે કોઈ સુરત દેખી હો. દોનોં દેખનેમેં સચ્ચે હોં. ઇસ લીયે કીસીકી જોરૂપર તલાક નહીં આઇ. શેખ મુફ્રરેહ રહ, ને સુનકર ફરમાયા, કે જવાબ સહીહ યે હે, કે જો તુમને દીયા હે.

હઝરત શેખ અકબર મોહયોદ્દીન બીન અલ અરબી રહ, ને અપને રીસાલોંમેં લીખ્ખા હે, કે મેંને તાય-ફ્યે અવલીયા અલ્લાહમેં બાઝોંકો દેખા હે, જીનકી સુરતે રૂહાનીયત, સુરતે જીસમાનીકી તરેહ કામ કાજ કરતી થી, ઓર ઉસીમેં રહેતી થી, લોગ યે સમઝતે થે, કે યે ઉનકી સુરતે જીસમાની હે, ઓર ઉસકો દેખકર કેહતે થે, કે હમને ફુલાન સાહેબકો દેખા, અગરચે વોહ ઉનકી સુરતે જીસમાની નહીં થી. હઝરત અબદુલ્લા મોસલી રહ, કા ભી યેહી હાલ થા, જો મશહુર કઝીબુલ-બાન મોસલી હેં. શેખ અબદુલ્લા યાફઇ રહ, ફરમાતે હેં, કે સુના ગયા, કે મોસલકે એક કાઝી સાહેબ હઝરત કઝીબુલ-બાન મોસલી રહ, કે હાલસે મુનકીર થે. એક રોજ ઉન્હોંને શેહરકે કીસી કુચેમેં દુરસે હઝરત કઝીબુલ-બાન રહ, કો આતે દેખા, ઓર અપને જીમેં કહા. કે આજ ખુબ મોકા હે, ઇનકો પકડકે હાકીમકે રૂબરૂ લે-ચલેંગે. ઓર ઇનકા સબ હાલ કહેંગે. કાઝી સાહેબ અપને જીમેં યે બાત કેહ રહેથે, કે કયા દેખતે હેં, કે કઝીબુલ બાન મોસલી સાહેબ તો નહીં હેં, એક પેહલવાન ચલા આતા હે. કુછ થોડા આગે ચલે, તો કયા દેખતે હેં, કે વેઃ પેહલવાનભી નહીં,

એક એરાબી હે ઓર જબ વોહ કાઝી સાહેબકે પાસ આયે, તો કાઝી સાહેબને દેખા, કે એક ફકીહ હેં. ઓર કાઝી સાહેબસે કહા, કે કાઝી સાહેબ ઇન ચારોંમેંસે કોનસે કઝીયુલ્લ–બાનકો હાકીમકે પાસ લે જાઓગે, ઓર સજા દીલવાઓગે ? કાઝી સાહેબ, યે સુનકર શરમીંદા હુયે. ઓર તોબા કરકે મુરીદ હુયે.

અયસેહી કામીલોંકે ઓર બહોતસે સચ્ચે એહવાલ હેં. જો સુરતે રૂહાનીયતસે સુરતે જીસમાનીમેં ઝાહીર હોતે હેં. મગર તરબીયતે મુરીદોંમેં રેહોંકા મુખતલીફ હાલ હે. કીસીકો તો અપની રૂહકી બાતીની કુવ્વત કી, કે વોહ કયા કર રહી હે. ઉસકી ખબર હે જાતી હે. ઓર કીસીકો નહીં હોતી. કોઈ ઇરાદતન અપની કુવ્વતે રૂહાનીસે તરબીયત ઓર દસ્તગીરી તાલીબોંકી કરતા હે. ઓર કીસીકી રૂહ બીલા ઇરાદા ઉસીકે, મીન જાનીબે અલ્લાહ, કીસી મુરીદ ઉસકેકી બાતીનમેં મુરબ્બી હો–જાતી હે, ઓર ઉસકી તરબીયત ઓર દસ્તગીરી કરતી રેહતી હે. ઓર અપને તમાશે દીખાતી હે, મગર તુમહારા કામ યે હે, કે જબ અયસી દસ્તગીરી દેખો, તો અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર કરો. ઉસીકી કુદરત ઓર હુકમકા સબ ખેલ સમઝો. ઓર મુઝકો ખાકીહી જાનો ઓર અયસી બાતોં પર ખ્યાલ ન કરો. અપને કામમેં લગે રહો. ઉસકી તરફ અયસી તવજ્જો કરો, કે ઓર સબ કુછ ભુલ જાઓ.

જો કોઇ દાના. ઓર અકલમંદ હોતા હે, વોહ સબસે પેહલે ખુદાકી તરફ, અલ્લાહકી તરફ તવજ્જો તામ કરતા હે, વોહ ઓર કીસી તરફ ખ્યાલ નહીં કરતા. જબ ઉસસે ઉસકી મુરાદકી ગોદી ભરજાતી હે, યાને આપ ફના ઓર અદમ હોજાતા હે, ઓર ઉસકો

હરતી બાકી નહીં રેહતી, ઓર ઉસ આઇનયે અદમમેં ઉસ ખુદા, ઉસ અલ્લાહકી સીફાતકા ઝુહુર હોતા હે. તો ફીર ઉસ ખુદાસે રૂખસત ઓર ઈઝાઝત પાતા હે. કે દુસરોંકો ઇરશાદ, ઓર તરબીયત કરે. અપને અપને ઘર અપની, અપની ઇસ્તેઅદાદ ઓર કાબેલીયતકે મોવાફીક જો રોજે અઝલસે ઉનમેં રખ્ખી ગઈ હે, ઉસકી ઇજાઝત મીલતી હે. ફીર ઉસકા યે હાલ હોતા હે, કે "**દેસ ચોરી પરદેસ ભીક.**" યાને દેસમેં ચોરી કરતા હે. ઓર પરદેસમેં ભીક માંગતા હે. દેસ વોહ હે, કે અપના મુરશીદકા કલ્બે મુબારક, કે જહાંસે અનવારકે મોતી ચુરાતા હે, ઓર પરદેસ વોહ હે, કે આલેમુલ ગયેબ ઓર કલ્બે મોહંમદી જહાંસે સબકો અનવારે મોહંમદીકી ભીક મીલતી હે. દેસમેં વોહ ચોર હોતા હે. ઓર પરદેસમેં ભીકારી, યે સબ પુરી તવજ્જો, પુરા ધ્યાન કરનેસે મીલતા હે. ઓર વોહી ઇસ મરતબેકો પાતા હે, જો મુસ્તઅદ હોકર, ઝુલમાની ઓર નુરાની પરદોંકો ફાડતા ઓર દુર કરતા જાવે, જો ઉસ પ્યારેકે મોંહ પર ઘુંઘટ હે. જો કોઇ પુરા મરદ હોકર, પુરી હીમ્મત કર કર, ઓર કીસી તરફ ખ્યાલ ન કર કર, એક ઉસીકી તરફ ધ્યાન લગાકર, ઉસ હરકી તરફ, ખુદકી તરફ, અલ્લાહકી તરફ ચલેગા. ઓર ધાવા કરેગા, ઓર હરદમ તવજ્જો તામે ઇલલ્લા રખ્ખેગા, તો ઉસકો ખુદાયે તઆલા, અપના વિસાલ દેગા. યાને અપની તજલ્લીયાં દીખાવેગા, ઓર બંદેકે ઓર અલ્લાહકે દરમ્યાન જો સત્તર હજાર પરદે ઝુલમત ઓર નુરકે પડે હુયે હે. ઉનમેંસે બકદ્ર ઉસકી ઇસ્તેઅદાદ ઓર કાબેલીયતકે દુર કરેગા. પસ તુભી ઇન બીચકે ઘુંઘટ ઓર પરદોંકો ગીન ગીનકે ફાડ, ઓર કોશીશ ઓર હીમ્મતસે અચસે અચસે અમલ ઓર અજકાર કર, કે

જીનસે યે પરદે ઉઠતે ચલે જાવેં. ઓર ઉત્તર યાને શીમાલકી તરફસે (જીસકી મતલબ જાતસે હે.) નુરકી ઘટા આયે. ઓર તુઝપર નુરકા મેંહ બરસાયે. કયુંકે જબ શીમાલસે ઘટા આતી હે, તો ફીર મેંહ બરસાનેમેં દેર નહીં લગાતી.

જબ સારે રેલે ઓર સારી મુસીબતેં, જો ઇસ રાહે સુલુકે ઇલલ્લામેં પેશ આતી હેં, ઉન સબકો ઝીલ લેગા, ઓર સેહ જાયેગા, તબ ભેદી ઓર બાતીની તરીકે ઇલલ્લાકો ખોલ સકેગા. ઓર હકીકતે હાલ બતાયેગા. ઓર યે હાલ હોગા, કે ઉસ પીયાકો, ઉસ મહબુબકો જહાં ઢુંડેગા, ઓર જીસ ચીજકી તરફ દેખેગા, વહાંહી ઓર ઉસી જગા વોહ મીલ જાયેગા. યાને ઉસીકા ઝુહુર, ઉસીકે અનવારકો પાયેગા. કયુંકે ઇસ મુકામ પર પહોંચ કર મન ચંગા, ઓર કલ્બ કુદુરતે બશરીસે સાફ હોજાતા હે. યાને તજકીયે નફસ ઓર તસફીયે કલ્બ હોકર, દીલ યાને બાતીન આદમીકા મીસ્લ આઇનેકે સાફ બનજાતા હે. ઓર ઉસમેં ઉસકા જમાલ નઝર આજાતા હે. ઇસી મુકામ પર કેહતે હેં, કે "મન ચંગા તો કઠરોટમેં ગંગા." કે કીસીકા મન ઓર દીલ ચંગા હે, તો કઠરોટ યાને કાઠકા પ્યાલા પાની ભરનેકાહી ગંગા હે. ગંગા જાનેકી ઝુરૂરત નહીં. ઓર કઠરોટમેં જો મન ચંગા, ઓર કલ્બ સાફ હે, તો ગંગા યાને અનવારે જાત આજાતે હેં. ઓર ઘર ગંગા હોજાતી હે. જીસ તરેહ ચાહો નહાવ, ઓરોંકો ઉસકા પાની પીલાઓ, યા નહલાઓ, મગર યે બાત યાદ રહે, કે ઊન પરદોં ઓર ઘુંઘટોંમે સબસે બડા પરદા ઓર ઘુંઘટ તાલીબકી "મે" ઓર "મીર" હે. "મેં," સે યે મુરાદ હે, કે તાલીબ અપની હસ્તીકા કુછભી ખ્યાલ નહીં કરતા, ઓર બાત બાતમેં મેં. મેં,

કેહતા હે. યે "મે," એક બડા સુદદા ઉસકે બાતીનમેં હે. જો ફયઝાં ને નુરકો રદ્દ કરતા હે. મગર ઇસ "મે" કા તોડના આસાનભી નહીં હે. બડી મુશ્કીલસે ટુટતા હે, હઝરત શાહ ગુલામ હુસેન સાહેબ મહમી રહ, ફરમાતે હેં, કે તુ વોહ તાકત રખતા હે, કે લોહેકા કીલઆ તોડ ડાલે, ઔર યે બોદીસી ઔર પુરાની દીવારે હસતી, કે જો હીમ્મત વાલોંકે એક ધક્કેસે ગીર પડતી હે, ઉસકો તુ તોડ નહીં સકતા હે. લેકીન ઇસ દીવારકી આડમેં શેહરે અનવરાબાદ હે. (યાને નુર છુપા હુવા હે.)

"મીર," સે યે મુરાદ હે, કે તાલીબ ફના હોને વાલી ચીજોંકા ખ્યાલ રખતા હે, ઔર યું કેહતા હે, કે મેરા ઘર, મેરા માલ, મેરી જાન, મેરી અવલાદ, સબકી મીર ઔર મીલકીયતે હકીકી, અપનીહી બતાતા હે, ઔર યે જાનો માલ, અસબાબ ઔર અવલાદ, જીસકી હકીકી ઔર અસલી મીલકીયત હે, ઉસકી કેહતે હુયે શર્મ આતી હે, યે બડા પરદા ઔર ઘુંઘટ હે, ઇસકો ખુબ જાનલે, કે જો કુછ તુઝકો અપને બદનમેં યા ઉસસે બાહેર અપના દીખાઇ દેતા હે. ખાહ વોહ જીસમ હે, ખાહ જાન હે, ખાહ જાન હે, ખાહ વોહ માલ યા અવલાદ હે, ઉસમેં તેરા એક તીનકાભી નહીં હે, ઔર તુ જો ઉનકો ફીલ હકીકત મેરા મેરા બતાતા ઔર કેહતા હે, યે તેરી બડી નાદાની, ઔર બે-વકુફી હે. કે પરાઇ ચીજકો અપની બતાતા હે. આખીર એક વકત ઉનકો છોડેગા, ઉસ વકત સબ હકીકત ખુલ જાવેગી. ઔર રોયેગા. તેરાભી વોહી હાલ હે. પરાયે ધન ઔર પરાયે માલકો ચોર બે-વકુફ રોતા હે. ઔર યે નહીં જાનતા, કે યે પરાયા માલ હે, કે જીસકો મેં રો રહા હું. મેરા દર અસલ

નહીં હે. અય તાલીબે સાદીક, ખુબ સમઝ, ઓર ખુબ સોચ, કે જો કુછ આલમમેં હે, ખાહ ઝાહીરમેં યા બાતીનમેં હે. યે સબ ઉસીકા નુર, ઉસીકા ઝુહુર. ઉસીકી હસતી હે, દુસરા કોઇ ઉસકી ગોતકા નહીં. યાને ઉસકા ગોત જો હસ્તી મુસ્તકીલ બજાતે ખુદ કાયમ હે. ઓર કોઇ હસ્તીયે મુસ્તકીલ બ-જાત નહીં રખતા. ઉસીકી હસ્તીસે, ઉસીકે નુરસે કાયમ ઓર ઝાહીર હે. હાં. જીસકો આંખે અકલે કુલ્લીકી અલ્લાહ તઆલા, અતા ફરમાતા હે, ઓર બીચકે ઘુંઘટ, બીચકે પરદે, ઊસકે સામનેસે ઊઠા દેતા હે, ઉસકો યે બાત ઝાહીર નઝર આતી હે. કે સીવાયે હસ્તીયે હક, વુજુદે મુતલકકે ઓર કીસીકી હસ્તી ફીલ વાકેઅ નહીં હે. ઓર સબ અપની જાતસે નેસ્તો નાબુદ હેં. ઉસીકી હસ્તી ઓર નુરસે કાયમ ઓર ઝાહીર હેં. મવલાના જામી રહ, ફરમાતે હેં. "હસ્તભી તુહી હે, ઓર હસ્તીયે મુતલકભી તુહી હે. હસ્ત જો ફીલ-વાકેઅ હસ્તી હે, અલ-હક ઓર કસમ બ-ખુદા તુહી હે, હમારી હસ્તીકા ઝંડા તેરી હસ્તીકે સામને અયસા પસ્ત ઓર નીચા હે. કે હમારી હસ્તીકો હસ્તી કેહનાહી બજા હે. કયું કે જો કુછ હે, વોહ આપહી આપ નહીં હે. તેરી હસ્તી કે સાથ હે. પસ "યે સગરી હે હરકી જોત" દુજા નાહીં ઉસકે "ગોત." હાં, અંધા ઢુંડે ઉસકી છાયા" યાને જો અંધા હે, ઓર નાકેસુલ હાલ, ઓર જીસકો ઊસકી જોત નહીં સુઝતી, ઉસકી તજલ્લી નઝર નહીં આતી, વોહ ઉસકી છાયા, ઓર ઊસકે સાયે યાને હસ્તીયે મોહુમી ઓર અકસકો ઢુંડતા હે. ઓર ઉસ સાયેકો એક અસલ ઓર મુસ્તકીલ વુજુદ માનકર ઉસકો ઢુંડતા હે. આઇના ઓર આરસી ઉસીકો બનાતા હે. હા-લાંકે ઉસકી જોત, ઉસકા નુર,

હસ્તીયે મુસ્તકીલ, આફ્‌-તાબકી તરેહ રૌશન હે, ઔર નઝર આ-રહા હે. ફીર "હાથ કંગનકો આરસી કયા". યાને કંગન જો હાથમેં પડા હુવા હે. ઉસકી હસ્તી ઔર નુરકા, કે જો હમમેં ઝુહુર હે, ઉસકે દેખનેકો આરસી ઔર આઇનેકી કયા ઝુરૂરત હે. મગર નાકે-સુલ હાલોંકો ઇસકા યકીન, કે "યે સગરી હે હરકી જોત." બડી મુસ્કીલસે આતા હે, બલ્કે અકસરકો નહીં આતા. હાં, જો મુરીદ સાદીકુલ એતેકાદ હોતા હે, ઉસકા મન મુરશીદકે ઇરશાદોંસે પકતા ઔર પરવરીશ પાતા હે. વોહ ઇસ બાતકો યકીન કરકર, ઉસપર અમલ કરતા હે ઉસપર યે અચંબેકી બાત, કે હમારી હસ્તી મોહુમા હે. ઔર ઉસકી હસ્તી મુસ્તકીલસે ઉસકા ઝુહુર હે, વોહ ખુલ જાતી હે. ઔર યે અચંબેકી બાત કયા હે? કયુંકે તરેહ તરેહકે અચંબેકી ઔર અજાયેબ બાતેં ઇસ રાહે સુલુકે ઇલલ્લામેં મુકામ મુકામ પર ઉસપર ઝાહીર હોતી હેં. ઔર સબસે બડે અચંબેકી બાત યે ઝાહીર હોતી હેં. કે ઇસ્કે ઇલાહી કહીં બાહેરસે નહીં આતા, ઉસકે અંદરહીસે પયદા હોકર અયસા જોશ મારતા હે, કે ઉસકી હસ્તીકો ભુલા દેતા હે. મેં, મેં, તેં, તેં, સબ ખાજાતા હે, વોહી, વોહી, રેહ જાતા હે, ઉલટી ગંગા બેહને લગતી હે. ઔર યે બડે અચંબેકી બાત હે, કે ગંગા ઉલટી બહે, યા યું સમઝો કે ઓલતીકા પાની મગરીકો જાને લગતા હે. ઔર યે બડે તાઅજ્જુબકી બાત હે, કે ઉપરસે નીચેકો આતા હે,

ઇસલીયે જબ પાની છપ્પર પર બરસતા હે, તો ઉસકી મ-ગરીસે, કે જો ઉસકે સરપર બંધી હુઇ હોતી હે, વોહ ઓલતીકી તરફ યાને ઉસ જગા આતા હે, કે જહાંસે પાની છપ્પરસે ટકતા હે,

ઓર યહાં ઓલતીસે મગરીકી તરફ, યાને નીચેસે ઉપરકી તરફ જાને લગા, કયુંકે મેં, મેં, તેં. તેં, જો પેહલે અપની ઓર દુસરેકી હસ્તી મુસ્તકીલ ઓર રાયે હસ્તી હક સમઝકર કહી જાતીથી, વોહ નહીં રહી. વોહી, વોહી, રેહ ગયા હે. પેહલે ઇઝાફતે હકીકી સબ ચીજોંકી અપની તરફ કીજાતી થી, અબ યે ઉસસે ઉલટી બાત હો ગઇ, કે જાતે હકીકી તરફ ઉસકી ઇઝાફતે હકીકી, ઓર અપની તરફ ઇઝાફતે મીજાજી, હર બાત ઓર હર કલામમેં કરને લગા. મીજાજ મેં હકીકતકા ઝૂહુર હોગયા. ઓર મેં-પના જાતા રહા.

જબ તેરા મેં-પના. તેરી ખુદી, ટુટી પાવે, યાને ટુટ જાવે, ઓર કુછ ન રહે, ઓર ફના હોજાવે, ઓર અયસા હાલ હોજાવે, કે અપના મેં-પના ઓર મીર પનાકો બિલકુલહી ભુલ જાવે, ઉસીકી મેં ઉસીકી હસ્તીયે હકીકી યાદ રહે. મેંકી જગા તુહી, તુહી, કહે, ઓરફીર તુહી [redacted] તુભી નરહે, ઉસકોભી ભુલ જાવે. ઓર અન કેહની કહે. તબ વોહ હર, ખુદા, અલ્લાહ, સબકા પ્યારા તેરે બાતીનમેં સમાયેગા. ઓર અપની તજલ્લીયાં, અપને જલવે, અપને અનવાર તુઝકો અયસે દીખાવેગા, કે તુ એક એક પર સો સો બાર, કુરબાન ઓર સદકે ઓર ફના હો. જાવેગા. ઓર જો તેરી મેં બિલકુલ નટુટી, ઓર તુને બક્ષ ખાયા, ઓર રાસતા સુલુકે ઇલલ્લાકા ભુલ ગયા. ઓર ઉસકી મેંભી કહી, ઓર અપની મેંભી. ઉસકી હસ્તી મુસ્ત-કીલ સમઝી, ઓર અપની ભી. ઉસ્કી હસ્તીયે મુસ્ત-કીલમેં સાઝી, ઓર શરીક બના, હાલાંકે વોહ " વહ્દહુ, લા શરીકા લહુ " હે, અગર યે બાત હુઇ, તો ફીર એંટ આવેગી, ઓર વોહ એંટ જાવેગા.

ઔર વોહી બાત હોગી, કે જીસ બાતકા ડર હે, વોહી પેશ આવેગા. ફના-ફિલ્લા બકા બિલ્લા, નહોગા.

જબ અપની મેં, અપની હસ્તીયે મોહુમીકો હરકે ભીતર, યાને હસ્તીયે હકીકી હઝરત હકસુબહા-નહુ વ તઆલામેં ઉસ કાચદેસે, ઉસ તરીકેસે ખોવે, ઔર ગુમ કરે, કે જો મુરશીદ બતાવે. કે પેહલે ફના ફીલ અફ્આલ હોવે, ફીર ફના ફીસ-સીફાત હોવે, ફીર ફના ફીજ-જાત હોવે. નહીંકે અપને ખ્યાલે ખામસે પેહલેહી જાતમેં જા પહોંચે, તો ફીર હર, ખુદા, અલ્લાહ, ઉસકા હોજાતા હે. ઔર વોહ અલ્લાહકી બસારતસે દેખતા હે. ઔર ઉસીકી સમાઅતસે વોહ સુનતા હે. ઔર ઉસીકી તાકત ઔર કુદરતસે વોહ સબ કામ કરતા હે. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી સીફાતકા વોહ મઝહરે કામીલ હોજાતા હે. ઔર ઉસકો નીત ઔર હમેશા આતે ઔર જાતે હર વકત ઔર હર આન ઉન સીફતમેંસે ભીક મીલતી હે.

પાંચવી બાર તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઔર ખાબમેં અંબીયા, ઔર અવલીયાકી અરવાહોંકી જીયારત કરના.

યે ઇરશાદ સુનકર તાલીબે સાદીક રૂખસત હુવા, ઔર જીસ તરેહ હઝરત મુરશીદને ફરમાયા થા, ઉસ તરેહ અપને કામમેં લગા. ઔર પેહલેકી બનિસબત બાતીનકી સફાઇમેં ઔર તરકકી હુઇ. કયું કે ઇસ મુકામ પર પહોંચકર અકસર સાલીકાને તરીકે ઇલલ્લાકો, રોયાયે સાલેહા, યાને નેક ખાબોં મેં, નેક બંદો ઔર અવલીયાઓં, ઔર અંબીયાઓંકી અરવાહેં નઝર આને લગતી હે.

ઓર ઉનકી કદમ–બોસી હાસીલ હોતી હે. ફરઝ કીજીયે, કે યે તાલીબે સાદીકભી, ઉસ મુકામ પર પહોંચ ગયા હે. કે ખાબમેં અવલીયાઓં ઓર અંબીયા–ઓંકી રૂહેં, ઉસકો અછ્છી અછ્છી સુરતોંમેં નઝર આને લગીં. ઓર ઉનસે ફયઝે બાતીની ઓર અનવારે બાતીન હાસીલ કરને લગા. એક રોજ, કે જીસકો રોઝે સઇદ, યાને નેક, ઓર વક્તે હમીદ કેહના ચાહીયે, ઉસ રોજ તાલીબે સાદીકકો રોયાયે સાલેહામેં જીયારત રસુલે મકબુલ સલ. કી હુઇ. કયા દેખતા હે, કે જમીનસે આસમાન તક નુર ભરા હે, ઓર ઉસ નુરમેં તખતે જરરીન પર, હઝરત સરવરે કાયેનાત, મફખખરે મવજુદાત, અહમદ મુજતબા મોહંમદ મુસતફા સલ, જલવા અફરોજ હે. અંબીયાઓં ઓર અવલીયા-ઓંકે, પરરે બંધે હુયે ગીર્દ ખડે હેં. ફરીશતોંકી સફ્ફેં ઓર કતારોંકા કુછ શુમાર નહીં. જહાં તક નઝર જાતી હે, વહાં તક ઉનકી નુરી સુરતેં નઝર આતી હેં. વોહ જુલુસ હે, કે જો દીદ હે, ન શુનીદ હે. એક જાનીબસે શોર સલ્લે અલા મોહંમદ, સલ્લુ અલા મોહંમદકા હે. એક જાનીબ કોઇ આશીકે રસુલ યું પરહ રહા હે.

મને બે–દીલ બ–જમાલે તુ અજબ હયરાનમ,
અલ્લા અલ્લા ચે જમાલસ્ત બદીં બુલ–અજબી,

ઓર આપ જવાને મુબારકસે મરહબા મરહબા ફરમાતે હેં. ઓર બહોત ખુશ હોતે હેં.

છટ્ટા જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

યે ખાબ દેખકર, તાલીબે સાદીક ઉઠા, ઓર બડી ખુશી ઓર બશારતસે હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઓર ઇસ ખાબે મુબારકકા સારા હાલ બ્યાન કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે તુઝકો દૌલતે દારેન મીલી, જો ઝીયારત દીદારે રસુલે અકરમ સલ, નસીબ હુઇ. યે મરતબા કીસી બડે ખુશ નસીબકો મીલતા હે. અલ-હમદો લિલ્લાહ, કે તેરી રૂહમેં ઇસ કદર સફાઇ હુઇ. કે જીસકે બાએસ દરબારે આલી નબવી મેં જાનેકે કાબીલ હુવે બાર-યાબાંને દરગાહે સુલતાની નબવીને ઇસ કદર કામેલીયત ઉસમેં પાઇ. જો દરબારે આલીમેં જાને દીયા. વર ન મયલા, ઓર નાકાબીલ આદમી, જો ખીલઅતે શરીઅતસે આરાસતા, ઓર પેરાસ્તા નહો, વહાં ઘુસને નહીં પાતા. દરવાજયે દરબારે આલીસે હટા દીયા જાતા હે. ઓર ઇસમેં કુછ શક નહીં હે, કે જીસને રસુલે મકબુલ સલ, કો ખાબમેં દેખા, ઉસને રસુલે મકબુલ સલ, કોહી ખા-બમેં દેખા. કે શયતાન યા નફસકી યે મજાલ નહીં, કે. જો ઉસ નુરે પાક સરવરે કાયેનાત સલ, કી શકલ બન સકે. યા આં-જનાબકી જુટી શકલ દીખા સકે.

પસ યે ખાબ સચ્ચા, રોયાયે સાલેહાસે હે. મગર વહાં યે બાત માલુમ કરનેકી હે, વોહ સુરતે મુકદ્દસ જલવા અફરોજ, તખ્તે

જરરીન જો તુમને દેખી, વોહ સુરતે મીસાલી, રૂહી હઝરત રસુલે મકબુલ સલ, કી થી. નકે સુરતે ઉનસરી મુબારક. જયસી કે ઇસકી તહકીક ઇમામ હુજ્જતુલ ઇસ્લામ હઝરત ઇમામ મોહંમદ ગીઝાલી રહ, ને કી હે. ઓર રીસાલા " મઝમુને કબીર " મેં ફરમાયા હે, કે જો કોઇ ખાબમેં રસુલે મકબુલ સલ, કો દેખતા હે, વોહ સુરતે મીસાલી રૂહે મુનવ્વર રસુલે મકબુલ સલકો, દેખતા હે. નકે જીસમે ઉનસરી મુબારકકો, કે જો મદીના મુનવ્વરામેં મદફુન ઓર મામુન હે. કયું કે હો-સકતા હે, કે રસુલે મકબુલ સલ, કો હજાર શખ્સ એક રાતમેં એક આનમેં હજાર જગેપર મુખતલીફ શકલોંમેં દેખે. કોઇ લંબા કદ દેખે, ઓર કોઇ મ્યાના કદ. કોઇ સીયાહ દાઢી દેખે, ઓર કોઈ સુફેદ દાઢી. શખસે મુબારક (યાને જીસમે મુતહ-હર) હઝરત રસુલે મકબુલ મોહંમદ મુસતફા સલ, કા રૌઝા મુનવ્વરા મદીને પાકસે કહીં ગયા નહીં, ઓર ન વોહ રૌઝા મુકદ્દસા શક હુવા. એક આને વાહેદમેં એક શખ્સ લંબાભી, ઓર મ્યાના કદભી, સીયાહ દાઢીભી, ઓર સુફેદ દાઢીભી દીખાઇ દે નહી સકતા. પસ જો કોઇ કુછ દેખતા હે, વોહ સુરતે મીસાલી રૂહી સલ, કી દેખતા હે.

યહાં ઝાહીર હે, કે સુરતે મીસાલી રૂહી હઝરત રસુલે મકબુલ સલ, કી સાલીકોંકે ખાબમેં આતી હે. ઓર અપના જલવા ઓર અપના જુલુસ દીખાતી હે. યે દૌલત કીસી બડે ખુશ કીસમતકો કે જીસકી રૂહમેં મુતાબેઅત રસુલે મકબુલ સલ, સે. ઓર અજકાર ઓર અશગાલ ઓર રીયાઝતસે સફાઇ હોગઇ હો, ઉસકો અલા કદરે નસીબ, ઓર ખુદકી કાબેલીયતસે હાસીલ હોતી હે. અવ્વામ તો સારી

ઉમર ઇસી તમન્નામેં રેહતે હેં. ઓર ઇસી તમન્નામેં મરજાતે હેં. ઓર જીયારતે રસુલે મકબુલ સલ, ખાબમેંભી નસીબ નહીં હોતી. ઇસ વજેસે કે ઉનકી રૂહ ગીરફતારે નફસ, ઓર પાબંદે હવા વ હવસ હોતી હે. વોહ કાબેલીયત ઉસકી નહીં રખતી, કે ઉસ નુરે મુકદ્દસકી સુરતે મીસાલીકો દેખ સકે. ઓર નફસ, હઝરત સલ, કી ઝુટી શકલ દીખા નહીં સકતા. કીસીને કયા અછ્છા કહા હે. કે "વોહ આંખેં કહાંસે લાઉં, જો ઉસ નુરે અકદસકી સુરતે મુનવ્વરકો દેખ સકું." પસ યે મુકામ બડે શુક્રકા હે. કે જો તુમકો નસીબ હુવા. અબ તુમકો શબો રોજ દુરૂદ શરીફકા વીર્દ રખના ચાહીયે. દુરૂદ શરીફ અયસી ચીજ હે, કે જીસને ઇસકો કસરતસે પરહા, ઉસકો જીયારતે પાક નસીબ હુઇ.

છટ્ટીબાર તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઓર કશ્ફકા મુકામ ખુલના, અનવારે સીફલી દેખના.

તાલીબે સાદીક, યે સુનકર શુક્રે ઇલાહી બજા લાયા. ઓર દુરૂદ શરીફ "અલ્લા હુમ્મા સલ્લે અલા મોહંમદીન, વ અલા આલે મોહંમદીન વબારેક વસલીમ." પરહ કર રૂખસત હુવા. ઓર અપને મુકામ પર આકર, બડે શૌકસે અપને કામમેં મશગુલ હુવા. અજકાર ઓર અશગાલમેં દુરૂદ શરીફકી કસરત જ્યાદા હોનેસે, બાતીનમેં

ઓરહી જીલા હુઇ. દુરૂદ શરીફકા નુર જો બડા ઠંડા ઓર લતીફ ઓર ખુશ-ગવાર થા, ઉસને બાતીનમેં એક ચેન ઓર ઠંડક પયદા કરદી. અબ તો મીયાં તાલીબે સાદીક પર જમાલ આગયા. બહોત કુછ તરક્કી બાતીનકી સફાઇમેં હોગઇ. ચુંકે અકસર સાલીકોં પર જીક્રકે અનવારસે કશ્ફકા મુકામભી આતા હે. યાને રૂહકી આંખ જો નફસકી મુબાશેરતસે ફુટ ગઇ થી, ઓર મોતીયાબંદ ઉસમેં હો ગયા થા, વોહ અચ્છી હોજાતી હે. ઓર ફીર અપની રૂહી આંખસે દેખને લગતી હે. અનફોસો યાને અપને અંદર, ઓર આફાક યાને અપનેસે બાહેરકી ચીજોમેં વોહ બાતેં નઝર આતી હેં, કે ઇસ મોંહકી આંખસે નઝર નહીં આતી હેં. ઉસકો ઉનકે દેખનેકી તાકત નહીં. ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક પરભી યે મુકામ ખુલા, ઓર ઉસકે ઘટકા પરદા ટુટ ગયા, ઓર યે હાલ હોગયા, કે "જબ ઘટકા પરદા ટુટ ગયા, ફીર માલા હાથ રહો ન રહો."

એક રોજ જીકરકે બાદ ઉસને આંખેં બંદ કીં. તો અપને બાતીનમેં કયા દેખતા હે, કે એક બીજલીસી ચમક ગઇ. ફીર એક રોજ દેખા, કે બાતીનમેં એક ચીરાગ જયસા જલ રહા હે. ફીર દેખા, કે એક શમેઅ જલ રહી થી, ફીર દેખા, કે ચીંગારીયાંસી ઉછલ રહી હેં. ફીર દેખા, કે આગ જયસી જલ રહી હે. યે નઈ બાત જો દેખી, તો હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઓર યે હાલ અર્ઝ કીયા.

સાતવાં જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

હઝરતે મુરશીદને ફરમાયા, કે કશ્ફકા મુકામ શુરૂ હોગયા હે. આસારે સીફલી નઝર આને લગે. વજ્હે ઇસકી વોહી હેં. કે જો પેહલે બ્યાન કી હે. યાને કલ્બ જબ સફાઇ પાતા હે, તો અવ્વલ અનવારે સીફલી, જયસે બીજલી ચમકતી હુઇ, ચીરાગ જલતા હુવા, આગ જલતી હુઇ, યા અયસીહી ઓર ચીજેં નઝર આતી હેં. યે જો જાગતી હાલતમેં નઝર આતા હે, ઉસકો મકાશીફા કેહતે હેં. હર જીક્રમેં નુર હે. જો હર જીક્રકે સાથ બાતીનમેં આતા હે. ઓર નુર રૂહકો નફ્સકી ગીરફતારીસે છુડાતા હે. ઉસકી કુદરતકો સાફ કરતા હે. જબ રૂહકી આંખોંકે સામનેસે નફ્સકે અંધેરાકા પરદા હટ જાતા હે, તો રૂહ અપની આંખકે નુરસે ઉસ નુરે જીક્રકો દેખને લગતી હે. જીક્રકે અનવારમેં રંગભી હેં. કીસીકા રંગ જર્દ, કીસીકા સુર્ખ સુનેહરી. કીસીકા સુફેદ. કીસીકા સીયાહ, ઓર કીસીકા સબ્ઝ હે. ઓર કોઇ બેરંગ હે. રૂહકી આંખકા જો નુર હે, ઉસકો બસીરત કેહતે હેં, વોહ રંગ અનવારે જીક્રકે નુરે બસીરતકી તાકાત ઓર મુનાસેબતકે લીહાઝસે નઝર આતે હેં. કભી રંગીન નુરકા બાતીનમેં મેંહ બરસતા હુવા અયસા નઝર આતા હે, જયસે નાહની નાહની ફુવારેં પડતી હેં. યે અપની અપની કાબેલીયતકી બાત હે. કીસીકો પેહલે કુછ નઝર આતા હે. ઓર કીસીકો કુછ, કીસીકો કયસેહી રંગ નઝર આતે હેં, કીસીકો

કયસે. મગર સાલીકકા કામ યે હે, કે અનવારે સીફલી દેખે, યા અનવારે ઉલવી. ઉનપર કુછ ખ્યાલ નકરે. ઉનકો દેખે, ઓર અપને કામમેં લગે. કે વોહ ઉનકા મતલુબ નહીં હે. વોહ મા-સીવામેં દાખીલ હેં. મતલુબ ઉસકા ઉનકે મા-સીવા હે, કયું કે વોહ વરાઉલ વરા હે. યે રાસતેકે ખેલ ઓર તમાશે હેં. જો રાસતેકે ખેલ ઓર તમાશોંમેં લગા, ઓર ખડા હોગયા, વોહ મંઝીલે મકસુદકો કબ પહોંચા.

સાતવીં બાર તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઓર અનવારે ઉલવીકા નઝર આના, ઓર બાતીનસે આવાઝકા સુનના.

યે સુનકર તાલીબે સાદીક આદાબ બજા લાયા, ઓર રૂખસત હુવા. ઓર અપને મુકામ પર જાકર અપને કામમેં મશગુલ હુવા. ઓર અવ્વલ સે ઝયાદા બાતીનકી સફાઇ હુઇ. બાતીનમેં અનવારે ઉલવી નઝર આને લગે, કભી દેખા, કે એક છોટાસા સીતારા બાતીનમેં ચમક રહા હે. ઓર ફીર વોહ છુપ ગયા કભી દેખા, કે એક બડા સીતારા રોશન ચમક રહા હે. ઓર બડી દેર તક વોહ બાતીનમેં તાબાં રહા. કભી દેખા, કે બાતીનમેં એક ચાંદસા નીકલા ઓર ઉસકી ચાંદની બાતીનમેં એક આફતાબ રોશન ઓર તાબાં હે. જીસકી ચમકસે બાતીનમેં

એક દીનસા ચાંદ હોગયા. ઇન સબ બાતોંકો તાલીબે સાદીક દેખતા હે, મગર કયસા આલી હીમ્મત! મુરશીદકે ઇરશાદ પર યકીન કરને-વાલા, ઓર યકીન કરનેવાલા હે. ઉનકી તરફ કુછભી ખ્યાલ નહીં કરતા. ખેલ તમાશે જાનતા હે. ઓર અપને કામમેં લગા રેહતા હે. અભી એક નાકેસુલ હાલકો આફતાબ તો દર કિનાર, મગર એક સીતારાહી નઝર આને લગે, તો વલી બન બેઠતા હે. ઓર અપને તઈં રૌશન ઝમીર સમઝતા હે. ઓર યે નહીં જાનતા, કે હનુજ દીલ્લી દુર હે. ઓર ચુંકે ઐયામે જીક્રમેં અકસર તાલીબોંકો અપને અંદરસે ઓર બાહીરસે કુછ આવાઝભી સુનાઇ દેતી હે. ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક, સાલીકે તરીકે ઇલલ્લા કોભી, એક રોજ ઉસકે બાતીનકે અંદરસે એક આવાઝસી આઇ. જયસાકે કોઇ કેહતા હે, કે મીયાં તુમ બડે અચ્છે મુકામ પર પહોંચ ગયે હો. યે અચંબેકી નઇ બાત દેખકર, તાલીબે સાદીક, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા. ઓર યે હાલ અર્ઝ કીયા.

આઠવાં જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે અકસર સાલીકોંકો સુલુકે રાહે ઇલલ્લામેં યે મુકામભી પેશ આતા હે. મગર યે મુકામ બડા ખતર-

નાક હે ઇસ મુકામમેં બહોત બીગડ ગયે હેં. ઔર તરીકત કે રાસતેકો ભુલ ગયે હેં. યે આવાઝેં જો અસનાયે સુલુકમેં આતી હેં, વોહ રહમાની ભી હેં, ઔર શયતાની-ભી. અગરચે મુરશીદાંને કામેલીન ઔર આરીફાને વાસેલીનને અપને તજરૂબાતસે યું ઇરશાદ ફરમાયા હે, કે અગર વોહ આવાઝ દાહની તરફસે યા ઉપરસે, યા આગે સીનેકે સામનેસે આયે, તો રહમાની હે. અગર બાંઈ તરફસે યા પીછેસે આયે, તો શયતાની હે. મગર યે કોઇ કાએદા કુલ્લીયા નહીં હે. બાઝ વકત ઇસ કાએદેસે માલુમ નહીં હોતા, ઔર સાલીકકો ઉસકી તમીજ નહીં હોતી, કે યે આવાઝ રહમાની હે, યા શયતાની. ઇસકી શનાખ્તમેં બડી દીકકત પેશ આતી હે. અગર આવાઝ શયતાની થી, ઔર ઉસકો રહમાની સમઝ લીયા, તો બડી ખરાબી આ-ગઇ. ઔર બીગડ ગયે. ઇસ આવાઝસે દુન્યવી કામ ભી, કે જો આઇંદા હોનેવાલે હેં, જયસે કલ કોન આવેગા, કયા ખાઇંગે, યા કયા હોગા, વગયરા વગયરા હેં, વોહ માલુમ હોજાતે હેં. ઔર ઝાહીર હોતે હેં, મગર અચ્છી તરેહ યે બાત તમીજ નહીં હોનેસે કે, યે રહમાની થી, યા શયતાની થી. ગલતી પડ જાનેકા અંદેશા હે, ઇસલીયે કાયદયે તરીકત યે મુકર્રર કીયા ગયા હે, કે ઉન આવાઝોં પર કુછ ખ્યાલ ન કરે. ઔર ઇસતગફાર ઔર " **લા હવલા વલા કુવ્વતા ઇલ્લા બિલ્લા** " પરહ-કર ઇસ મુકામસે નીકલનેકી કોશીશ કરે, ઔર અપને કામમેં લગે.

આઠવીં બાર, તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં લગના, ઓર કશફ્કે આફાકીકા શુરૂ હોના.

તાલીબે સાદીક, યે ઇરશાદે મુરશીદ સુનકર રૂખસત હુવા, ઓર અપને કામમેં લગા. ઓર ઉસી તરેહ અમલ કીયા, કે જીસ તરેહ હઝરતે મુરશીદને ફરમાયા થા. ઓર એક ચીલ્લે તક, શબો રોજ ઉસમેં મેહનત કી, તો ખુદાને ઉસ ખતરનાક મુકામસે ઉસકો નીકાલ દીયા. આવાઝેં અંદરસે ઓર બાહીરસે આની બંદ હો-ગઈ. કયું કે અકસર સાલીકોંકો અસનાયે સુલુકમેં કશફે આફાકીભી હોજાતા હે, ઓર ઉસમેં વોહ તરેહ તરેહકે અજાયેબાત દીદયે રૂહસે બેદારીમેં દેખતે હેં. ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક પરભી, યે મુકામ ખુલ ગયા. પેહલે વોહ કશફે હયવાની પર પહોંચા, જો સારે હયવાનોં પર મકશુફ હે. વોહ ઉસપરભી મકશુફ હો-ગયા. ફીર ઇસ મરતબેસે ઉસને તરક્કી કી. દુસરે મરતબે કશ્ફમેં પહોંચા. નબાતાત ઓર ઉનકે ખવાસ મકશુફ હો-ગયે. યહાં તાલીબે સાદીક-કી રૂહે સમાઅતભી બાતીનસે ખુલ ગઇ. અશીયાઓંકી તસબીહ ઉસકો મફહુમ હોને લગી, ફીર ઇસસેભી તરક્કી કરકે તાલીબે સાદીક, કશફે જમાદ પર પહોંચા, ઉનકે અહકામે ગરીબા ઓર ઇસરારે અજીબાસે ખબરદાર હુવા, તો જહાં જહાં જવાહીરકે દફીને ઓર ખઝાને થે, વોહ રૂહકી આંખોંસે ઉસને દેખે. જબ ઇસ મુકામસે તરક્કી કી, તો ખાકકા હાલ સબ ઉસકો કશ્ફ હોગયા. તરેહ તરેહકે ઇસરાર (ભેદ) ઓર અજાયેબાતસે વાકીફગાર હુવા. ઇસ મુકામસે આગે બઢહા, તો પાનીકા હાલ સબ

ઉસપર કશ્ફ હુવા. ઉસકે અજાયેબ ઓર ગરાયેબ ભેદ ઝાહીર હુયે. ઉસકે બાદ હવાકા, ફીર આગકા, ફીર ફ-લ-કે કમરકા. ફીર ફ-લ-કે ઉતારદકા. ફીર ફ-લ-કે ઝોહરાકા. ફીર ફ-લ-કે શમ્સકા. ફીર ફ-લ-કે મીરરીખકા. ફીર ફ-લ-કે મુશતરીકા. ફીર ફ-લ-કે ઝોહલકા. ફીર કુરસી, ફીર અર્શકા. ફીર આલમે મીસાલકા. ફીર આલમે અરવાહકા. ફીર અયને સાબીત અપનીકા કશ્ફ હુવા. ફીર તાલીબે સાદીકકી અયને સાબીત, જીસ ઇસમકી મઝહર થી, વોહ ઇસમ ઉસપર બ-સુરતે ઇસ્તેઅ-દાદે કુલ્લી હેવલા ફીલ-વસ્ફ મુ-ત-જલ્લી હુવા. હરએક મુકામપર જો જો અજાયેબ ઓર ગરાયેબ, એહકામ ઓર ઇસરાર ઉસકે મુન-કશીફ હુયે, વોહ બ્યાનસે બાહીર હેં, કે ઇબારતમેં નહીં આ-સકતે. વોહી જાને. જો દેખે. દુસરોંકે સામને ઉનકા બ્યાન કરના ઉનકો હયરાનીમેં ડાલ દેના હે. ઓર હુકમ "**તોકલ્લેમુન નાસા અલા કદરે ઉકુલીહીમ**" સે તજાવુઝ કરના હે.

નવ્વાં જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

બાદ તય કરને મનાઝીલે કશ્ફકે તાલીબે સાદીક, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા. ઓર સબ હાલ અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે યે જીસ કદર મનાઝીલે કશ્ફ તુમને બ્યાન કી. યે ઉરૂજકી મનાઝીલ કેહલાતી હે, ઇન્હીંકે બર અક્સ નુઝુલકી મનાઝીલ

હે. યાને હકીકતે ઈનસાની તુમ્હારી અયને સાબીત અપનેસે નુઝુલ કરકે ઈસી તરેહ મરતબા બ-મરતબા નુઝુલ કરતી હુઇ, મરતબે હયવાનીસે મરતબે ઇનસાનીમેં પહોંચી થી. અયને સાબીતસે જબ ઊસને મરતબે અરવાહમેં નુઝુલ કીયા થા, તો બહોત લતીફ બિલકુલહી નુર થી. બાદ ઉસકે મરતબે મિસાલમેં આઈ, તો કુછ ઊસસે મુકદ્દર હુઇ. ફીર આલમેં ઇજસામકે મરતબે અર્શમેં આઇ, તો કુછ ઔર મુકદ્દર હુઈ, ઇસી તરેહ હરએક મરતબેકી કુછ કુછ કુદુરત ઉસમેં શામીલ હોતી રહી. જબ સબસે આખીર મરતબે ઈનસાનીમેં આઇ, તો બહોતહી મુકદ્દર હો-ગઈ. મગર ફીરભી કુછ થી. જબ મરતબે ઇનસાનીમેં ગીરફતારે નફસ હુઇ, ફીર તો અયસી મુકદ્દર હો-ગઈ, કે કાલી સીયાહ હો-ગઇ. આંખોંસે બિલકુલ અંધી પટ, કાનોંસે બિલકુલ બેહરી, પથ્થર ઓર હયવાનોંકો સબ કુછ દીખાઇ દે, ઓર ઉસકો ઉસમેંસે કુછભી દીખાઇ ન-દે. માઅનીમેં હયવાનોંસે જ્યાદા, ઝાહીરમેં બહોતહી કમતર. અલ-હમ્દો લિલ્લાહ. કે તુમ્હારી હકીકતે ઇનસાનીભી મરતબે ઈનસાનીસે ઉરૂજ કરકે, મરતબે અયને સાબીત અપની તક પહોંચી. **"જાલેકા ફઝ્લુલ્લાહે યુતીહે મય યશાંઓ, વલ્લાહો જુલ ફઝ્લીલ અઝીમ."**

અબ ખુદા વોહ દીન કરે, કે તુમ્હારી હકીકતે ઇનસાની, અપની અયને સાબીતસે નુઝુલે સાની કરકે મરતબે ઇનસાનીમેં ફીર આવે.

યહાં યે બાત વાઝેહ રહે, કે હઝરત અયને સાબીતમેં બાદ ઉરૂજે તમામકે સાલીકકા ઇન તીન મરતબોં-મેંસે કોઇ મરતબા હોતા હે.

૧. યાતો અયને સાબીત ઉસકી દુસરી તમામ અયાને સાબીતકી જામે, ઔર તમામ સુ–વરે ઇલમીયાકી શામીલ હોતી હે.

૨. યા ઉન સબકી તો જામે ઔર શામીલ નહીં હોતી, મગર ચંદકી જામે ઔર શામીલ હોતી હે.

૩. યા વોહ ઔર કીસીકી જામે નહીં હોતી. ઔર સીર્ફ અપનીહી આલીમ હોતી હે.

પેહલી મરતબેકી અયને સાબીત બ–દરજે અકમલ, જીસકે બરાબર ઔર કોઇ નહીં, હઝરત રસુલે મકબુલ સલ, કી થી. ઔર ઉમ્મતે મોહંમદી–મેંસે, બાઝ સાલીકાને મુકમ્મીલ, મુ–તાબેઆને કામીલ, હઝરત રસુલે મકબુલ સલ. કે અયસે ગુજરે હેં, કે કદમ બ–કદમ હઝરત સલ, કે સુલુકમેં ગયે હેં. ઔર ઉન્હોંનેભી બ–તુફેલે રસુલે મકબુલ સલ, યે મરતબા પાયા હે. કે જબ વોહ અપની અયને સાબીત પર, મુત્તલે હોતે થે, તો ઔર તમામકી અયાને સાબીત ઔર ઉનકે એહકામ, ઔર આસાર પર મુત–તલે હોજાતે થે. મગર રસુલે મકબુલ સલ, કી બરાબર નહીં. દુસરે મરતબેકી અયને સાબીત બ્હોતસે અવલીયા અલ્લાહકી હુઇ હે. કે જબ વોહ અપની અયને સાબીત પર મુત–તલે હોતે થે, તો બાઝ અફરાદે આલમકી અયને સાબીત ઔર ઉનકે એહકામ ઔર આસાર પરભી મુત–તલે હોતે થે. ચુનાંચે શેખ અબદુર રઝઝાક કાશી, અપને મુરશીદ સાહેબકે હાલસે ઇસ તરેહ ખબર દેતેહેં, કે મેરે હઝરત મુરશીદકી એક નઝરે ખાસ થી, જબ વોહ ચાહતે થે, કે કીસી કે હાલ પર મુત–તલે હોં, તો ઉસકી તરફ નઝર કરતે થે, ઔર ઉસકે તમામ એહવાલે દુન્યવી, ઔર ઊખરવીકી ખબર દેતે થે. હઝરત કિદ–વતુલ કુબરા સૈયદ અશરફ જહાંગીર

સમનાની કુદ. ફરમાતે હેં. કે હઝરત અમીરે કબીર સૈયદ અલી હમદાની રહ. મદીનતુંલ અવલીયામેં એક જમાઅતે અકાબરકે સાથ તશરીફ રખતે થે, ઉન્હોંને મેરી તરફ ઇશારા કરકે ફરમાયા, કે ઇન સાહેબોંકે હાલાતે ગુજીસ્તા ઓર આઈંદા બતાઓ, અલ્લાહ તઆલાને ખાતીરે ખતીર હઝરત અમીરે કબીરકો મેરે ઝમીરમેં ઇલકા કીયા, હાલાત ઉનકે મુઝપર મકશુફ કરદીયે. મેંને વોહ સબ હાલાત હઝરત અમીરે કબીરકી ખીદમતમેં અર્ઝ કીયે. બાદ એક અરસેકે ઉસી તરેહ વુકુમેં આયે, જીસ તરેહ મુશાહીદા હુયે થે.

તીસરે મરતબેકી અયને સાબીત, આમ અવલીયાઓંકી હોતી હે. જો ઉનમેં ઉરૂજ અયને સાબીત અપની તક પહોંચ જાતા હે. ઉસકો અપના સૈબ હાલ અવ્વલ ઓર આખીરકા માલુમ હોજાતા હે. જયસે હઝરત નજમુદ્દીન સુગરાને અપને હાલકી ખબર દી હે. જબ સાલીક, ઇનાયતે ઇલાહી, ઓર બદરકા ના-મુતતનાહીસે અયને સાબીત અપની તક પહોંચ જાતા હે, તો સુલુક ઇસ મુકામ પર ખતમ હોજાના હે. ઓર સયેર ઉસકી જજબે જલીમેં મુ-ત-બદ-દીલ હોજાતી હે, ઓર બીદુન ઇસ જજબે જલીકે ખુદા તક પહોંચના મુમકીન નહીં. સાલીક ઇસ સુલુકકો, સાલીકે મજજુબ કેહતે હેં. ઓર જબ ઇસ મુકામસે નુઝુલ ફરમા-કર અપને મુકામે અસલી પર, રૂજુ કરતા હે, તબ લાયક ઇસકે હોતા હે કે તાલીબોંકી તરબીઅત કર સકે.

બયેત.

હરઆં સાલીક કે કર્દ ઇનઝાલ વ મેરાજ,
બ-ફરકે તાલીબાંસ્ત દુર રતુત તાજ.

યે બયાને સુલુક, સીલસીલે તરતીબકા થા, બાઝે બંદેગાને ખુદા, ઇનાયતે અઝલી, ઓર હીદાયતે લમ-યઝલીસે, બીલા ઇસ સુલુકે

સીલસીલે તરતીબકે ચાંચક સરહદે જજબે તક પહોંચ જાતે હેં. ઓર શરફે જજબેસે મુશરફ હો જાતે હેં ઓર ફીર વોહ અયસે બુઝુર્ગકી ખીદમતમેં પહોંચતે હેં, કે જીસને દોનોં સુલુક, યાને સુલુકે સીલસીલે તરતીબ, ઓર સુલુકે જજબા, તય કીયે હોં. ઓર વોહ ઉનસેભી સુલુકે સીલસીલે તરતીબ તય કરાતે હેં, ફીર હઝરત જજબેમેં લાતે હેં. જો ઇસ તરેહ તકમીલ પાતા હે, વોહ મજઝુબ સાલીક કેહલાતા હે. વોહભી કામેલીયત મુકતદા હોનેકી રખતા હે. સીવા ઇન દો સાહેબે દોલતોંકે યાને સાલીકે મજઝુબ, ઓર મજઝુબ સાલીકકે ઓર કીસીસે તરબીયતે સાલીકાંને રાહે યકીનકી ઓર પરવરીશે સાયેરાને તરીકે દીનકી, તા બ-મુનતહી નહીં હો-સકતી. ઓર જો સાલીક સુલુકે સીલસીલે તરતીબકા મનાઝીલે સુલુકમેં રેહ જાયે, ઉસકો ન અવ્વલ જજબા પહોંચે ન બાદમેં. ઉસકો સાલીક ફકત કેહતે હેં. ઓર કોઇ જો જજબયે અવ્વલ-મેંહી રેહ-જાયે, સુલુકે સીલસીલે તરતીબમેં ઉસને કદમભી ન રખખા હો, ઉસકો મજઝુબ ફકત કેહતે હેં. ઇન દોનોં સહીબોંસે તરતીબ તાલીબોંકી બહોત કમતર હોતી હે. મગર નફસ મજઝુબે ફકતકા બહોત કારગર હોતા હે. વજે યે હે, કે ઇશ્કે ઇલાહી બહોત અચ્છી ચીજ હે. જીસકો ઇશ્કે ઇલાહી લગ ગયા, ઉસકો મનાઝીલ ઓર સુલુકસે કયા કામ? પસ તુમકો જો ઇશ્કે ઇલાહીકી ચાટ લગ ગઇ હે, તુમ ઉસીમેં લગે રહો. ઓર કીસી તરફ નઝરભી નકરો. અગર આલમકા કશ્ફ હુવા તો કયા? ઓર હુવા તો કયા? " **કશફો કરામાત બજુયે નમી આરદ** " જુજબા ઓર ઇશ્કે ઇલાહી ચાહીયે, ઓર બસ.

નવ્વીં બાર તાલીએ સાદીકકા, અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઓર મુકામે વહદતકા ખુલના.

યે ઈરિશાદે હઝરતે મુરશીદ સુનકર, તાલીએ સાદીક રૂખસત હુવા, ઓર અપને કામમેં લગા. ઓર મુકામે ઉરૂજસે ફીર મરતબા બ-મરતબા નુઝુલ કરકે, અપને અસલી મુકામ પર આયા. ઓર જજબયે જલીસે મુશર્રફ ઓર માલા-માલ હુવા.

અબતો ઉસકો તમામ આલમ, આસમાનો જમીન, પહાડ ઓર પથ્થર, વગયરા સબ, ઓર ખુદ અપના જીસમ મીસ્લ આઇને કે નઝર આને લગા. સબકી હકીકત જો એક થી, વોહ ઉસપર જલવાગર હુઇ, યહાં સાબીત હે, કે વુજુદકી ફીલ હકીકત વહદત હે. ઓર એકહી વુજુદ હે. જો અપની શાનોંસે સબમેં જલ્વાગર હે, ઓર જો કુછ આલમમેં હે, ઉસીકી શાનોંકા ઝુહુર હે. વોહી વુજુદે એહકામો આસાર, અયને સાબીતકા લીબાસ પેહનકર જલવા અફ્રોઝ હે. ઓર અયાને સાબીત અપની અસલી હાલતે અદમ ઇઝાફી પર હેં. ઉન્હોંને વુજુદકી બુભી નહીં પાઇ હે, ઓર ફીર બડે તાઅજજુબ ઓર અચંબેકી યે બાત હે, કે અયાને સાબીત, ઓર હકીકતે મોહંમદીકી હકીકત, ઓર અસલભી વોહી વુજુદ હે. યે વોહ મુકામ હે, જહાં અવલીયાયે કામેલીન, વહદતલ-વુજુદકે કાયેલ હુયે હેં. ઇસ મુકામ પર પહોંચ કર, ખાહ વોહ સુલુક સીલસીલે તરતીબસે ખુલા હો, યા સુલુકે સીલસીલે જજબેસે વહદતલ-વુજુદકા બયાન કરના અયેન હક હે. બીદુન ઇસ મુકામકે ઉસમેં ગુફ્તગુ કરના સરાસર ખરાબી ઓર બંદનામી હે. કે કાલ હે, હાલ નહીં.

દસવાં જલસા તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

યે હકીકતે હાલ, વહદતલ્લ-વુજુદ અપની આંખસે દેખકર તાલીબે સાંદીક, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા. ઓર સબ હાલ અપના અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે જબ મુશાહીદેસે હીરદેમેં, દીલમેં એક સમા ગયા, જો હર, ખુદા, અલ્લાહ, હસ્તી સીર્ફ વુજુદે મુતલક હે, તો મીન હયસુલ હકીકત દોકા ઝગડા ફીર ન-આયા, યાને યે જો ઝગડા હે, કે ફીલ વાકેઅ હકીકતેં દો હેં. આલમકી હકીકત ઓર હે, હકકી હકીકત ઓર, યે દોકા ઝગડા ફીર ઉસકે પાસ જો ઇસ મુકામપર પહોંચ-કર જાતા હે, નહીં આતા. કે અયનુલ-યકીન, ઓર હક્કુલ-યકીનસે ઉસકે હીરદેમેં ઉસકે દીલમેં એક સમાતા હે. ઓર સમા કયા જાતા હે, ઝાહીર હો-જાતા હે ઓર વોહ દોકે ઝગડેસે ઓર દુઇસે છુટ જાતા હે. “ છુટ રહે જબ ચયેન ભઇ.” ચયેન ઉસી વકત હોતા હે, જબ છુટ રેહતી હે. કયું કે “ આંખ જો ફુટી પીડ ગઇ.” યાને આંખમેં દર્દ ઉસી વકત તક હોતા હે. જબ તક વોહ દુખતી હે. ઓર ફુટતી નહીં. જબ ફુટ ગઇ દર્દભી જાતા રહા. ઇસી તરેહ તશવીશ ઓર ઇનકાર, વહદતલ્લ-વુજુદસે ઉસી વકત તક હોતા હે, જબ તકકે યે ચશ્મે ઝાહીર-બીન. જો અશીયાયે મુખ તલીફાકે અહકામ ઓર આસાર દેખકર, અપની નાદાનીસે હુકમ ઉનકી હકીકતોંકે મુખતલીફ હોનેકા કરતી હે, ફુટ નહીં જાતી. ઓર ચશ્મે હકીકત-બીન નહીં ખુલતી. અલ-હમ્દો

લિલ્લાહ, કે વોહ ચશ્મે ઝાહીર–બીન તુમ્હારી ફુટ ગઇ, ઓર ઝગડા ઓર દર્દ ઉસકા જો દો હકીકતોંકે બતાનેસે થા, જાતા રહા. " આંખ જો ફુટી પીડ ગઇ." જબ પીડ ગઇ, ઓર દર્દ ચલા ગયા, દીલમેં ચયેન ઓર ઇતમીનાન હો–ગયા. કે એકહી હકીકત હે. જીસકા યે ઝુહુર હે. ઓર ઇસ એકસે મન ઓર દીલ લગ ગયા. યાને જબ યે મન, યે દીલ, પીયાકે સંગ, ખુદાકે સાથ, અલ્લાહકે સાથ, અયસા લગ ગયા, કે ઉસકે ઇશ્કમેં ચુર ઓર ફના હો–ગયા, તો સબ કુછ ઉસીકે નુરકા ઝુહુર, બલકે ઉસીકા નુર ખુલ્લી આંખોંસે નઝર આને લગા. અગર અપને તઇં દેખતા હે, તબભી વોહી નુર ઓર ઉસીકા ઝુહુર, ઓર અગર આલમકો દેખતા હે, તબભી ઉસીકા ઝુહુર ઓર વોહી નુર હે. " દોનોં હો–ગયે એકહી અંગ." યાને યે ઝાહીર હો–ગયા, કે દોનોં યાને આશીક ઓર માઅશુક એકહી અંગ, એકહી જીસમ, એકહી વુજુદ હેં. ઓર યે બડે તાઅજ્જુબકી બાત, છુપા અચંબા હે, કે બા–વજુદેકે તઅૈયેનાત, ઓર એહકામ, ઓર આસાર, સબકે અલગ અલગ હેં. વાજીબ વાજીબ હે. મુમકીન મુમકીન, ઓર ફીર જાત ઓર હકીકત સબકી એક હો, યે છુપા અચંબા દેખે કોન, યાને છુપા હુવા અચંબા કોન દેખે ! કે " બેલ ન–કુદા કુદી ગુન. " યાને બેલ તો ન–કુદા, ઓર ગુન કુદને લગી, વોહ દેખે, જીસકી હસ્તીયે મોહુમી સુલુકે તરીકતસે, બ–ઇત્તીબાએ શરીઅત ફના હો–ગઇ હો. ઓર વોહ ફના–ફીલ્લાહ, બકા બિલ્લાહ હો–ગયા હો. સીફાત ઉસકી અલ્લાહ તઆલાકી સીફાતકી મઝહર બ–હુકમે, " બી યસ–મઓ વ બી યુબસેરો. " હો–ગઇ હોં, ઉસ બેલ–પર જો સીફાતે હકકી ગુન લદી હુઇ હે, વોહ કુદને લગે, ઓર વોહ મીસદાક ઉસકા હુવા—

ખેલ ન-કુદા કુદી ગુન, યે તમાશા દેખે કોન.

તાલીબે સાદીકકા ખીલાફત પાના.

યે કેહકર હઝરતે મુરશીદને તાલીબે સાદીકકો, જો ફના-ફીલ્લા અકા-બિલ્લા હો-ગયા થા, ખીલઅતે ખીલાફત અતા ફરમા-કર રૂખસત કીયા.

સબાકો મુઝદા હે ઓર ગુલકો હે મુબારક-બાદ,
ખુદાને ફીર કીયે કયા બા-ન-યે ચમન આબાદ.

જબ યે ચમન આબાદ હો-ગયા, તો ઇસ દુલ-હન-આબાદમેં ગુપ-ચુપકી મીઠીઇ ખાની પડી. બોલા ઓર મોંહ-પર દપ્પડ લગે, ચુપ શાહ-હી બનના બેહતર હે, યહાં હઝરત શાહ ગુલામ જીલાની કદ, ફરમાતે હેં. કે નીરી બાતેં બનાની વકતકા ખોના હે. ઓર "લેના એક ન દેના દો." હે. તો ફીર નીરી બાતોંસે કયા હાસીલ.

કહાં હેં વોહ તાલીબાંને સાદીક, ઓર સાલીકાંને આશીક, જો ઇસ મોતીયોંકી માલાકો ગલેમેં ડાલેં. ઓર ઇસ કાનુને સુલુક ઓર મુરશીદે કામીલ યાને બાતીની રાહબરકો અપના રાહબર બનાકર,

અપને તઈં મંઝીલે નાસુતસે નીકાલે. હુજારમેં દમ, સો મેં એકભી નહીં. ફીર.

બાતેં કરકર દીનમત ખો લેના એક ન દેના દો.

તાલીબે મવલાકો ચાહીયે, કે કીસી બા-કમાલ અહલુલ્લાસે બયઅત હોકર, (મુરીદ હોકર) તસફીયે બાતીન હાસીલ કરે. ફીર નકલ મુતાબીકે અસલ ખુદ ઝાહીર હો-જાવેગી. સીફ બાતેં બનાને ઓર કિતાબોંમેં પઢ લેનેસે કુછ હાસીલ નહીં હો-સકતા. હઝરત મવલાના રૂમ ફરમાતે હેં—

કાલ-રા બે-ગુજાર વ મરદે હાલ શવ,
પેશે મરદે કામીલે પામાલ શવ.

અવલીયા અલ્લાહકી કીસમે.

અવલીયા અલ્લાહકી બહોતસી કીસમેં હેં. અગરચે ઠીક ઠીક સીવાયે જાતે પાકકે કોઈ નહીં જાનતા. લેકીન મશહુર યે હેં. કુતબે ઈરશાદ, કુતબે મદાર, કલંદર, ખીઝરે વકત, ગૌસ, અબદાલ, અવતાદ, સુફી, અબુલ વકત, સુફી ઇબ્નુલ વકત, મજઝુબ, સાલીક.

કુતુબ-લુગતમેં ચકકી-કી કીલીકો કેહતે હેં. જીસ-પર તમામ તમામ ચકકી-કા મદાર હે. અયસેહી અગર કુતુબ જહાંમે નહો, તો ઇંતીઝામે આલમ તબાહ ઓર, ખરાબ હો-જાવે. ઓર ઇરશાદકી

માઅની રાહ-નુમાઇ હે. પસ કુતબે ઇરશાદસે ખલકુલ્લાકો હર તરેહકા નફા ઝાહીરી ઓર બાતીની પહોંચતા હે.

કુતબે મદાર-વોહ હે, કે અપની જગાસે ન હીલે, ઓર બઝાતે ખુદ કામીલ, વ અકમલ હો. મદારકે માઅને હેં, જાયે ગરદીશ યાને સારી મખલુકાત ઉસકી ગરવીદા હો, ઓર અપને કામોંમેં ઉસસે મદદ ચાહે, ઉસીકો કુતબુલ અકતાબભી કેહતે હેં. વોહ કોઇ કામ બગેર હુકમે ઇલાહી નહીં કરતા. ઓર રાઝી બ-રઝાયે ઇલાહી હોતાહે.

કલંદર-વોહ હે, કે તજરીદ ઓર તફરીદમેં યકતા ઓર બે-પરવા હો, ઓર તમામ આલમકા હાલ ઉસપર આઇના હો. ઓર જો વસ્ફ આરીફોંમેં હોના ચાહીયે, ઉસમેં બે-મિસલ હો. મગર યે શર્ત હે, કે મજજુબભી હો, ઓર સાલીકભી હો.

ખીઝરે વકત-વોહ હે, કે મીસલે હઝરત ખીઝર અલે, કે ઉસપર ઇલમે લદુન્ની મુન-કશીફ હો, ઓર ઇસરારે ઇલાહીસે વાકીફ હો. ઓર એક નઝર જીસપર ડાલે, ઉસકો કામીલ કર દેવે.

ગોસ-ફર્યાદ-રસકો કેહતે હેં. યાને જો બંદેગાને ખુદાકે મોઆમેલાતમેં ઝાહેરન ઓર બાતેનન, અદલો ઇનસાફ ફરમાતે હેં. ઉનકી શનાખ્ત યે હે, કે જબ ચાહે અપને આઝા જુદા કરલેતે હેં.

અબદાલ-મશહુર હે, કે અગર યે ગીરોહ નહો, તો તમામ આલમ મરખ હો-જાવે. ઓર યે ૭૦ તન હોતે હેં ઓર વોહ અપની ખીદમત પર માઅમુર રેહતે હેં. જો અલ્લાહકી તરફસે ઉનકે સુપુર્દ રેહતી હે. ઓર ઉનકો અબદાલ ઇસલીયે કેહતે હેં, કે અગર ઉનમેંસે કોઇ કમ હો જાવે, તો અવતાદસે બદલ ઉનકા મુકર્રર હો-જાતા હે.

અવતાદ-જમા હે, વતદ કી. ઉસકે માઅને મેખકે હેં. યાને લોહેકી મેખકે માનીંદ, યે અપને અપને મુકામ પર જમે રેહતે હે. ઉનકી જાતકે બરકાત તમામ આલમમેં મોહીત ઓર મુંતેશર રેહતે હેં-

સુફી અબુલ વકત—વોહ હે, કે વકત પર કાદીર હો, યાને હાલત ઉસકે ઇખત્યારમેં હો, જબ ચાહે તારી કર લેવે. ઓર જબ ચાહે દુર કરદે. ઓર હોશમેં આ-જાવે; યે સુફી ઇબનુલ-વકતસે બ-દરજહા આલા હોતા હે.

સુફી ઇબનુલ વકત—વોહ હે, કે ઝાહીરો બાતનકી સફાઇ રખતા હો, ઓર વકતકા પાબંદ હો. યાને જબ કોઇ હાલ બારે-તઆલાકી તરફસે ઉસપર વારીદ હો, તો મદહોશ ઓર બે-હોશ હો-જાવે. જયસે કીસીકો બુખાર યા લરઝા ચડતા હે. ઓર વોહ બે-ઇખત્યાર હોકર દુર નહીં કર સકતા.

મજઝુબ—ઉસકી દો કીસમેં હેં, એક તો અઝલી ઓર વહબી, દુસરી કસબી ઓર બે-ઇખત્યારી. મજઝુબે અઝલી વોહ હે, કે રોઝે અઝલમેં **અલસતો બે-રબ્બેકુમ,** કી નીદા સુનકર, ઓર **બલા** કેહકર હઝરત રબ્બુલ ઇજ્જતકે મુશાહીદે જમાલે લા-યઝાલસે મસ્ત હો-ગયા. ઓર તમામ શહવાત ઓર લજ્જાતે દુન્યવી, ઓર ઉખરવીકો દીલસે દુર કર દીયા. જબ આલમે અરવાહસે આલમે ઇજ-સામમેં આયા, તો ઇસી તોર પર બે-ખબર રહા, ઓર નીઝ આલમે બરજખમેં-ભી મસ્ત અલસ્ત જાવેગા.

મજઝુબે બે-ઇખ્તયારી, વોહ હે. કે આલમે ઇજસામકે અંદર બિલકુલ હોશીયાર આયા, ઓર મુદ્દત તક સમઝ બુઝમેં રહા. લેકીન

ઇ-તેફાકન કીસી કામીલકા મુરીદ હુવા. ઓર મુરશીદને અપને ખાન દાનકે મોવાફીક તાઅલીમ ઓર તલકીન ફરમાઈ, જબ નોબત સુલતાનુલ અજકારકી પહોંચી, ઓર હર જાનીબસે ગલબએ અનવાર હુવા, તો બે-ઇખત્યાર હોકર, હોશ ઓર ખીરદકે જામેસે બાહેર નીકલ આયા. અગર સુલતાનુલ અજકારકા મુત-હમ્મીલ હો-જાતા, તો સાલીકોં-મેંસે હોતા. યા ઇસ તરેહ પર, કીસી મસ્ત મજજુબકી નીગાહ દફ-અતન પડ-ગઇ. ઓર બે-કરાર હોકર, મસ્ત ઓર મદહોશ હો-ગયા. પસ અગર ઉસકા હોસલા બુલંદ, ઓર તોરીકે ઇલાહી રફીકે હાલ હે, તો મકાશે-ફાતકી બહાર ઓર મકામાતકી સયેર દેખતા હે, તો તમામ મનાઝીલકો તય કરકે હોશમેં આકર, હોશીયારીકી ગુફતગુ કરતા હે. અગર કીસી-પર નઝરે ઇનાયત હોગઇ, તો ઉસ-કોભી અપને જયસા બના લીયા, ઇસલીયે સાલીકકા મરતબા મજજુબસે આલા હે.

સાલીક—રાહ-રવકો કેહતે હેં, ઓર સુલુક યે હે, કે જો કુછ મકસુમમેં હે, બુઝુરગોંકી તાઅલીમ ઓર તલકીનસે આહીસ્તા આહીસ્તા હાસીલ હો-જાતા હે. ઓર જયસા રાહ-રવ ચલતા ચલતા અપની મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચ જાતા હે, અયસાહી સાલીક, અપને રાહબરકી હીદાયત પર તમામ મનાઝીલે સુલુક તય કરકે, વાસીલે મકસુદ હો—જાતા હે. ઓર યે જો કીસીકો કુછ દફ-અતન મીલ-ગયા, યે બાત ઓર હે.

અલ-હમ્દો લિલ્લાહ, કે યે રીસાલા "મુરશીદે કામીલ યાને બાતીની રાહબર." તમામ હુવા, ખુદા-વંદ કરીમ બ-તુફેલે અપને હબીબ હઝરત માહંમદ મુસતફા સલ, કે ઇસકો મકબુલે આમ કરે, ઓર સબ ભાઇઓંકો હીદાયત નસીબ કરે આમીન, સુમ્મા આમીન.

તમામ શુદ.

ઝમી-મયે મુરશીદે કામીલ, યાને બાતીની રાહબર.

પ્યારે નાઝેરીન, મુરશીદાને કામેલીન, ઓર આરીફાને વાસેલીન, અપને મુરીદ ઓર તાલીબોંકો, અપની કામેલીયત ઓર ઇસ્તેઅદાદ બ-મુજબ બાતીની ફયેઝસે ફયેઝ-યાબ, ઓર કામયાબ કરનેકે લીયે હરગીજ કોતાહી નહીં કરતે હેં. લેકીન જો કોઇ સાહેબે ઇકબાલ હોતા હે, વોહી ઇસ દૌલતે બે-ઝવાલકો પાતા હે. ખુસુસન ઇસ ખાક સારને જો કુછ કાનુને સુલુક ઓર ઉસકે બાતીની ભેદોંકા ખુલાસા હાસીલ કીયા હે. વોહ અપને પીરો મુરશીદ, રાહબરે તરીકત, મવલાના મોલવી હઝરત સૈયદ નુરદીન સયફુલ્લા રીફાઇસે, હાસીલ કીયા હે.

-મીસરા—હર કેરા પીરે ન બાશદ પીરે ઉ શયતાં બુવદ.

શેઅર.

જીસસે અલ્લાહ મીલે ઢુંડ ઉસી મુરશીદકો,
પીર શયતાન હે જીસકા કે કોઇ પીર નહીં.

ખાકસારકે પીર, કીદ વતુલ વાસેલીન, જુબ-દતુલ આરેફીન, કુતબુલ અકતાબ, હઝરત સૈયેદેના વ મવલાના, **સૈયદ અહમદ કબીર અર રીફાઈ**, માઅશુકે ઇલાહી કદ, કી અવલાદમેંસે હેં. ઓર આપકે બુઝુરગોંમેંસે, કુતબુલ જલીલ, **મવલાના હઝરત સૈયદ અબદુર રહીમ મહબુલ્લા રીફાઈ**, રહ. મુલકે અરબસે શેહરે સુરતમેં સને ૧૦૭૦ હીજરીમેં તશરીફ લાયે. વીલાદત આપકી સને ૧૦૬૦ હીજરીમેં, મદીના મુનવ્વરામેં હુઇ. ઓર વફાત આપકી તારીખ ૨૨, જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૧૧૭૨ હી. મેં હુઇ. આપકા

મઝારે મુબારક શેહરે સુરતમેં બીરયાવી ભાગલકી ટુંકી પર, ખાન-કાહે રીફાઇયામેં જ્યારત-ગાહે આલમ હે. આપને બહોત મુલકોંકી સયરો સીયાહત ફરમા-કર, શેહરે સુરતમેં અકામત ફરમાયે. અકલીમે હીંદમેં ખાનદાને આલીયા **રીફાઈયા,** આપહીસે જારી ઓર રૌશન હે.-આપ મુલકે હીંદમેં ખાનદાને રીફાઇયાકે પેહલે સજ્જાદા નશીન થે. આપકે બાદ નસલન બાદ નસલ, યકે બાદ દીગરે સજ્જાદા નશીન હોતે આયે હેં. ઓર તા-હાલ ઓહ-દયે સજ્જાદા-નશીની આપકી અવલાદમેં બ--ફઝલે તઆલા જારી હે.

મુલકે હીંદ, કોકન, દકકન, મલેબાર, મદરાસ, ઢાકા, બંગાલ, માલવા, ગુજરાત, કાઠીયાવાડ, મેવાડ, સીંધ, મકરાન, લાહોર, મુલ-તાન, ઓર જાવા વગયરા ઇલાકોંમેં, હઝરત મૌસુફ રહ, કા વાસ્તત-યે ખુલફાઇભી, હર મુકામ પર જારી ઓર રૌશન હે. ઓર કુલ ફુકરાયે રીફાઇયાકા ઇસ મુલ્કકે વાસ્તે આપહીસે હેં.

આપ બડે આલીમ ઓર ફાઝીલ, ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતી-નીમેં થે. ઓર આપકો ઈંતીહાકા કમાલ હાસીલ થા. ઓહદો રીયાઝત બ--દરજ્યે અતમ થા. આપસે હજારહા ઉલમા ઓર મશાયેખીન, ઓર સાદાતે જી-મરાતીબને ફુયુઝે બાતીની હાસીલ કરકે, મરાતીબે આલા હાસીલ કીયે. તસનીફાત ઓર તાલીફાત આપકી મશહુર હેં. કરામાત ઓર ખીરકે આદાત આપકી બહોત હેં, ઓર મશહુર હેં. બાઝ હઝરતે મોઅતે-કદીનને જમા કરકે તહરીર કીયે હેં. વોહ ઇનશા-અલ્લાહ ચંદ મુદ્દતમેં શાયે હોગા.

મવલાના હઝરત સૈયદ અબદુર રહીમ મહબુલ્લા રીફાઈ રહ.

કે ચાર સાહેબ-જાદે, ઔર દો સાહેબ-જાદીયાં થીં. ઉનકી વીલાદત ઔર વફાતકા એહવાલ જેલમેં લીખ્ખા હે.

આપકે ફરજંદ આરીફે બિલ્લા હઝરત સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રીફાઇ રહ, કી વીલાદત શેહરે હલબમેં બ-તારીખ ૨૭ માહે સફર, બ-રોજે શંબા સને, ૧૧૦૧ હીજરીમેં હુઇ. ઔર વફાત શબે જુમા તા. ૧૮ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૧૪૪ હીજરીમેં વાકે હુઇ. ઔર વાલીદકે પેહલુમેં શેહરે સુરતમેં જયારત-ગાહે આલમ હે. આપને મીસર, શામ, ઔર અરબકે મક્કા, મદીના, ઔર ઇરાક, ઔર હીંદુસ્તાન, બંગાલ, જાવા, વગયરા બહોત મુલકોંકી સયેર કી. ઔર હર શેહર ઔર દીયારમેં આપસે ઉલમા ઔર મશાયેખીનને ઇસ્તફા-દયે બયઅત હાસીલ કીયા. ઉન ખુલફાઓંસે વાસ-તયે ખુલફાઇ આપકાભી તા-હાલ સબ તરફ જારી હે. ઔર સબ વાસતે આપહીસે મીલતે હેં. ઔર આપકે ખુલફાઓં-મેંસે બહોતસે ખુલફાઓંને મરાતીબે આલા પાકર, દરજયે કમાલ હાસીલ કીયા.

આપ આલીમે મુ-ત-બહ-હર, ઉલુમે ઝાહીરી ઔર બાતીનીકે ગોયા દરિયા થે. ઔર હજારહા ઉલમા ઔર સુલહા, આપકે ફયઝાને સોહબતસે વલીયે કામીલ હુયે. જો આપકી ફેહરીસ્તે ખુલફા પર, ઔર બાઝ તહરીરાતે ખુલફા પર, નઝર કરનેસે આપકી અઝમત, ઔર મરાતીબકા સુબુત વ યકીન હોતા હે. આપકે ખવારીક ઔર કરામાત, ઔર ફુયુઝ બાઝે ખુલફાને કલમબંદ કીયે હેં.

આપકે ખુલફાઓંમેંસે હઝરત **બીસમીલ્લા શાહ** સાહેબ કદ. આપકે ખલીફયે આઝમ હેં. જો કે વલીયે કામીલ, ઔર

સાહેબે કરામાતે ઝાહીરા હેં. કે જીનકી મઝારે પુર અનવારસે, હજાર હા ખાસો આમ, હમેશા ફુવાયેદે ઝાહીરી, ઓર બાતીની હાસીલ કરતે હેં. મઝારે હઝરત **બિસમીલ્લા શાહ** કદ, કા શેહરે બંબઇ કે બોરી-બંદરકે સ્ટેશનકે મુત-તસીલ જયારત-ગાહે આલમ હે.

હઝરત સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રીફાઇ રહ, કે બિરાદર સૈયદ મેહદી રહ. કી વફાત, તા. ૨ મોહર્રમ, સને ૧૧૧૩ હીજરીમેં હુઈ. ઓર કોકનકે રાજપુરીમેં મદફુન હેં. આપકે દુસરે બિરાદર સૈયદ અહમદ રીફાઇ રહ, કી વફાત તા. ૧૨ શાઅબાન, સને ૧૧૧૨ હીજરીમેં હુઇ. ઓર મુલકે ફારસકે ગંગ નામી જગામેં મદફુન હેં. ઓર તીસરે બિરાદર સૈયદ નુરૂદીન તા. ૨૭ રબીઉલ આખીર સને ૧૧૨૦ હીજરીમેં વફાત પાયે. ઓર મજાર આપકા શેહરે સુરતમે મુસાફીર શાહ કશમીરી કે તકીયે મેં હે. ઓર આપકી હમશીરા શરીફા સરવર તા. ૨, રબીઉલ આખીર સને ૧૧૩૪ હીજરીમેં વફાત પાઇ. ઓર શેહરે સુરતમેં આપકે વાલીદ સાહેબકે મજારે મુબારકકે નજદીક મદફુન હેં. ઓર દુસરી હમશીરા, શરીફા મોમીના તા. ૮ શવ્વાલ સને ૧૧૩૩ હી. મેં. વફાત પાઇ. ઓર આપકે વાલીદ સાહેબકે મજારકે કરીબ મદફુન હેં.

મવલાના સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રીફાઇ રહ, કે તીન ફરજંદ થે. પેહલે મવલાના સૈયદ ઇમાદુદીન અહ-મ-દુલ્લા રીફાઇ, દુસરે મવલાના સૈયદ બુરહાનુદીન ઉર્ફે સૈયદ અલી મસ્તાન, ઓર તીસરે મવલાના સૈયદ મોહયોદ્દીન સલી-મુલ્લા થે.

મવલાના સૈયદ ઇમાદુદીન અહમદુલ્લા રીફાઇ રહ, કી વીલાદત સને ૧૧૩૩ હીજરીમેં. ઓર વફાત તા. ૨૧ મોહર્રમ, સને

૧૧૯૨ હીજરીમેં કસ્બયે સીરગાંવ, કે જો પાલઘરકે કરીબ હે. વહાં હુઇ, ઓર વહાંસે છે મહીનેબાદ, આપકે ફરજંદ સૈયદ નુરૂદીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રીફાઇ રહ, કબ્રસે લાશ નીકાલ–કર સુરત લે-આયે. ઓર બીરયાવી ભાગલ પર, સુરતમેં ખાનકાહે રીફાઇયામેં દફન કીયે. ઓર મસજીદ ઓર મુસાફીર ખાના, ઓર કુંવા, આપકી યાદમેં આપકે મોઅતે–કદીનને તાઅમીર કીયે. આપ આલીમે ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતીની થે. ઝોહદ ઓર રીયાઝત આપકી ગાયત દરજેકી થી. ખવારીક ઓર કરામાત મશહુરે આલમ હેં. મશાહીરે ઉલમા ઓર મશાયેખીનને બ–ગાયતે ખુલુસ આપસે ઇસ્ત–ફાદયે બયઅત હાસીલ કીયા. હર શેહર ઓર દીયારમેં આપકે ખુલફાસે સીલસીલે બયઅત જારી હે. આપ બજાયે વાલીદે બુઝુર્ગવાર, સજજાદા નશીન હુયે. ઓર ઓહ–દયે સજજાદા નશીની, આપકી અવલાદમેં તા હાલ જારીહે.

મવલાના સૈયદ બુરહાનુદ્દીન ઉર્ફ સૈયદ અલી મસ્તાન રહ, કી વીલાદત સને, ૧૧૩૪ હીજરીમેં, ઓર વફાત સને ૧૧૭૪ હીજરીમેં હુઇ. મજારે શરીફ આપકા શેહરે સુરતમેં હે. આપકે ફરજંદ મવલાના સૈયદ અબદુર રહીમ રહ, કી વફાત સને ૧૨૩૫ હીજરીમેં હુઇ. ઓર મજાર આપકા શેહરે સુરતમેં વાલીદ સાહેબકે કરીબ હે. સૈયદ હુસેન રહ, કી વીલાદત સને ૧૧૭૪ હીજરીમેં, ઓર વફાત સને ૧૨૪૮ હીજરીમેં હુઇ. મજાર શરીફ સુરત મેં હે. મવલાના સૈયદ અલી સાની રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૦૬ હીજરી. ઓર વફાત સને–હીજરી મેં હુઇ. મજાર આપકા 'દકકન હયદરા–બાદ મેં હે. આપકા ખલ્ફ કોઇ નહીં. ફકત એક દુખતર મુસમ્માત શરીફા બેગમ થીં. જો મીર કમાલુદ્દીન ખાન સાહેબ હમદાની, બીરાદરે બખશી

મીર અઝીમુદીન ખાન સાહેબસે મનસુબ થીં.

મવલાના સૈયદ મોહયોદ્દીન સલીમુલ્લા બીન સૈયદ સયફુલ્લાકી વીલાદત તા. ૨૯ શવ્વાલ બરોજે જુમા સને ૧૧૩૯ હીજરી, ઓર વફાત રોજે જુમા તા. ૯ શાઅબાન સને ૧૨૧૪ હીજરી મેં હુઇ. આપકા મજાર સુરતમેં મવલાના સૈયદ અબદુર રહીમ રીફાઇ રહ, કે પેહલુમેં હે.

મવલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન અહમદુલ્લા, બીન સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રહ, કે સાહેબ-જાદે સૈયદ નુરદીન હાશીમ ફયઝુલ્લા, ઓર સૈયદ અબુ ઝફર સમસામુદ્દીન ઉર્ફ સૈયદ અલી જયનુલ આબેદીન, ઓર સૈયદ બદરદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લા, ઓર સૈયદ હીસામુદ્દીન મોહંમદ અમીનુલ્લા, વગયરા થે.

મવલાના સૈયદ બદરદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લા રહ, કી વીલાદત, તા. ૮ જીકદ, સને ૧૧૬૪ હીજરીમેં, ઓર વફાત તા. ૭ જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૦૭ હીજરીમેં, બ-મુકામ રાજપુરી, જજી-રયે હીસાન, વાકેઅ હુઇ. વહાંસે લાશ આપકી સુરત લાતે થે. મગર બંબઇમેં લે-આયે. ઓર વહાંકે મુરીદોં ઓર ખુલફાઓંને આપકે મદફનકે વાસતે જાયે તજવીજ કરકે, જાયે વકફ કીયે. ઓર બંબઇકે ભીંડી બાજારમેં ખાસ રૌઝેમેં આપકા દફન કીયે. જો જયારત-ગાહે આલમ હે. હર ખાસો આમ ફવાયેદે ઝાહીરી ઓર બાતીની આપકી મજારે મુકદ-દસસે હાસીલ કરતે હેં. ખવારીક ઓર કરામાત આપકી મશહુરે આલમ હે. અપપ વલીયે કામીલ હેં. બાદ આપકે વાલીદકે સજ્જાદા-નશીન ઓર મુતવલ્લીયે અવકાફ, થે. ચુંકે આપકા ખલફ

નથા. ઇસલીયે આપકી વફાતકે બાદ આપકે બિરાદર સજ્જાદા-નશીન હુયે.

મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રીફાઇ રૂહ, કી વીલાદત પંજ-શંબા તા. ૧૦ રમઝાન સને ૧૧૫૬ હીજરી. ઔર વફાત તા. ૨૭ શાઅબાન સને ૧૨૪૪ હીજરીમેં હુઇ. મઝારે મુબારક સુરતમેં વાલીદકે પેહલુમેં હે. ઝોહદો રીયાઝત આપકી ગાયત દરજે થી. રાહનુમાઇ ખલાયેકકી ફરમાતે રહે. ફયેઝ આપકા જારી હે. આપ અપને બિરાદર મવલાના સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લાકે બાદ સજ્જાદા નશીન હુયે.

મવલાના સૈયદ અબુ ઝફર સમસામુદ્દીન ઉર્ફ સૈયદ અલી જયનુલ આબેદીન રહ, કી વીલાદત સને ૧૧૮૦ હીજરી, ઔર વફાત સને ૧૨૫૨ હીજરીમેં હુઇ. મઝારે મુબારક આપકી શેહર બંબઇમેં બારે તાલાબ પર હે. આપને બહોત અરસે તક મુલકોંકી સયેર કી. ઔર કઇ સાલ ઇલાકયે દકકનમેં, કોલાપુર, મીરજ, સાંગલી, વગયરા શેહરોંમેં રહે. વહાંકે રઉસા ઔર વાલીયાને મુલ્ક આપસે હુસ્ન અકીદત રખતે, ઔર બ-ખુલુસ આપકી ખીદમત કરતે. ઔર આપકા કયામ શેહરમેં મુજીબે ખયરો બરકત જાનકર આપકો વહીં રખતે. બાઝોંને આપસે બયઅત ઔર ઇરાદતકા ફખ્રભી હાસીલ કીયા. દકકનકા ઇલાકા આપકે ફકીરોં, મુરીદોં, ઔર ખુલફાઓંસે માઅમુર હે. આપકે ખુલફા બડે સાહેબે રીયાઝત, ઔર કશફો કરામાત વાલે હુયે હેં. જીનકી વફાતકે બાદભી મઝારે શરીફસે સદહા લોગ ફયેઝ પાતે હેં. ઉર્સ હર સાલ ધુમસે હોતા હે. મસ્તાન-શાહ ખલીફયે રીફાઇ, જોકે આપસે બયઅત રખતે હેં, સાહેબે કમાલ વલી હેં. ઉનકી દરગાહ

તાસગાંવકે કરીબ ચીંચનીમેં હે. ઓર મશહુર ઓર માઅરૂફ પુર ફયેઝ હે. હર સાલ ઉર્સ હોતા હે. હજારહા લોગોંકો ફયેઝ હાસીલ હોતા હે. અલા હાજલ કયાસ, ઓર કછ ખુલફાઓંકી મજારોંસે ફયઝો બરકત પાકર, લોગ ફાયેદા ઉઠાતે હેં. ઓર ઉર્સ ઉનકે જારી હેં. હઝરત રહ, આખાર ઉમરમેં બંબઇ તશરીફ લાયે, ઓર વહીં આપકા ઇંતેકાલ હુવા. હજા રહા મુરીદ ઓર ખુલફા આપકે હેં. ઝોહદ ઓર રીયાઝત હદ દરજેકી થી. ઇલમે ઝાહીર ઓર બાતીન બ-દરજએ અતમ થા. ખવારીક વ કરામાત મશહુર હેં.

મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન મોહંમદ અમીનુલ્લા, રહ, કા મજારે મુબારક, ખાસ શેહરે બંબઇકે છતરી સરંગકે મેહલ્લેમેં, મસજીદકે કરીબ, જયારત-ગાહે આલમ હે. ખવારીક ઓર કરામાત આપસે બહોત સાદીર હુયે હેં. ઇસ મુખ્તેસરમેં ગુંજાઇશ નહીં, આપ સયફુલ લીસાન થે, જો ઇરશાદ હોતા, વોહી ઝુહુર પાતા. આપ અકસર હાલતે જજબેમેં રેહતે થે.

મવલાના સયદ ઇમાદુદ્દીન અહમદુલ્લા રહ, કે ફરજંદોંમેંસે, મવલાના સૈયદ જયનુલ આબેદીન રહ, કી અવલાદ બંબઇમેં મુકીમ રહી. ઓર મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રહ,કી અવલાદ સુરતમેં મુકીમ રહી. પેશતર મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રહ, કી અવલાદકા જીક્ર બ્યાન કરકે, ઉસકે બાદ મવલાના સૈયદ જયનુલ આબેદીન રહ, કી અવલાદકા જીક્ર કીયા જાયેગા.

મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલા રહ, કે ફરજંદ સૈયદ ફખરૂદ્દીન ગુલામ હુસેન ઉર્ફ અમીરમીયાં રહ, ઓર સૈયદ રઝીયુદ્દીન

મોહંમદ ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે લાલામીયાં, ઓર સૈયદ કુતબુદ્દીન અહમદ ઉર્ફે બાદશાહ મીયાં ર૯, થે.

મવલાના સૈયદ ફખરૂદ્દીન ગુલામહુસેન ઉર્ફે અમીરમીયાં રીફાઇ ર૯. કી વીલાદત સને ૧૧૫૯ હીજરી, ઓર વફાત તા. ર૯ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૬૨ હીજરીમેં, વાકેઅ હુઇ. મઝારે મુબારક આપકા શેહર બરોડેમેં શકકર કુઇ પર, ખાનકાહે રીફાઇયામેં ઝ્યારત ગાહે આલમ હે. કશફો કરામાત, આપકી મશહુર હેં. સદહા આદમી આપકી દરગાહસે ફયેઝ-યાબ હોતે હેં. આપ સાહેબે ઇલમો અમલ, જી-મરાતીબે જલીલા થે. ખવારીક ઓર કરામાત આપસે બહોત ઝુહુર પાયે. આપકા ઉર્સ હરસાલ બહોત ધુમસે હુવા કરતા હે. આપકે એકહી ફરજંદ સૈયદ અબદુર રહીમ રીફાઇ થે. વોહ આપકે બાદ, સજ્જા-નશીન હુવે. કિતાબ "ગુલ દસ્તયે સુલહાયે સુરત" મેં, આપકે દો ફરજંદ હોનેકા લીખ્ખા હે, વોહ ગલત હે. કયુકે ઇસકા તસફીયા સને ૧૮૮૫ ઇસવીમેં, મૌલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ, ઓર અબદુર રહમાન ઉર્ફે સેદુમીયાં, કે દરમ્યાન ફોજદારી મુકદ્દમા નં. ૮ ચલાથા, ઉસમેં હો-ચુકા હે. ઉસ મુકદ્દમેકી કેફીયત ઓર જડજમેંટ, જો ફ. ક. માજીસ્ટ્રેટ મી૦ દારાશાહ ડોસાભાઇને દીયા હે. વોહ છપવાકર હદીયે નાઝેરીન હોગા.

મવલાના સૈયદ રઝીયુદ્દીન મોહંમદ ઇબ્રાહીમ ઉર્ફે લાલામીયાં રીફાઇ ર૯, કી વીલાદત સને ૧૨૦૫ હીજરી, ઓર વફાત તા. ૧૩ ઝીકદ સને ૧૨૯૦ હીજરીમેં શેહરે સુરતમેં વાકેઅ હુઇ, મઝારે મુબારક આપકી શેહરે સુરતમેં મોહલ્લે સૈયદવાડેમેં, હવેલીગે

રીફાઇયાકે પીછે જયારત-ગાહે આલમ હે. આપ સાહેબે દરજાતે આલીયા ઓર મરાતીબે જલીલા થે. આપ ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતીનીમેં મદરેકા તામ રખતે થે. રીયાઝાત ઓર મુજાહીદાત આપકે બ-દરજયે અતમ થે. કશફો કરામાત આપકે મશહુર ઓર મારૂફ હેં. બહોત મુલકોંકી આપને સયેર કી. ઓર સદહા લોગોંકો આપસે ફયેઝ હાસીલ હુવા. આપકી જાત બા-બરકાત મુગ-તનેમાતસે થી. ચેહ-રયે મુબારકસે જલ-વયે અનવાર, મુ-ત-જલ્લી થા. ઉલમા ઓર મશાયેખીન, અકસર બ-ગરઝે ઇસ્ત-ફાદયે સોહબત, આપકી મજલીસમેં શરીક હોતે, ઓર બહરા-અંદોજ ફુયુઝાતે ઝાહેરી ઓર બાતીની, હર શખ્સ બકદ્રે ઇસ્તેઅ-દાદે ખુદ અપને મજાકકા ફાયેદા હાસીલ કરતા થા. આપકે બયાન ઓર પંદમેં વોહ તાસીર થી, કે ઝાહીર-બીન અપને મસાયેલે લા-હલકા હલ પાતા. ઓર અહલે દીલોંકે બાતીન તજલ્લાયે અનવારસે પુર નુર ઓર રૌશન હોતે. અખીર ઉમ્મરમેં આપ સફરસે તશરીફ લાકર ઉઝલત ઇખ્તિયાર કીએ.

મવલાના સૈયદ કુતબુદ્દીન અહમદ ઉર્ફે બાદશાહ મીયાંકી વફાત, તા૦ ૨૨ જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૨૫ હીજરીમેં, શેહર પીરાન પટ્ટનમેં વાકેઅ હુઇ. ઓર મજારે મુબારક આપકા હાજી બાવા રજબ રીફાઇ, પીરાન પટનીકી દરગાહકે કરીબ, જ્યારત ગાહે આલમ હે. આપ આલીમ ઓર ફાઝીલ, ઓર ઝોહદો રીયાઝતમેં કામીલ થે. સાહેબે ફુયુઝાતે ઝાહીરી ઓર બાતીની થે. વાલીદે બુઝુર્ગ વારકે બાદ, આપ સજ્જાદા નશીને ખાનદાને રીફાઇયા હોકર, અરસયે કલીલમેં ઇસ દારે ફાનીસે રેહલત ફરમાએ. બાદ આપકે બિરાદર, સૈયદ ફખરદ્દીન

અમીરમીયાં રીફાઇ, સજ્જાદ–દયે મશીખત પર, જલવા આરા હુયે.

મવલાના સૈયદ ફખરૂદ્દીન ગુલામ હુસેન ઉર્ફ અમીરમીયાં રીફાઇ રહ, કે સાહેબ–જાદે, સૈયદ અબ્દુર રહીમ ઉર્ફ દાદામીયાં રીફાઇકી વફાત તા. ૧૯ રમઝાન સને ૧૨૬૪ હીજરીમેં વાકેઅ હુઇ. મજારે મુબારક આપકા શેહરે સુરતમેં હવેલીયે રીફાઇયાકે પીછે મશહુર હે. આપ સાહેબે વરેઅ ઓર તકવા, ઓર જોહદ ઓર મુજાહીદાતમેં દાયમ મશગુલ થે. કસરે નફસી આપકી બહોત થી. આપ બખશી મીર અઝીમુદ્દીન ખાન સાહેબકી હમશીરાસે મનસુબ થે. ઉનકે બતનસે દો ફરજંદ હુયે, એક સૈયદ અહમદુલ્લા રીફાઇ, કે જો બાદ વાલીદકે સજ્જાદા નશીન હુયે. દુસરે સૈયદ કુતબુદ્દીન, જો ઉનફવાને જવાનીમેં લા–વલદ ફૌત હુયે. ઓર વાલીદકે પેહલુમેં દફન હુયે. આપકી વફાત સને ૧૨૬૪ હીજરીમેં હુઇ.

મવલાના સૈયદ અહમદુલ્લા રીફાઇ રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૫૬ હીજરી, ઓર વફાત તા૦ ૪ જીલ્હજ, સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં શેહર બરોડેમેં વાકેઅ હુઇ. મજાર આપકી શેહર બરોડેમેં ખાનકાહે રીફાઇયામેં આપકે જદ સૈયદ અમીરમીયાં રીફાઈ રહ, કે મરકદ મુબારકકે કરીબ મદફુન હેં. બાદ વાલીદકે આપ સજ્જાદા નશીને ખાનદાને રીફાઇયા ઓર મુતવલ્લી હુયે. ઓર બહોત મુદ્દતે દરાજ તક, ઓહદયે સજ્જાદગી બ–હુસ્નો ખુબી અંજામ દેતે રહે, કબલ વફાતકે આપને જો વસીયત કીયે થે. ઉસકે બ મુજબ સજ્જાદા નશીન, મવલાના મોલવી હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ સાહેબ, રૌનક અફરોઝ હુયે. આપકી સીર્ફ તીન સાહેબ જાદીયાં હેં. હુસેના

બેગમ, ઔર રકૈયા બેગમ, ઔર ફાતીમા બેગમ હેં.

મવલાના સૈયદ જયનુલ આબેદીન રહ, કી વીલાદત, સને ૧૧૮૦ હીજરી, ઔર વફાત સને ૧૨૫૨ હીજરીમેં વાકેઅ હુઇ. મજારે મુબારક આપકી શેહરે બંબઇમેં બારા તાબ્રાબ–પર જ્યારત ગાહે આલમ હે.

મવલાના સૈયદ જયનુલ આબેદીન રીફાઇ રહ, કે ફરજંદ મવલાના સૈયદ બદરૂદીન અબી સાલેહ ઉર્ફે સૈયદ શાહે–જહાંકી વીલાદત સને ૧૨૦૭ હીજરી, ઔર વફાત તા. ૧૫ માહે રમઝાન સને ૧૨૫૫ હીજરી મેં વાકેઅ હુઇ. મજાર આપકી શેહરે સુરતમેં બીરચાવી ભાગલ પર, ખાનકાહે રીફાઇયામેં હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રીફાઇ રહ, કે પેહલુમેં હે.

મવલાના સૈયદ બદરૂદીન અબી સાલેહ ઉર્ફે સૈયદ શાહે–જહાંકે દો સાહેબ–જાદે, સૈયદ અબીન નસર મોહંમદ અમીનલ્લા, ઉર્ફે સૈયદ હીસામુદ્દીન, ઔર સૈયદ ઇમામુદ્દીન, ઔર એક સાહેબ–જાદી જેબુન્નીસા બેગમ હેં.

મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન રીફાઇ રહ, કી વીલાદત તા. ૧ મોહર્રમ સને ૧૩૧૫ હીજરીમેં, શેહર અહમદાબાદમેં વાકેઅ હુઇ. વહાંસે આપકે ફરજંદ મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ, આપકી લાશ સુરતમેં લાયે. ઔર ખાનકાહે રીફાઇયામેં હઝરતકે વાલીદકે પેહલુમેં દફન કીયે. હઝરતને બહોત અરસા સફરમેં ગુજારા.

દક્કન ઓર કોકનમેં આપને બહોત કયામ ફરમાયા. વહાં બહોતસે અકાબરીન ઓર મોઅઝ-ઝઝીનને, બ-ખુલુસ આપસે બયઅત હાસીલ કી. આપ નીહાયત ખલીક ઓર સલીમુત તબેઅ થે. આપસે બહોત ખવારીક ઓર કરામાતેં ઝુહુરમેં આઇ.

સૈયદ ઇમાદુદ્દીન રીફાઇ રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૪૬ હીજરીમે વાકેઅ હુઇ. મઝાર આપકી શેહર બંબઇમેં માઅરૂફ હે. આપ આલીમ ઓર ફાઝીલ, ઓર મુત-તકી થે. આપકો એક ફરજંદ સૈયદ ગુલામ મોહંમદ રીફાઇ, ઓર એક દુખતર મુસમ્માત મરીયમ બેગમ ખલફ થે. મરીયમ બેગમ રાજપુર જઝીરયે હબસાનમેં સૈયદ હસન બીન સૈયદ અબદુર રહમાન બે-કુસસે મનસુબ હુઇ.

હઝરત સૈયદ હીસામુદ્દીન રીફાઇ રહ, કે દો સાહેબ-ઝાદે, કુતબુદ્દીન અબુલ કાસીમ ઉર્ફ સૈયદ જયનુલ આબેદીન રીફાઇ રહ, ઓર મવલાના સૈયદ અબુલ હસન શાહે-જહાં ઉર્ફ સૈયદ નુરદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ, ઓર એક સાહેબ-ઝાદી સદરૂન્નીસા બેગમ હેં, જો સુરતવાલે મીર ગાઝીસે મનસુબ હેં.

મવલાના સૈયદ કુતબુદ્દીન અબુલ કાસીમ ઉર્ફ સૈયદ જયનુલ આબેદીન રીફાઇ રહ, કી વીલાદત તા. ૧૭ ઝીકદ, સને ૧૨૬૯ હીજરીમેં શેહર બંબઇમેં હુઇ. ઓર વફાત તા. ૨૭ શવ્વાલ સને ૧૩૨૨ હીજરીમેં બંબઇમેં વાકેઅ હુઇ. મઝાર આપકા બંબઇમેં માઅરૂફ હે. આપકી એક દુખતર મુસમ્માત રહીમુન્નીસા ઉર્ફ જયનબ બેગમ હેં જોકે મીર સદરૂદ્દીન ખાન બખશી બીન મીર અઝીમુદ્દીન

ખાન સાહેબ બખશી, સાકીને સુરતસે મનસુબ હેં.

મવલાના વ મુરશીદોના સૈયદ અબુલ હસન શાહે જહાં ઉફ્ સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ, બીન મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન સાહેબકી વીલાદત, તારીખ પેહલી સફર, સને ૧૨૭૧ હીજરીમેં હુઇ. ઇબતીદાઈ તાઅલીમ ઓર તદરીસ ફારસીકી, હાજી સૈયદ અહમદ સાહેબ કાદરી, મદરાસીસે હાસીલ કી. ઓર બાદ ઉસકે જનાબ મોલવી નસીરૂદ્દીન સાહેબસે, અરબીમેં ઇબતીદાઇ તાઅલીમ ઓર તદરીસ, સરફ, નહુ, ઓર ફીકાહ, વગયરામેં જારી રહી. ઓર તકમીલ, મોલવી નીઝામુદ્દીન સાહેબ મુદરરીસે આલા, મદ્રસયે કમુ સેઠકે નજદીક હુઇ. ઓર સરફ, નહુ, મનતક, મઆની, ઉસુલ, ઓર તફસીર વગયરા, મુખતલીફ ઉલુમ જનાબ મૌસુફસે તહસીલ કીયા. ઓર જનાબ મોલવી ઉબેદુલ્લા સાહેબ મુદરરીસે આલા, મદ્રસયે જામે મસજીદ બંબઇકે રૂબરૂ, જો ઉલુમ કે ના-તમામ થે, ઉનકી તકમીલ હાસીલ હુઇ. તબીઅતકી ઉફતાદ સુફીયાના હોનેસે બસ વોહી જુસ્તજુ રેહતી. મગર બીદુન ઉસ્તાદ ઓર રાહબરકે ઇસ ઇલમે બાતીનકા સુરાગ પાના દુશવારહે. અલહમ્દો લીલ્લાહ, કે ઉસ સકકાયે અઝલને તીશના ગામે જોયાયે આબકો, કા-સયે માયે હયાતે માઅરેફતસે સયરાબ ફરમાયા, ઓર યકાયક ખીઝરે રાહસે મુલાકી કીયા. યાને હઝરત મવલાના મોલવી હાજી સૈયદ હફીઝુદ્દીન સાહેબ કાદરીકી શાગીરદી નસીબ હુઈ. હઝરત મૌસુફ નીરે મેલવી નહીં થે, આલીમે મુ-ત-બહ-હર. ઓર સુફીયે કામીલ,

બ-હુક વાસીલ થે. ઉનકે ફયઝાંને સોહબતકા રોજ અફઝું વોહ અસર પડતા ચલા, કે રોજ બ-રોજ હર ઉલુમકે ઇસરારે ઝાહીરી, ઓર બાતીનીકા ઇન-કિશાફ હોને લગા. ઓર પર-તવે અનવારે માઅરેફત દીલપર પરતવ અફગન હુવે, ગોયા ખાબસે બેદારી હાસીલ હુઇ. હઝરત મૌસુફને યાને આપકે ઉસ્તાદ ઓર પીરો મુરશીદને, ઇલમી તાઅલીમહી નહીં કી, બલકે અ-મ-લી તોરસે તકમીલ કી. ઓર સાથ હી અજકાર, ઓર અશગાલમેં પાબંદ કરકે, સાહીલે મુરાદપર પહોંચાયે.

ઇજાઝતે બયઅત ઓર દસ્તારે ખીલાફત, તરીકયે આલીયા, રીફાઇયા, ઓર જમી તરા-યેકે સુફીયાયે કીરામકી, આપકે વાલીદ હઝરત મવલાના સૈયદ હીસામુદીન રીફાઈ સાહેબ મરહુમને, તા૦ ૧૧ શવ્વાલ, સને ૧૨૮૪ હીજરીમેં, બ-મુકામ શેહર રાજાપુરમેં બ-હુઝુરે ખુલફાયાં ઓર મુરીદાં, ઓર અકાબીરાંકે, દસ્તારે ખીલાફત વ મશીખત, અપને દસ્તે મુબારકસે સરફરાજ ફરમાયે, મીન બાદ આપકે ઉસ્તાદ મવલાના મોલવી હઝરત હાજી સૈયદ હફીઝુદીન કાદરી રહ. નેભી તરીકયે કાદરીયા, નકશબંદીયા, સોહરવરદીયા, ઓર ચીશતીયા, વગયરાકી, ઇજાઝતે બયઅત અતા ફરમાકર, માલામાલ ફરમાયે. ઓર તાઅલીમ ઓર તદરીસ, ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતીની ફરમાતે, ઓર રમુઝ ઓર નુકાત. ઓર ઇસરાર, ઓર દકાયેકે માઅરેફત નીહાયત ઉમદગીસે સમઝાકર, હર એક તરીકસે બહોત વઝાહતસે ફહમાયેશ કરતે, ઇસી તરેહ અરસયે દરાજ તક, અપની ખીદમતમેં શબાના રોજ મુસ્તફીઝ ફરમાયે. અલ હમદો લીલ્લાહ,

કે ઉસ રબ્બુલ નાસને અપને ફ઼ઝલો કરમસે અયસે સુફીયે કામીલ, આલીમે આમીલ, મુરશીદે સાહેબે દીલ, આરીફ઼ ઓર બ-હક વાસી-લ્લી તાઅલીમ ઓર તરબીયતમેં બીઠાકર, અપને ફ઼ઝલો કરમસે સર બુલંદ ફ઼રમાયે.

તારીખ ૪ જીકદ, સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં, શેહર બરોડેમેં હઝરત સૈયદ અહમદુલ્લા સાહેબ રીફ઼ાઇ રહ, સજ્જાદા-નશીને ખાનદાને રીફ઼ાઇયાને ઈંતેકાલ ફ઼રમાયા. ઓર કબલ અપની વફ઼ાતકે તબેરરૂકાતે સજ્જાદગી, યાને અમામા, જુબ્બા. ઓર તસબીહ, અપને મામું જનાબ બખશી મીર અઝીમુદ્દીન ખાનસાહેબ મરહુમ પર ઇરસાલ ફ઼રમાયે. ઓર વસીયતે મસનુના કીયે, કે મેરે બાદ મોલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફ઼ાઇસાહેબકો, સજ્જાદા નશીન ઓર મુતવલ્લી મેરી જાયે પર, બ-હુઝુરે કુલ મશાયેખીન ઓર સજ્જાદગાન, ઓર ઉલમા ઓર ખુલફ઼ા, ઓર મુરીદાં, ઓર ફુકરા વગયરાકે મજમેમેં મેરા જાયે-નશીન સજ્જાદા બનાકર, યે દસ્તારે સજ્જાદગી સરપર રખના, ઓર જુબ્બયે મશીખત પેહનાકર. તસબીહે તરીકત હાથમેં દેના. ચુનાંચે આપકી વસીયત બ-મુજબ બ-હુઝુરે સજ્જાદગાં, ઓર મશાયેખાં, ઉલમા, ઓર ફુકરા. ઓર ખુલફ઼ા, ઓર મુરીદાં-વગયરાકે, મજ-મયે કસીરમેં. તા ૨૦ જીકદ સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં ઓહ-દયે સજ્જાદા-નશીન, ઓર તવલીયત દેકર સર-ફ઼રાઝ કીયે, ઓર મહઝરે સજ્જાદગી ઓર તવલીયત પર, સબોંને મવાહીર ઓર દસ્ત-ખતસે જીનત બખશી ઓર હસબુલ હુકમ આપકે હઝરત

સૈયદ અહમદુલ્લા રીફાઇ રહ, કી બડી સાહેબ-જાદી હુસેના બેગમસે મુનઅકદ ફરમાયા. ઉનકે બતનસે સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહંમદ ફયઝુલ્લા રીફાઇ, બ-તારીખ ૧૦ રમઝાનુલ મુબારક, સને ૧૩૦૨ હીજરીમેં તવલ્લુદ હુવે.

મવલાના સૈયદ નુરદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ સાહેબને અપને સાહેબ-જાદે સૈયદ બદરૂદ્દીન રીફાઇકો, તા૦ ૧૪ સફર સને ૧૩૧૫ હીજરીમેં, બ-હુઝુરે સજ્જાદગાં, ઓર મશાયેખાં, ઓર ઉલમા, ઓર ખુલફા, ઓર ફુકરા, ઓર અકાબીરાં વગયરા, કે દસ્તારે ખીલાફત, ઓર મશીખત સરપર બાંધકર, ઇજાઝતે બયઅતે તરાયેકે સુફીયાયે ઉઝઝામ, અતા ફરમાયે. ઓર ખુદકી તાઅલીમ ઓર તરબીયતમેં રખ્ખે. ઓર હઝરત સૈયદ જયનુલ આબેદીન બીન સૈયદ હીસામુદ્દીન રીફાઇ સાહેબ રહ, જોકે બજાયે વાલીદે મરહુમકે શેહર બંબઇમેં કાયમ મુકામ, વ ઓહ-દયે સજ્જાદગી વ તવલીયત પર કાયમ થે, વોહ તા. ૨૭ શવ્વાલ સને ૧૩૨૨ હીજરી, કો ઇસ દારે ફાનીસે રેહલત ફરમાયે, ઉનકી જ્યારતકે રોજ, યાને તા. ૨૯ શવ્વાલ સને ૧૩૨૨ હીજરીકે દીન, બ-હુઝુરે કાઝીયાંને શેહર, વ ઉલમા, વ મશાયેખાં, વ ફુકરા, ઓર અકાબીરાંને શેહર, ઓર ખુલફા, વ ફુકરા, ઓર મુરીદાં વગયરાકે રૂબરૂ, દરગાહે શરીફ હઝરત કીદવતુલ વાસેલીન, જુબદતુલ આરેફીન, વલીએ કામીલ સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લા રીફાઇ રહ, મેં, સૈયદ બદરૂદ્દીન રીફાઇકો, સૈયદ જયનુલ આબેદીન રીફાઇ મરહુમકે જાયે-નશીન બનાકર, દસ્તારે મશીખત સરપર બાંધે.

સૈયદ બદરૂદ્દીન રીફાઇકી શાદી શેહરે સુરતમેં કાઝી મીર માઅસુમ-અલીખાન સાહેબકી, સાહેબ-જાદી મેહર-જહાં બેગમ કે સાથ હુઇ, ઉનકે બતનસે ચાર ફરજંદ પયદા હુયે હેં. અવ્વલ સૈયદ હીસામુદીન હેં, ઉનકી વીલાદત તા. ૨૯ માહે જીલ્હજ, સને ૧૩૨૩ હીજરીમેં બંબઇમેં હુઇ. દુસરે સૈયદ જયનુલ આબેદીન હેં. વીલાદત ઉનકી તા. ૨૭ શવ્વાલ સને ૧૩૨૫ હીજરીમેં બંબઇમેં હુઇ. તીસરે સૈયદ રઝીઉદ્દીન હેં. ઉનકી વીલાદત તા. ૧ રજબ સને ૧૩૨૮ હીજરીમેં બડોદેમેં હુઇ. ઓર ચોથે સૈયદ ફખરૂદ્દીન હેં. ઉનકી વીલાદત તા. ૧૭ રજબ સને ૧૩૩૦ હીજરીમે બડોદેમેં હુઇ. ખુદા ઇન સાહેબોંકો સલામત રખ્ખે. આમીન. સુમ્મા આમીન.

હઝરત મવલાના વ મુરશીદોના, મોલવી હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ સાહેબ, ઇલમે ઝાહીરી ઓર બાતીનીમેં આલીમે મુ-ત-બહ-હર હેં. રીયાઝાત ઓર મુજાહીદાત આપકી ગાયત દરજે-કી હેં. કશફો કરામાત આપકે બેહદ હેં. આપને કોકન, દકકન, ગુજરાત વગયરા મુલકોંકી સયેર કી. ઓર હજારોં લોગોંકો આપસે ફયેઝ હાસીલ હુવા હે. આપકે ચેહ-રયે મુબારકસે જલ-વયે અનવાર મુ-ત-જલ્લી હે. ઉલમા ઓર મશાયેખીન ઓર તાલેબીન, અકસર બ-ગરઝે ઇસ્ત-ફાદયે સોહબત, આપકી મજલીસમેં શરીક હોતે હેં. ઓર બહરા-અંદાજ ફૂયુઝાતે ઝાહીરી ઓર બાતીની હર શખ્સ અપની ઇસ્તેઅ-દાદ મુજબ હાસીલ કરતા હે. આપ ફસીહુલ લીસાન વાએઝ હેં, ઓર અકસર તસવ્વુફકા બયાન કરતે હેં. આપકી વાઅઝકી મજલીસમેં હજારોં આદમી જમા હોતે હેં. આપકે બયાન ઓર પંદમેં વોહ તાસીર હે, કે ઝાહીર-બીન અપને મસાયેલે

લા-હલકા હલ પાતે હેં. ઓર અહલે દીલોંકે બાતીન, તજલ્લાયે અનવારસે પુર નુર ઓર રૌશન હોતે હેં. આપકે હજારોં મુરીદ, તાલીબ, ઓર ફુકરા, ઓર સદહા ખુલફા હેં. ઓર દુર દુર મુલકોંસે ફયેઝ હાસીલ કરનેકે લીયે આપકી ખીદમત શરીફમેં હાઝીર હોકર, આપસે બયઅત કરતે હેં. ઓર અપની મુરાદોંકો પહોંચતે હેં. આપ નીહાયત ખલીક ઓર ખુશ-તબેઅ ઓર મેહમાન નવાઝીમેં મશહુર ઓર માઅરૂફ હેં.

આપને ચંદ કિતાબે તસનીફ કી હેં, ઉનમેંસે ચંદ છપ-ગઇ હેં. ઓર ચંદ કિતાબેં હનુજ છપી નહીં હેં. આપકી તસનીફ શુદા કિતાબોંમેંસે "તોહ-ફયે રીફાઇયા," "રાતીબે રીફાઇયા." "તરીકે શરીઅત." વગયરા હેં.

આપ આલા દરજેકે શાએરે શીરીં સુખન હેં. આપકા કોઈ દીવાન હનુજ છપા નહીં હે. લેકીન ચંદ ગઝલેં વગયરા, કલામ જમા હેં. ઉનમેંસે બાઝે છપ ચુકે હેં. આપકા કલામ અયસા શીરીં ઓર પુર તાસીર હે, કે જીસ મજલીસમેં પડહા જાતા હે, વહાં આલમે હયરતકા સમા બંધ જાતા હે. ઓર માશા-અલ્લાહકા શોર બુલંદ હોતા હે. આપકે કલામમેંસે ચંદ ગઝલેં ઇસ રીસાલેકી આખીરમેં દરજ કરદી હેં. ઉસસે માઅલુમ હોગા, કે આપકે કલામસે તવહીદ ટપક રહી હે. આપ સુલુક ઓર નાઅતીયા કલામ મોઝું કરતે હેં. ઓર આપકી તબીઅત રવાં હોનેકે સબબ કલામકી બંદીશ, ઉમદા, ઓર મઝામીન પુર મગઝ હોતે હેં. ઓર અવ્વામમે આપકે કલામ મશહુર હેં. આપને શાએરીકા ફન આપકે મામું સાહેબ સૈયદ અહમદ બીન સૈયદ અબ્બાસઅલી કાદરી, બગદાદીસે હાસીલ કીયા હે.

આપ ઇસ જમાનેકે કુતુબ હેં, ઓર આપકી તવજ્જો જીસપર હોતી હે, વોહ વલીયે કામીલ બનજાતા હે. બહોતસે લોગ આપકી તવજ્જે ખાસ ઓર ફયઝે સોહબતસે ઇસ દરજેકો પહોંચ ચુકે હેં. જીસકા ઇઝહાર કરના મુનાસીબ નહીં હે. ઓર જીસકી કીસમત ખુદાયે તઆલાને બુલંદ કીહે, વોહી ઇસ નેઅમતે ઉઝમાકો પાતા હે. આપકે તાવીજાત, ઓર નકશમેં વોહ તાસીર અલ્લાહ પાકને દી હે, કે જીસ મરઝકે વાસતે દીયે જાતે હેં, વોહ બીમારી, ઓર બલીયાત વગયરા દુર હોતી હેં.

આપ અકસર સફરમેં રેહતે હેં, ઓર સફરસે વાપીસ આકાર શેહર સુરત યા બરોડેમેં તશરીફ રખતે હેં. લેકીન આપ સુરતસે બડોદેમેં રેહના જયાદા પસંદ કરતે હેં. ચુંકે વહાંકી આબો હવા આપકો જયાદા મોવાફીક આતી હે.

આપ ખુશ નવીશ હેં. ઓર આપકા ખત ફારસી ઓર અરબી ઉમદા, ઓર કાબીલે તાઅરીફ હે. બલકે આપને જો તુગરે અરબી ખતમેં લીખ્ખે હેં, વયસે બહોત કમ નઝર આતે હેં. ગરઝ યે, કે આપ હરએક ફનમેં યકતાયે જમાના હેં. ફારસી ઓર અરબી જબ્બાનમેં અયસી ઉમદા ગુફતગુ કરતે હેં, કે કોઇ યે તમીજ નહીં કરે, ચુંકે આપ હીંદી હે, બલકે અજમી યા અરબી હેં, અયસા ખ્યાલ કરતે હેં. આપકી તાઅરીફ કહાંતક બ્યાન કી-જાયે. ખુદાવંદે કરીમ, આપકી જાતે બા- બરકાતકો સલામત રખ્ખે. ઓર ઉમર દરાજ કરે, ઓર આપકા ફયેઝ હમેશા જારી રહે. આમીન, આમીન, યા રબ્બુલ આલ-મીન.

તમામ શુદ.

ગઝલ

(બનાવનાર મૌલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ.)

જમાલે પાકે રૂખે મુસતફા નઝર આયા,
ખુદાકે નુરમેં નુરે ખુદા નઝર આયા.
ફરોગે લમ-અયે શમસુદ-દોહા નઝર આયા,
ઝીયાયે ચેહ-રયે બદરૂદ-દુજા નઝર આયા.
પેહનકે ખીલ-અતે તૌહીદ બનકે રહ-બરે ખલ્ક,
બ-શાને શકલે અરબ રબ નઝર આયા,
જો દેખા ચશ્મે હકીકતસે બયઅતે હકકા,
હમારે દસ્તપે દસ્તે ખુદા નઝર આયા.
હે મુસ્તફીઝ જવાઝ ફયઝે મુરશીદે કામીલ,
હે ચશ્મે વા ઉસે કુલ મુદ્દઆ નઝર આયા.
નહીં મુશાહીદા હે જુઝ તસવ્વુરે અવ્વલ,
જા તારા દેખા તો શમસુદ-દોહા નઝર આયા.
યેહી હે કાય-દયે મુસ્તકીમ વ રાહે વુસુલ,
ઉસીસે દેખે હરએક અવલીયા નઝર આયા.
વોહ કામયાબ હુવા રમઝે મન રઆનીસે,
કે જીસકો ચહ-રયે વહદત-નુમા નઝર આયા,
ઉસીકા પરતવે અનવાર પુર ઝીયા અય નુર,
હરએક જરરાસે જલવા ફીઝા નઝર આયા.

ગઝલ.

નુમાયાં હે તુમ્હારા જલવએ અનવાર ઇનસાંમેં,
જીગરમેં સીનેમેં પેહલુમેં દીલમેં જીસ્મમેં જાંમેં,

તુમ્હારે નાખુને પાકા કહાં હૈ હુસ્ન ખુબાંમેં,
મલકમેં હુરમેં ગીલમાંમેં ઓર જીન્નો ઇનસાંમેં,
તુમ્હારે હુસ્નકા ચરચા હે શાહા ચારસુ હરદમ,
અરબમેં હીંદમેં ઓર રૂમમેં અકલીમેં ઇરાંમેં,
ઝીયા કબ હૈ મીસાલે રૂયે અહમદ બલકે યક શમ્મા,
સીતારોંમેં સવાબેતમેં કમરમેં મેહરે દરખશાંમેં,
પડે ફીરતે હેં શયદા આપકે હર લેહઝા સરગદાં,
ચમનમેં શેહરમેં કોહસારમેં દસ્તો બીયાબાંમેં,
ન ઠેરૂંગા મોયસ્સર ગર નહો પાઓસીયે હઝરત,
જીનાંમેં ખુલ્દમેં ફીરદોસમેં ગુલઝારે રીઝવાંમેં,
દુરે દંદાંને હઝરતકી કહાંસે આબો તાબ આવે,
ગૌહરમેં લાલમેં યાકુતમેં હીરેમેં મીરજાંમેં,
ન ઠેહરે એક લેહઝા જો તેરે રોઝેકો દેખ આવે,
હવેલીમેં મકાનોંમે મેહલમેં કસરો અયવાંમેં,
ઇલાહી હીરજે જાં હો નામે અહમદ તા રહું ખુર્રમ,
જહાંમે કબ્રમેં ફીરદોસમેં મેહશરકે મયદાંમેં,
ઉસીકે નુરકા અય નુર યે હે અકસ હર શયમેં,
જમીમેં ચખમેં ખુરશીદમેં ઓર માહે તાબાંમેં,

ગઝલ.

મેં સો-જાઉં યા મુસતફા કેહતે કેહતે,
ખુલે આંખ સલ્લે-અલા કેહતે કેહતે,

હુઈ સેંકડોં મુશ્કીલેં મેરી આસાં,
ફકત એક મુશ્કીલ કુશા કેહતે કેહતે.
વોહ માલીક હે સબકા તો બખશેગા સબકો,
બુરા કેહતે કેહતે ભલા કેહતે કેહતે,
મેં પરહને લગા સુરયે વલ્લેલ ઉસદમ,
તેરી જુલ્ફકા માજરા કેહતે કેહતે,
અદબસે જબાં થામ કર રેહ-ગયા મેં,
હબીબે ખુદાકો ખુદા કેહતે કેહતે,

ગઝલ.

(બનાવનાર-મૌલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન રીફાઇ સાહેબ.)

તેરા જલવા હે નઝરોંમેં સમાયા,
જીધર દેખા નઝર તુહી તુ આયા.
મીટાયા હસ્તીયે મો-હુમ અપની,
ફના હોકર બકાકા લુત્ફ પાયા.
તસદદુક તુઝપે જાન અય મેરે રહબર,
મુઝે મતલુબસે તુને [illegible] મીલાયા.
સરા સીમા થા, હર સુ જીસ્તજુ-મેં,
બ-ઇજલત કલ્બને મુઝદા સુનાયા.
નબીકો જી ને દેખા રબકો દેખા,
તજલ્લાયે અ[illegible] અહમદમેં પાયા.
વોહી હે કસરે [illegible]મેં જલવા-આરા,
નશાં અગયાર[illegible] [illegible]લક મીટાયા.

છુપે થે લાખ પરદેમેં જો સાહેબ
નીગાહે શૌકને લેકીન દીખાયા.

તલત-તુફ્સે મેરે પીરે મુગાંને,
પ્યાલા સીરરે વહદતકા પીલાયા.

તુફૈરે ઇશ્કે અહમદને સરાસર,
મુઝે મસ્તાના વ શયદા બનાયા.

મુનવ્વર નુર હે અય નુર હર સુ,
ઉસીકા નુર હે સબમેં સમાયા.

ગઝલ.

બા-દયે તવહીદસે એક દમમેં મસ્તાં હો-ગયે,
જોકે દીલસે ખાદીમાંને અહલે ઇશ્કાં હો-ગયે.

નહનો અકરબસે પતા લગતા હે સાહેબ આપકા,
લા-મકાંસે ઇસ મકાં તક આપ આ પીનહાં હો-ગયે.

ગો-શયે દીલમેં સુકુનત આપને કી ઇખત્યાર.
ઓર આશીક હુંડતે લાખોં પરેશાં હો-ગયે.

મરમીટે મરનેસે પેહલે ઇશ્કકી શમશીરસે,
જી ઉઠે ઓર વાસીલે દરગાહે સુબહાં હો-ગયે.

દેખતે હેં નુરે વહદત બઝમે કસરતમેં યકીં,
હમપે અય સાહેબ અયાં ઇસરારે પીનહાં હો-ગયે.

બઝમ-ગાહે કુદસ હે યેહ દીલ હમારા બીલ-યકીં,
જમા ઇસમેં રહો રહમત નુરે ઝદાં હો-ગયે.

પાયે હમ મઝમું અનામીન રે હકકા જીસઘડી,
પરતવે અનવાર હર શયસે નુમાયાં હો-ગયે.

...બર ! ખુશ ખબર ! !

...મે નીચે લખેલી કિતાબો તથા એ સિવાય ...એક કાર્ડ લખવાથી વી. પી. થી મોકલ-

...વાલ—એમાં મુફલેસી દુર કરવાની તદબીરો મસલાઓ છે. કીંમત રૂા. ૦-૮-૦

...સંદ } આ બંને કિતાબોમાં ઉરદુ જબા-
...ફત } નમાં નસીહત રૂપી ટુચકાઓ
...નારી બાબતો છે. કીંમત દરએક કિતાબની

...ની- તવારીખ હઝરત પીર દસ્તગીર, સૈયદ અબદુલ કાદીર જીલાની રહ,ની ...ીનો એહવાલ છે. કીંમત રૂા. ૦-૬-૦

...ા -એમાં માતમ, મરસીયા, નોહા, સલામ વીગેરે છે. કીંમત રૂા ૦-૩-૦

...હ ચેરાહ—હથરત કરનારા મસલાઓ... ૦-૨-૦

આ સાત જાતની ગાયનની ... એમાં દરએકમાં જુદી જુદી ...ો અને હક્કાની તથા ઇશ્કીયા ...જલો, નાટકનાં ઉર્દુ તથા ગુજ...ી ગાયનો, દાદરા, ઠુમરી, ચુરણ ...શેઅરો વીગેરે જુદાં જુદાં છે ... દરએકની કીમત ૦-૪-૦ ...ા છે.

વાનુ...

... ઠાકુ...
...ીયાં કાદરીની કં૦
...જલ્લો—સુરત.